ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

ปริญญานิพนธ์

ของ

นงเยาว์ คลิกคลาย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

บทคัดย่อ

ของ

นงเยาว์ คลิกคลาย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2543

นงเยาว์ คลิกคลาย. (2543). *ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย หญิง ที่มีอายุ 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองไผ่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ โดยนำแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบกับเด็กทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Pretest) แล้วพิจารณาเลือกเด็กที่มีความสามารถด้านการฟังและการพูด จากต่ำสุดขึ้นมากลุ่มละ 20 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 40 คน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 20 นาที รวมระยะเวลาทดลองทั้งสิ้น 24 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-PC

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยหลังการทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยหลังการทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าก่อนการทดลอง

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

LISTENING AND SPEAKING ABILITIES OF PRESCHOOL CHILDREN THROUGH GROUP ACTIVITY WITH SONGS

AN ABSTRACT

BY

NONGYAO KLIKKLAI

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree in Early Childhood Educational

at Srinakharinwirot University

October 2000

Nongyao Klikklai. (2000). *Listening and Speaking Abilities of Preschool Children through group activity with songs*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhoof Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Dr.Sirima Pinyoanuntapong, Assoc. Prof. Dr.Booncherd Pinyoanuntapong.

The purpose of this research was to compare the listening and speaking abilities between two groups of preschool children through songs supplementary experienced activities and normal supplementary experienced activities.

The samples of this study were forty young children age 5-6 years of Kindergarten 2, first semester, acedemic year 2000 at Ban Huaypong-Phaikhwang School, Nongphai, Phetchaboon Province. The samples were selected by Simple Random Sampling technique, and then were randomly assigned into an experimental group and a control group with twenty children in each group. The experimental group experienced through song supplementary experienced activities and the control group experienced through normal supplementary experienced activities. The experiment was carried out for 8 consecutive weeks, 3 days per week, 20 minutes per day.

The research instruments were the methods of the supplementary experienced activities with songs, and the listening and speaking ability tests. The data were analyzed by SPSS-PC

The results indicated that :

1. The listening and speaking abilities of the experimental group was significantly increased at the .001 level.

2. The listening and speaking abilities of the control group was significantly increased at the .001 level.

3. The increase of preschool children abilities in listening and speaking between the experimental group and the control group was significantly different at the .001 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์
โดยการใช้เพลงประกอบ

ของ
นางนงเยาว์ คลิกคลาย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 1 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2543

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณี คุรุรัตนะ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะความเมตตากรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ ตลอดจนชี้แนวทางและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำปริญญานิพนธ์ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณี คุรุรัตนะ และอาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ กรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง พร้อมด้วย อาจารย์ ดร. อรวรรณ ณรงค์สรศักดิ์ ที่ได้กรุณาเรียบเรียงบทคัดย่อให้มีความถูกต้องชัดเจน เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุวพร เซ็มเฮง อาจารย์สมประสงค์ ชัยโฉม และอาจารย์รำไพ วิลาควง ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของแบบทดสอบที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้อย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สรวงพร กุศลส่ง อาจารย์กมล บุญเขต และอาจารย์อัมพร วันแต่ง ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วินัย ปาริจฉัตต์ และอาจารย์พรพิมล อ่อนศรี ที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนอนุบาลหนองไผ่ คณะครู และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่กรุณาให้ความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง

ความสำเร็จใด ๆ ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทุกท่านที่ได้ให้การอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

คุณค่า และประโยชน์ใด ๆ ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ ที่ได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้วิจัย ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งหาที่เปรียบมิได้ และขอขอบคุณ อาจารย์พรภิมล กลิ่นเกษร อาจารย์เอนก คลิกคลาย พร้อมญาติพี่น้องทุกคนที่สนันสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีส่วนช่วยเหลือ แนะนำ จนทำให้ปริญญานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดี

นงเยาว์ คลิกคลาย

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	6
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการฟัง	8
	ความหมายของการฟัง	8
	ความสำคัญของการฟัง	8
	องค์ประกอบของการฟัง	9
	ประเภทของการฟัง	10
	พัฒนาการความสามารถด้านการฟัง	11
	แนวทางในการส่งเสริมการฟัง	12
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง	12
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการพูด	13
	ความหมายของการพูด	13
	ความสำคัญของการพูด	14
	พัฒนาการความสามารถด้านการพูด	15
	กระบวนการพูด	16
	การใช้ภาษาพูด	17
	แนวทางในการส่งเสริมความสามารถด้านการพูด	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด	18
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	19
	ความหมายของการจัดประสบการณ์	19
	ความสำคัญของการจัดประสบการณ์	20
	แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	20
	หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	23
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลง	24
	ความหมายของเพลง	24

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
2(9ต่อ)	ความสำคัญของเพลง	25
	เพลงและการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก	26
	ความเป็นมาของเพลงประกอบการสอน	28
	วัตถุประสงค์ของการใช้เพลงประกอบการสอน	29
	การใช้เพลงประกอบการสอน	30
	การแต่งเพลงประกอบการสอน	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลง	34
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	37
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	37
	การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ	38
	วิธีดำเนินการทดลอง	40
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	51
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	51
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	51
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	51
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	52
	วิธีดำเนินการทดลอง	52
	การวิเคราะห์ข้อมูล	52
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	53
	อภิปรายผล	53
	ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า	56
	ข้อเสนอแนะทั่วไป	57
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	57
บรรณานุกรม		58

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ หน้า

ภาคผนวก 67

ภาคผนวก ก 68

ภาคผนวก ข 75

ภาคผนวก ค 85

ภาคผนวก ง 88

ภาคผนวก จ 106

ประวัติย่อผู้วิจัย 112

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	การสอนเพลงตามพัฒนาการของเด็ก	27
2	แบบแผนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	40
3	การดำเนินการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	41
4	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลอง	46
5	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลอง	47
6	การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง	47
7	การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม	48
8	การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	49
9	การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	49
10	การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	50

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ หน้า

1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า 6

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ชี้พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล เป็นสิ่งจำเป็นต่อการสื่อสารระหว่างบุคคล การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ไม่ว่าชาติใด สังคมใด ย่อมต้องมีภาษาเป็นเครื่องมือช่วยในการติดต่อสื่อความหมายซึ่งกันและกัน บุคคลที่สามารถใช้ทักษะภาษาได้ดีย่อมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะสื่อความหมายกับบุคคลอื่นได้จะต้องใช้กระบวนการคิด ความเข้าใจโดยผ่านสื่อ คือ ภาษา (อุบล เวียงสมุทร. 2540 : 64 ; อ้างอิงจาก Bruner. 1961 : 55) ซึ่งพัฒนาการทางภาษาจะประกอบไปด้วยพัฒนาการพื้นฐาน 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แต่พัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัยจะเป็นไปในรูปแบบการเรียนรู้ด้านการฟังและการพูดเป็นส่วนมาก เมื่อเด็กได้ฝึกการฟังและการพูดแล้วการอ่านและการเขียนจึงจะเป็นการฝึกในขั้นต่อไป (อารมณ์ สุวรรณปาล และปรีชา เนาว์เย็นผล. 2539 : 593-595) ด้วยเหตุนี้การพัฒนาทักษะการฟัง การพูด จึงควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในช่วงปฐมวัย เนื่องจากเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านภาษา ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นวัยทองของภาษา เพราะระยะนี้พัฒนาการด้านภาษาเจริญขึ้นอย่างมาก (วรรณภา หารชุมพล. 2530 : 1-2) การเปิดโอกาสให้เด็กฝึกฟังฝึกพูดอย่างอิสระในสภาพการณ์ที่เป็นจริง เพื่อตอบสนองความสามารถทางการฟัง การพูดอย่างเหมาะสม จะเป็นพื้นฐานของความสามารถด้านการอ่านและการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ดังเช่นผลงานวิจัยของวูดเวิร์ด คาโรลิน และเจอร์โรม (Woodward, Carolyn and Jerome. 1977 : 1) ได้ศึกษารูปแบบการเขียนของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กที่มีความพร้อมการฟัง การออกเสียง และการผูกประโยค จะมีความสามารถในการเขียนสูงกว่าเด็กที่ไม่พร้อมในการฟัง การออกเสียง และการผูกประโยค ดังนั้นการฟัง การพูด จึงเป็นทักษะพื้นฐานของพัฒนาการทางภาษาในเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น ครูจะต้องมีความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรม ซึ่งต้องอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้จิตวิทยา หลักการสอน ตลอดจนการเลือกใช้สื่อเพื่อให้เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถของเด็ก และจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ กล่าวว่า เด็กปฐมวัยอายุ 2-7 ปี จัดอยู่ในขั้นพัฒนาการขั้นคิดก่อนปฏิบัติการ (Preoperation Stage) เด็กเรียนรู้จากการกระทำโดยต้องอาศัยสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ เพราะระบบความคิดของเด็กในวัยนี้ยังไม่พัฒนาถึงขั้นที่จะเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ต้องอาศัยสื่อที่เป็นรูปธรรมในการเรียนรู้ (Piaget. 1969 : 120 -125) ทั้งนี้รูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเป็นไปในลักษณะของการบูรณาการ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทุกด้าน และประสบการณ์ที่จัดต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญ 9 ประการ ตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ คือ การสื่อความคิดที่เป็นการกระทำ การใช้ภาษา การเรียนรู้ทางสังคม การเคลื่อนไหว ดนตรี การจำแนกและเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ และเวลา โดยกิจกรรมที่จัดต้องมีความเหมาะสมกับเด็กเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ยึดหลักการจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ การจัดให้มีกิจกรรมหลายประเภทที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความต้องการของเด็ก รวมทั้งควรมีกิจกรรมที่ให้เด็กทำเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้เด็กริเริ่มทำกิจกรรมด้วยตนเองตามความเหมาะสม กิจกรรมที่จัดควรมีความสมดุล คือ ให้มีทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและ

นอกห้องเรียน ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมควรเหมาะสมกับวัย มีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก กิจกรรมที่จัดควรเน้นให้มีสื่อของจริงด้วย (กรมวิชาการ. 2540ก : 19-24)

สิ่งที่เป็นสื่อ เป็นสิ่งเร้า เป็นแนวทางในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยมีมากมายหลายอย่างหลายวิธีการ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทั้งมีความหมายเหมือนและความแตกต่างกัน ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย สารัตถะที่จะนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาเด็กในระดับปฐมวัยทั้งในและต่างประเทศ หนึ่งในจำนวนนั้นก็คือ "เพลงหรือดนตรี" อันเป็นสิ่งที่นักวิชาการ นักศึกษา ท่านผู้รู้ ปราชญ์ รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ต่างเห็นคุณค่าความสำคัญ สารัตถประโยชน์แห่งศาสตร์ทางดนตรี ในการที่จะนำเพลงหรือดนตรี มาเป็นสื่อแห่งการพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านต่าง ๆ (พิทักษ์ คชวงษ์. 2541 : 21) โฟรเบล (Froebel) นักการศึกษาชาวเยอรมัน ซึ่งได้ศึกษาเด็กอย่างใกล้ชิดและได้ทดลองสอนเด็กปฐมวัย โดยใช้การร้องเพลงเป็นเครื่องมือในการสอน ทำให้ได้แนวคิดที่น่าสนใจว่าการใช้เพลงมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย สามารถที่จะช่วยพัฒนาเด็กได้เป็นอย่างดีทางหนึ่งด้วย (สุทธาทิพ มีชูนึก. 2533 : 51 ; อ้างอิงจาก Froebel. n.d.) การใช้เพลงประกอบการเรียนการสอนถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่งในวงการศึกษาของไทยเรา มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยในการเรียนการสอนได้แทบทุกวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับปฐมวัย ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของเด็กระดับนี้ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง จะมีความสนใจในการร้องเพลงหรือเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่าง ๆ ให้เข้ากับจังหวะเพลง ครูควรจัดกิจกรรมโดยใช้เพลงประกอบเพื่อเร้าความสนใจและก่อให้เกิดการเรียนรู้ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2540 : 102) เพลงเป็นทั้งสื่อและสิ่งเสริมสามารถนำมาใช้จัดประสบการณ์เตรียมความพร้อม ทั้งการฟัง การพูด ได้เป็นอย่างดี (บุญชู สนั่นเสียง. 2539 : 559) ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของเซย์โบลด์ (Seybold. 1975) ที่ได้วิจัยถึงบทบาทของดนตรีหรือเพลงในการสอนพูดแก่เด็กที่พูดช้า ผลปรากฏว่าการใช้กิจกรรมทางดนตรีหรือเพลงจะช่วยเด็กบางระดับให้พูดได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นเครื่องมือที่มีผลสำหรับสอนมโนทัศน์ทางภาษาแก่เด็กที่พูดช้า และเพิ่มพูนความคล่องแคล่วในการพูดด้วย รวมทั้งช่วยสร้างบรรยากาศให้เพลิดเพลินและจูงใจให้พูดได้คล่องแคล่วขึ้น เพลงจึงมีอิทธิพลต่อการฟัง การพูด ของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก

ดนตรีหรือเพลงสามารถกระตุ้นการทำงานของสมองทั้งสองซีก ให้ทำงานได้อย่างเต็มที่ไปพร้อม ๆ กัน และสอดคล้องกันทั้งระบบ กล่าวคือ ในขณะฟังเพลง การฟังเนื้อร้องหรือร้องตามนั้นต้องใช้สมองซีกซ้าย ในขณะที่สมองซีกขวาจะทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับรู้ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และการมองเห็นภาพโดยรวม ส่งผลให้พัฒนาการทางภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟังและการพูดพัฒนาก้าวหน้าอย่างมาก (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. 2541 : 11-12 ; อ้างอิงจาก เทอดศักดิ์ เดชคง. 2539) ซึ่งสอดคล้องกับไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ ได้กล่าวว่า การฟังเพลงและการร้องเพลงถือเป็นการจัดปัจจัยเกื้อหนุนในเชิงบวกกระตุ้นพัฒนาสมองทำให้เซลล์ประสาทของการเรียนรู้ทำงานและอยู่คงทน ส่งผลถึงการเตรียมความพร้อมด้านทักษะของการเรียนรู้คือ การฟัง การพูด ทำให้เด็กมีความพร้อมในการเรียนระดับสูงขึ้น (อุษา ชูชาติ. 2542 : 3)

การที่เพลงมีความสำคัญ มีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และช่วยพัฒนาเด็กในทุกด้าน รวมทั้งพัฒนาการทางภาษา การฟัง การพูด ดังกล่าว จึงสมควรใช้เพลงในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ แต่ครูบางส่วนยังมีความเข้าใจผิดว่าการสอนเด็กร้องเพลงนั้นเป็นการยากทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการสอน (หม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา. 2521 : 151) เข้าใจผิดว่าผู้สอนดนตรีรวมทั้งบทเพลง จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาดนตรี หรือเป็นนักดนตรีฝีมือดีเท่านั้น จึงทำให้ครูไม่มั่นใจว่าตนจะสอนได้ หรือไม่แน่ใจว่าที่ตนสอนอยู่นั้นเป็นวิธีการที่ถูกต้อง (สายสุรี จุติกุล. 2518 : 166) เข้าใจผิดว่าหากสอนหนังสือหรือเนื้อหาวิชาให้แก่เด็กตั้งแต่ยังเล็ก จะช่วยให้เด็กเรียนดีในเวลาต่อไป จึงเกิดการยัดเยียด

การอ่านเขียนเรียนเลขและเนื้อหาสาระให้เด็ก รวมทั้งเห็นว่าหลายกิจกรรม เช่น ศิลปศึกษา การเล่น การร้องเพลง ฯลฯ ไม่มีความสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 11 ; อ้างอิงจาก ราศี ทองสวัสดิ์. 2540) การทราบเนื้อร้องแต่ไม่ทราบทำนองเพลง การหาบทเพลงประกอบให้เหมาะสมกับบทเรียนไม่ได้ หาแหล่งเพลงไม่ได้ และร้องเพลงไม่เป็น (ศิรินพรัตน์ พิชานสมบัติ. 2521 : 94) ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยทำให้ครูปฐมวัยไม่ค่อยนิยมใช้เพลงในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความสามารถทางด้านการฟังและการพูด

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของการใช้เพลงในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ อันมีผลอย่างยิ่งต่อพัฒนาการสมอง และความสามารถด้านการฟัง การพูด ของเด็กปฐมวัย ดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบว่ามีผลต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยหรือไม่เพียงใด เพลงที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามรูปแบบของผู้วิจัยได้แก่ เพลงจากรายการโทรทัศน์ เพลงพื้นบ้าน และเพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในการพิจารณาเลือกกิจกรรมและวิธีการในการส่งเสริมความสามารถด้านการฟัง การพูด ของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย จะเป็นข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์ช่วยให้ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้เลือกใช้และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองไผ่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาอำเภอหนองไผ่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งในการเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ห้องเรียน

2.1.1 กลุ่มทดลอง ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

2.1.2 กลุ่มควบคุม ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

2.2 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดสอบกับเด็กทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Pretest) หลังจากนั้นทำการตรวจให้คะแนนแล้วพิจารณาเลือกเด็กที่มีคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูด จากต่ำสุดขึ้นมากลุ่มละ 20 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 40 คน

3. ระยะเวลาในการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลองทั้งสิ้น 24 ครั้ง

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย ได้แก่

4.1.1 การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการใช้เพลงประกอบ

4.1.2 การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยตามปกติ

4.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถด้านการฟังและการพูด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชาย หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี ใช้ภาษาถิ่นบ้านห้วยโป่งและภาษาถิ่นภาคเหนือ กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองไผ่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีความสามารถด้านการฟังและการพูดต่ำสุดขึ้นมา ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

2. ความสามารถด้านการฟัง หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ และการปฏิบัติตามคำสั่ง

2.1 การจำแนกเสียง หมายถึง ความสามารถในการบอกชนิดของเสียงที่ได้ยินได้อย่างถูกต้อง

2.2 การเข้าใจความหมายของคำ หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมาย หรือสื่อความหมายในคำที่ได้ยินได้อย่างถูกต้อง

2.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง หมายถึง ความสามารถในการฟังคำสั่งอย่างเข้าใจและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

3. ความสามารถด้านการพูด หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่อง

3.1 การบอกชื่อสิ่งของ หมายถึง ความสามารถในการสื่อความหมายและบอกชื่อสิ่งของได้อย่างถูกต้อง

3.2 การแต่งประโยคปากเปล่า หมายถึง ความสามารถในการพูดเป็นประโยคอย่างมี

ความหมายได้ถูกต้อง

3.3 การเล่าเรื่อง หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมาย หรือสื่อความหมายเป็นคำพูดที่เป็นประโยคสมบูรณ์ คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน ได้อย่างถูกต้อง

4. เพลง หมายถึง คำประพันธ์ลักษณะร้อยกรองหรือร้อยแก้วและมีท่วงทำนองในการร้อง ได้แก่ เพลงจากรายการโทรทัศน์ เพลงพื้นบ้าน และเพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียนตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

4.1 เพลงจากรายการโทรทัศน์ หมายถึง เพลงที่มีผู้แต่งเนื้อร้อง ทำนองไว้แล้ว และมีการนำไปใช้ฟังและร้องอย่างแพร่หลายในรายการโทรทัศน์ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 11 และช่อง ITV จำนวน 8 เพลง ได้แก่ เพลงทหารอากาศขาดรัก เพลงกล่อม เพลงค่าน้ำนม เพลงชาวดง เพลงบัวขาว เพลงดอกไม้กับแมลง เพลงไปรษณีย์จำ และเพลงอีสาวทรานซิสเตอร์

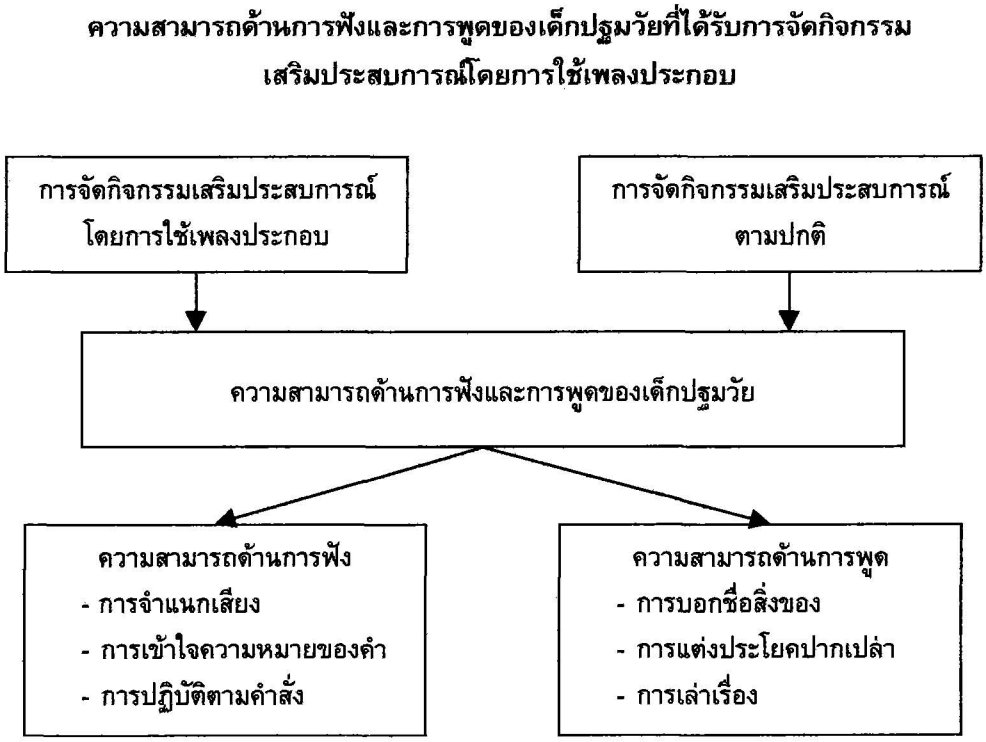
4.2 เพลงพื้นบ้าน หมายถึง เพลงที่ชาวบ้านในท้องถิ่นบ้านห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้คิดประดิษฐ์รูปแบบ เนื้อร้อง ทำนองขึ้นเอง ทุกคนยอมรับและนำไปใช้ร่วมกัน จำนวน 8 เพลง ได้แก่ เพลงผักและผลไม้ เพลงธรรมชาติท้องทุ่งนา เพลงฝน เพลงลูก อ๊อด เพลงสุนัขคาบรองเท้า เพลงอาหาร เพลงพบกัน และเพลงสาวมอเตอร์ไซค์

4.3 เพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน หมายถึง เพลงที่ผู้วิจัยคิดประดิษฐ์รูปแบบ เนื้อร้อง ทำนองขึ้นเอง โดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียนตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 8 เพลง ได้แก่ เพลงประสาทสัมผัส เพลงบ้านของฉัน เพลงรักโรงเรียน เพลงสิ่งมีชีวิตสิ่งไม่มีชีวิต เพลงปรากฏการณ์ธรรมชาติ เพลงรักธรรมชาติ เพลงสี และเพลงอาหารดีมีประโยชน์

5. การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ หมายถึง การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้เพลงตามรูปแบบของผู้วิจัยทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ เพลงจากรายการโทรทัศน์ เพลงพื้นบ้าน และเพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน อย่างละ 8 เพลง รวมทั้งสิ้น 24 เพลง ไปให้เด็กฟัง ให้เด็กพูดคำกลอนตามเนื้อเพลง ให้เด็กร้องเพลงพร้อมให้จังหวะ ให้ร้องเพลงเสียงดัง เสียงค่อย เสียงปกติ ทำท่าทางตามเนื้อเพลง แสดงบทบาทสมมุติ ปฏิบัติตามคำสั่ง แต่งประโยคปากเปล่า สนทนาซักถามและเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเพลง เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถด้านการฟัง การพูด การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่อง

6. การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยการสนทนาซักถามตามเนื้อหาในหน่วยการเรียน การเล่าประสบการณ์ การแสดงบทบาทสมมุติ การปฏิบัติตามคำสั่ง การแต่งประโยคปากเปล่า การเล่าเรื่องตามเนื้อหาในหน่วยการเรียน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถด้านการฟัง การพูด การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่อง

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงขึ้น

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงขึ้น

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกัน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการฟัง
   - 1.1 ความหมายของการฟัง
   - 1.2 ความสำคัญของการฟัง
   - 1.3 องค์ประกอบของการฟัง
   - 1.4 ประเภทของการฟัง
   - 1.5 พัฒนาการความสามารถด้านการฟัง
   - 1.6 แนวทางในการส่งเสริมการฟัง
   - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการพูด
   - 2.1 ความหมายของการพูด
   - 2.2 ความสำคัญของการพูด
   - 2.3 พัฒนาการความสามารถด้านการพูด
   - 2.4 กระบวนการพูด
   - 2.5 การใช้ภาษาพูด
   - 2.6 แนวทางในการส่งเสริมความสามารถด้านการพูด
   - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
   - 3.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์
   - 3.2 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์
   - 3.3 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
   - 3.4 หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
   - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลง
   - 4.1 ความหมายของเพลง
   - 4.2 ความสำคัญของเพลง
   - 4.3 เพลงและการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก
   - 4.4 ความเป็นมาของเพลงประกอบการสอน
   - 4.5 วัตถุประสงค์ของการใช้เพลงประกอบการสอน
   - 4.6 การใช้เพลงประกอบการสอน
   - 4.7 การแต่งเพลงประกอบการสอน
   - 4.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการฟัง

1.1 ความหมายของการฟัง

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 608) ฟัง หมายถึง ตั้งใจสดับ คอยรับเสียงด้วยหู ได้ยิน

การฟังมีความหมายแตกต่างไปจากการได้ยิน การได้ยินเกิดขึ้นเนื่องจากมีเสียงมากระทบหูเอง โดยไม่ได้ตั้งใจ คนหลายคนจึงได้ยินโดยที่มิได้ฟัง การได้ยิน หมายถึง การรู้จักเสียงที่ได้ยิน ได้ความหมาย และกลมกลืนเข้ากับความรู้และประสบการณ์ (ชัยยงค์ พรหมวงวงศ์. 2521 : 100) ส่วนการฟังนั้นหมายถึง การใช้สมาธิและความตั้งใจที่จะจำประเด็นของสิ่งที่ได้ยิน (กิติยวดี บุญซื่อ. 2520 : 70)

บันลือ พฤกษะวัน (2520 : 39) กล่าวว่า การฟัง หมายถึง การได้ยินโดยมีความตั้งใจจะรับและเกิดความเข้าใจตามเจตนาที่อีกฝ่ายหนึ่งสื่อมา ส่วนการได้ยินนั้นไม่ได้มีความตั้งใจหรือสนใจ การฟังจึงลึกซึ้งมากกว่า เพราะการฟังเกิดจากการตั้งใจการได้ยิน และความเข้าใจสิ่งที่ได้ยินนั้น

วรรณี โสมประยูร (2537 : 83) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า หมายถึง การแปลความหมายของเสียงที่ได้ยิน โดยใช้สมาธิหรือความตั้งใจอย่างจริงจัง จนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ได้ยินนั้น เพราะการฟังเป็นทักษะการรับเข้าตามหลักของภาษาศิลป์

วราภรณ์ รักวิจัย (2528 : 44) ได้กล่าวไว้ว่า การฟัง คือ การฝึกการฟังเสียงธรรมชาติ จังหวะดนตรี เพื่อเตรียมให้พร้อมในการฟังเรื่องราวต่าง ๆ และสามารถถ่ายทอดไปเป็นประโยคที่เหมาะสม มีมารยาทในการฟัง และมีสมาธิในการฟัง

การฟังตามความหมายดังกล่าวนี้ ต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การได้ยิน (Hearing) การได้ยินเป็นกระบวนการรับรู้ทางโสตชั้นแรกของการฟัง
2. การฟัง (Listening) เมื่อหูรับสัญญาณเสียงเข้าไปแล้วจะส่งไปยังสมองตามลำดับขั้นเพื่อแปลความหมายของเสียงที่ได้ยิน ในขั้นนี้ต้องใช้สมาธิและความตั้งใจอย่างจริงจัง
3. การรับรู้ความหมาย (Auding) เป็นกระบวนการขั้นสูงของการฟัง นอกจากจะรู้ความหมายของเสียงที่ได้ยินแล้ว ยังต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และรู้จักประเมินค่าว่าควรเชื่อถือเพียงใด แล้วจึงแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบไปตามที่ต้องการ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การฟังนั้นเริ่มต้นจากการได้ยินเสียง จึงรับรู้ เข้าใจ คิดและนำไปใช้ประโยชน์ เป็นกระบวนการที่เป็นขั้นตอนและเป็นไปตามลำดับพัฒนาการของผู้ฟังและสามารถนำกระบวนการของการฟังไปสร้างเสริมบรรยากาศในการฝึกฝนทักษะการฟังให้เกิดผลได้ ทักษะการฟังเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมแก่เด็ก และดูจะเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งกว่าการคิดค้นหาเครื่องมือใหม่ ๆ มาให้เด็กใช้เสียอีก การฟังสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นตามลำดับ โดยอาศัยวุฒิภาวะ เวลา ความพากเพียร และแรงจูงใจ สำหรับการฟังในเด็กปฐมวัยนั้นส่วนใหญ่เป็นการฟังเสียงธรรมชาติ จังหวะดนตรี และเพลง ซึ่งขอบข่ายการฟังของเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้เป็นการจำแนกเสียงที่ได้ยิน การเข้าใจความหมายของคำ และการปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง

1.2 ความสำคัญของการฟัง

การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญมากทักษะหนึ่ง ทั้งนี้เพราะมีความเจริญทางเทคโนโลยีและสื่อสารมวลชน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เยาวชนต้องใช้ทักษะการฟังเป็นอันมาก ถ้านักเรียนได้รับการฝึกฝนและการแนะนำทางด้านการฟังอย่างถูกต้องเหมาะสม นักเรียนก็จะมีความสามารถในการฟังได้อย่าง

มีประสิทธิภาพและได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการฟังเท่าที่ควร และอาจก่อให้เกิดผลร้ายกับนักเรียนได้ หากได้รับการฝึกฝนอย่างผิด ๆ (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรัมพรรย์. 2520 : 62) นอกจากนี้การฟังยังมีผลต่อความคิด การแสดงออก การพูด และบุคลิกภาพ ดังนั้นการฟังที่ดีจึงเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี (วิจิตร อาวะกุล. 2524 : 72)

วรรณี โสมประยูร (2537 : 89) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟังไว้ดังนี้

1. การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้มากที่สุด
2. การฟังช่วยให้เกิดปัญญาและความรู้
3. การฟังเป็นส่วนสำคัญของการพูด การอ่าน และการเขียน
4. การฟังช่วยให้เกิดความสนุกเพลิดเพลิน
5. การฟังช่วยขยายความรู้ ความคิด และประสบการณ์ รวมทั้งการคิดค้นงานใหม่ ๆ
6. การฟังช่วยในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของสังคม
7. การฟังช่วยในการเลือกประเมินและตัดสินสิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้องดียิ่งขึ้น

สมิธ (Smith. 1973 : 72) ได้สรุปใจความสำคัญของการสอนฟัง ดังนี้ คือ

1. เด็กในชั้นประถมศึกษาเรียนรู้รายละเอียดต่าง ๆ จากการฟัง ถ้าเราสอนฟังโดยตรงก็จะสามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนของเด็กได้

2. เด็กตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนรู้โดยตรงทันทีจากการฟังได้ดีกว่าการอ่าน เพราะเด็กในระดับชั้นต้น ๆ นี้ยังไม่มีทักษะการอ่านมากพอที่จะอ่านเอาความ ครูจึงควรให้ความสำคัญกับการสอนฟังในฐานะที่เป็นทักษะภาษาเช่นเดียวกับการอ่าน

3. เด็กเรียนช้ามิได้หมายความว่าจะต้องด้อยในการฟังไปด้วย ดังนั้นการฟังจึงเป็นวิธีการที่ดีที่จะสอนเด็กเรียนช้า

4. ความสามารถในการฟังของเด็กชายและเด็กหญิงในทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

มาชาโด (Machado. 1980 : 71) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟังไว้ว่า พัฒนาการทางการฟังและความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัย จะเป็นทักษะทางภาษาที่เด็กเรียนรู้ได้ดีกว่าด้านอื่น ๆ ครูจึงควรให้ความสำคัญกับการสอนฟังในฐานะที่เป็นทักษะทางภาษาที่เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ก่อนการพูด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและเป็นพื้นฐานของทักษะทางภาษาด้านการพูด การอ่าน และการเขียน การฝึกให้เด็กรู้จักฟังเสียงต่าง ๆ เช่น เสียงพูด เสียงเพลง เสียงเคาะ เสียงปรบมือ จะเป็นจังหวะหรือไม่เป็นจังหวะก็ตาม เป็นการกระตุ้นเร้าให้สมองของเด็กทำงาน เมื่อเด็กฟังเสียงต่าง ๆ เด็กจะ รู้จักจำ ใช้ความคิด รู้จักแยกแยะประเภทสิ่งที่ได้รับรู้ได้ดีและแม่นยำขึ้นเรื่อย ๆ ฉะนั้นการฝึกให้เด็กรู้จักฟังตั้งแต่ยังเด็ก จึงเป็นพื้นฐานในการพัฒนากระบวนการรับรู้ ความคิด หรือสติปัญญาได้ดีวิธีหนึ่ง จึงควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการฟังให้แก่เด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง

1.3 องค์ประกอบของการฟัง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 2) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการฟังไว้ดังนี้

1. การจำแนกเสียง
2. การฟังคำพูด คำสั่ง เข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง
3. มารยาทในการฟัง

4. การฟังนิทานหรือเรื่องราว แล้วจับใจความได้

5. การฟังเพลง คำคล้องจอง และการเล่น ที่สร้างเสริมประสบการณ์ทางภาษา

การฟังให้เกิดผลดีย่อมมีองค์ประกอบหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง มอร์ริส (วรรณี โสมประยูร. 2537 : 90 ; อ้างอิงจาก Morris. 1964) กล่าวว่า "ผู้พูดดีย่อมทำให้การฟังดี" และกล่าวย้ำต่อไปว่า "ถึงแม้ผู้พูดดีจะทำให้การฟังดี แต่ความสามารถและทักษะของผู้พูดก็ยังไม่สำคัญไปกว่าตัวผู้ฟังเองที่รู้ว่าจะฟังอย่างไร" เพราะฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าองค์ประกอบของการฟัง อันได้แก่ผู้พูดและผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการฟังที่สำคัญได้แก่ การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมาย และการปฏิบัติตามคำสั่งได้

1.4 ประเภทของการฟัง

วรรณพร ภิรมย์รื่น (2522 : 7-16) ได้แบ่งทักษะการฟังออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. การฟังเพื่อให้ได้รายละเอียด ครูอ่านหรือเล่านิทานให้ฟัง และให้นักเรียนสรุปและเลือกประโยค ที่เป็นใจความของเนื้อเรื่อง

2. ฟังอย่างตั้งใจ การฟังชนิดนี้จะต้องขจัดสิ่งรบกวนภายนอกให้หมด ผู้ฟังจะต้องมีความสนใจในสิ่งที่ฟังเพียงจุดเดียว กิจกรรมที่สอนฟัง เช่น ฟังเสียงจากเครื่องบันทึกเสียง ฟังการเล่านิทาน ฟังวิทยากร และอภิปรายซักถามเรื่องที่ฟัง

3. การฟังแบบนันทนาการ เป็นการฟังเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่ต้องใจจดจ่อเหมือนกับการฟังแบบแรก ได้แก่ การฟังนิทาน

4. การฟังแบบวิเคราะห์ การฟังแบบนี้ผู้ฟังจะต้องตั้งใจฟังด้วยใจจดจ่อและคิดไปด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมการฟังแบบนี้ คือ การฟังนิทาน การฟังเรื่องสั้น การฟังคำบรรยาย แล้วให้ผู้ฟังแสดงทัศนะหรือปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งที่ได้ฟัง โดยการลำดับเหตุการณ์และสังเกตประโยค

5. การฟังในขณะที่ทำกิจกรรมอื่น ๆ เป็นการฟังเมื่อมีสิ่งรบกวนในขณะที่ฟัง ไม่ทำให้เสียสมาธิในการทำงาน กิจกรรมที่ส่งเสริมการฟัง คือ ฟังนิทานจากแถบบันทึกเสียง แล้วให้แสดงท่าทางประกอบฟังแถบบันทึกเสียงต่าง ๆ แล้วให้วาดภาพจากจินตนาการ

จันทร์ศรี นิตยฤกษ์ (ผุสดี กุฏอินทร์. 2536 : 182 ; อ้างอิงจาก จันทร์ศรี นิตยฤกษ์. 2526 : 204) ได้แบ่งประเภทของการฟังไว้ ดังนี้

1. การฟังเพื่อความรู้ความเข้าใจ
2. การฟังเพื่อความบันเทิง
3. การฟังเพื่อความเข้าใจและปฏิบัติตาม
4. การฟังเพื่อวิพากษ์วิจารณ์

เคนเนดี้ (Kennedy. 1975 : 146) ได้จัดประเภทของการฟังไว้ 6 ประการ คือ

1. การฟังทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน (Simple Listening) เช่น การฟังการสนทนา การฟังทางโทรทัศน์

2. การฟังเพื่อจำแนกเสียง (Discriminative Listening) เช่น การฟังเสียงสัตว์ เสียงยวดยาน เสียงที่แสดงความรู้สึก

3. การฟังเพื่อเป็นการพักผ่อน (Listening for Relaxation) เช่น การฟังบทกลอน การฟังเรื่องราวและนิทานต่าง ๆ

4. การฟังเพื่อจับสาระสำคัญ (Listening for Information) เช่น การฟังประกาศ การฟังความคิดเห็น และการฟังเพื่อตอบคำถาม

5. การฟังเพื่อจับความคิด (Listening Organize Ideas) เช่น การฟังอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ

6. การฟังอย่างพินิจพิเคราะห์ (Critical Listening)

7. การฟังเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creative Listening) เช่น การฟังดนตรี และการแสดงต่าง ๆ

สุภาวดี ศรีวรรธนะ (2542 : 60) ได้แบ่งประเภทของการฟังที่ควรส่งเสริมให้กับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. การฟังเพื่อจำแนกความแตกต่างของเสียง คือ สามารถเข้าใจความแตกต่างของเสียงที่ได้ฟัง

2. การฟังเพื่อปฏิบัติตามคำสั่ง คือ การฟังคำสั่งและสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง

3. การฟังเพื่อเข้าใจความหมายของคำศัพท์ คือ สามารถเข้าใจคำศัพท์ที่ได้ฟังอย่างถูกต้องว่าหมายถึงอะไร

4. การฟังเพื่อเข้าใจเรื่องราว คือ การฟังเรื่องราวนั้น ๆ อย่างตั้งใจและสนใจ จนเกิดความเข้าใจสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ได้ฟังได้

ดังนั้นจึงสรุปประเภทของการฟัง ได้ดังนี้ คือ การฟังเพื่อความรู้ การฟังเพื่อความบันเทิง การฟังเพื่อความเข้าใจและปฏิบัติตามได้ และการฟังเพื่อแสดงความคิดเห็น

1.5 พัฒนาการความสามารถด้านการฟัง

เด็กทารกจะเริ่มเรียนรู้ภาษาด้วยการฟังผู้อื่นพูดก่อนแล้วจึงจดจำทำเลียนแบบเป็นภาษาพูดอันเป็นผลทำให้การติดต่อหรือสื่อความหมายกับบุคคลรอบข้างเป็นไปได้มากขึ้นตามลำดับ นิตยา ประพฤติกิจ (2536 : 178-179) และหรรษา นิลวิเชียร (2535 : 198-199) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็ก ในแต่ละช่วงอายุ ไว้ดังนี้

อายุ 0-2 ปี พยายามเลียนเสียงที่ได้ยิน เข้าใจคำและประโยคง่าย ๆ ชอบฟังโฆษณาทางโทรทัศน์และเสียงที่สะกิดใจ ชอบฟังเรื่องสั้น ๆ และเพลงกล่อมเด็ก

อายุ 3 ปี ชอบฟังเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินคุ้นหูอยู่ เช่น เสียงสัตว์ ยานพาหนะ เครื่องใช้ในครัว ชอบฟังนิทานที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังแบบสองต่อสอง ฟังไม่ได้นาน และฟังอย่างตั้งใจ สามารถเข้าใจภาษาพูดง่าย ๆ ของผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่ การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่ยังไม่สม่ำเสมอ สามารถเชื่อมโยงเสียงกับวัตถุที่ใช้ทำเสียงได้

อายุ 4 ปี ฟังเรื่องได้นานขึ้น อาจเลือกหนังสือให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้ บางครั้งจะแกล้งทำเป็นไม่ได้ยิน หรือไม่สนใจคำสั่งหรือเสียงเรียก ชอบฟังเรื่องซ้ำ ๆ และสามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงได้

อายุ 5 ปี ตั้งใจฟังนานขึ้น ชอบฟังนิทาน เพลง คำคล้องจอง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้มากขึ้น เข้าใจคำพูดข้อความยาว ๆ ของผู้ใหญ่

อายุ 6 ปี ชอบฟังเรื่องราวต่าง ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติและปรากฏการณ์ต่าง ๆ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเด็กจะมีพัฒนาการทางภาษาด้านการฟังก่อนเป็นอันดับแรกจากนั้นจึงจดจำทำเลียนแบบเป็นภาษาพูด และพัฒนาไปสู่การเขียน การอ่านต่อไป

1.6 แนวทางในการส่งเสริมการฟัง

ภรณี คุรุรัตนะ (2523 : 93-94) ได้กล่าวถึงการสอนทักษะการฟังว่า ครูควรเตรียมกิจกรรมเรื่องการฟังแก่เด็ก ดังนี้

1. ครูต้องพยายามจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและน่าสนุกโดยวางแผนการจัดกิจกรรมแต่ละช่วงเวลาตามความสนใจของเด็ก เช่น ความยาวของนิทาน เพลง จัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก และจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับการฟัง
2. กระตุ้นให้นักเรียนทราบว่าการฟังเป็นเรื่องจำเป็น
3. การสอนฟังให้เด็ก โดยวิธีการที่ครูพูดให้ชัดแต่เบาพอที่จะให้เด็กสนใจฟัง และควรให้เวลาเด็กในการรับฟังหรือเตรียมตัวฟังให้มากพอ เพื่อให้เด็กหยุดกิจกรรมอื่น แล้วหันมาสนใจฟังครู และที่สำคัญครูควรใช้คำอธิบายง่าย ๆ
4. ครูต้องเป็นผู้ฟังที่ดี โดยทำตัวอย่างให้เด็กเห็นได้ชัดเจน เช่น การหันหน้าไปทางผู้พูด เป็นต้น
5. สร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับเด็กและครู
6. ช่วยให้เด็กพัฒนาการรับรู้เสียง ให้รู้จักแยกเสียงที่ได้ยินในชีวิตประจำวันได้
7. เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้ฟังเรื่องหรือประสบการณ์ที่มีความหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้

เยาวพา เดชะคุปต์ (2528 : 65-67) ได้กล่าวถึงการจัดประสบการณ์ในการฟังไว้ว่า ครูควรมีวิธีการดังนี้

1. ให้เด็กนั่งฟังอย่างสบาย
2. ให้เด็กเข้าใจว่าการฟังเป็นสิ่งสำคัญ ควรตั้งใจฟังผู้อื่นพูด และฝึกมารยาทในการรับฟังด้วย
3. การปฏิบัติงานในการสอนฟัง ครูควรปฏิบัติ ดังนี้
   3.1 พูดด้วยน้ำเสียงปานกลางพอที่เด็กจะได้ยิน ไม่ควรตะเบ็งตะโกน หรือพูดค่อยจนเกินไป
   3.2 อย่าพูดมากจนเกินไป จนเด็กหมดความสนใจ และไม่ตั้งใจฟัง
   3.3 ให้เวลาเด็กเตรียมพร้อมที่จะรับฟัง เช่น ให้เด็กเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะพูดกับเด็ก
   3.4 อธิบายให้เด็กฟังโดยใช้คำพูดง่าย ๆ และมีการเตรียมตัวล่วงหน้า

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การฟังเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย ในการสอนฟังให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น ครูควรพูดให้ชัดเจน ไม่ดังหรือค่อยเกินไป และไม่ควรพูดมากจนเกินไป จะทำให้เด็กหมดความสนใจที่จะรับฟัง รวมทั้งให้โอกาสและให้เวลาเด็กเตรียมพร้อมที่จะรับฟัง คำพูดที่ครูใช้ควรเป็นคำพูดง่าย ๆ สำหรับการสอนฟังแก่เด็กปฐมวัยนั้นสามารถจัดกิจกรรมได้หลายอย่าง เช่น การฟังเพลง ดนตรี นิทาน และเสียงต่าง ๆ เป็นต้น แต่วิธีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยมากที่สุดก็คือ การฟังเพลงหรือดนตรี

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ดิเบียสิโอ (Dibiasio. 1978 : 2739) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการฟังและการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 จำนวน 493 คน ณ โรงเรียนเล็ก ๆ ในชนบท รัฐโรดไอแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า การฟังและการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ความสัมพันธ์ในการฟังและการอ่านของนักเรียนไม่มี

นัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

ศศิธร ขันติธรางกูร (2520 : 71) ได้ศึกษาพัฒนาการในการฟังและการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 พบว่า ความสามารถในการฟังของนักเรียนในทุกระดับชั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พรทิพย์ บุษรานุวงศ์ (2522 : 157) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกทักษะการฟังภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และหาประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดที่สร้างขึ้น นำไปทดลองใช้กับนักเรียน จำนวน 40 คน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการฟังก่อนและหลังการใช้แบบฝึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข (2525 : 321) ได้ศึกษาความสามารถในการฟังและการอยู่คงทนในการจำจากการเล่านิทานของครูและให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ฟังนิทานโดยครูเล่าให้ฟังและให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบ มีความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำสูงกว่าการฟังครูเล่านิทานเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรี เกี๋ยสกุล (2530 : 53) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและแบบฝึก ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมมีคะแนนสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้แบบฝึก แสดงว่าการใช้เกมฝึกทักษะการฟังทำให้เด็กมีความสามารถทางการฟังสูงกว่าการใช้แบบฝึก

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวพอสรุปได้ว่า เด็กมีความสามารถด้านการฟังมาตั้งแต่แรกเกิดและพัฒนาเป็นขั้นตอน จากการฟังเสียงบุคคลใกล้ชิดเพื่อเลียนแบบและเพื่อจำแนก มาเป็นการฟังเพื่อปฏิบัติตามคำสั่ง และการฟังเป็นเรื่องสั้น ๆ จนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ได้ฟังให้ผู้อื่นรับฟังและเข้าใจได้ การพัฒนาความสามารถด้านการฟังที่ถูกต้องและเหมาะสม จะช่วยให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้และพัฒนาการทางภาษาได้ดีขึ้น และจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการฟัง ส่วนใหญ่ศึกษาการฟังของนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการฟังของเด็กปฐมวัย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการพูด

2.1 ความหมายของการพูด

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 599) พูด หมายถึง เปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำ

นิตยา ประพฤติกิจ (2536 : 151) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทดสอบความคิดของตนเอง แสดงความรู้สึก เพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ พัฒนาความสามารถด้านการฟัง สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ฝึกฝนการใช้คำและโครงสร้างทางภาษา และให้ความสนุกสนาน ยิ่งเด็กอายุน้อยเท่าไรก็ยิ่งพูดน้อยลงเท่านั้น เพราะเด็ก ๆ จะใช้พลังทางกายเพื่อให้ได้ในสิ่งที่เขาต้องการ เช่น เด็กจะหยิบหรือกระชากของจากผู้อื่น เดินข้าม กัด ข่วน ร้องไห้ หรือตะเบ็งเสียง โดยไม่ใช้คำพูดเหมือนเด็กที่โตแล้ว แต่เมื่อเด็กพัฒนาทางด้านวุฒิภาวะแล้ว เด็กจะพัฒนาทางด้านการใช้ภาษา (คำพูด) ด้วย

วรรณี โสมประยูร (2537 : 99) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นการสื่อความหมายอย่างหนึ่งโดยใช้น้ำเสียง ภาษา กิริยาท่าทาง เพื่อถ่ายทอดความในใจไปให้ผู้ฟังรู้หรือเข้าใจความต้องการ หรือความรู้สึกนึกคิดของตน เพราะการพูดเป็นทักษะการส่งออกตามหลักของภาษาศิลป์

สุภาวดี ศรีวรรธนะ (2542 : 86) ได้กล่าวว่า การพูด หมายถึง พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคล ด้วยการใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง ภาษา อากัปกิริยา ท่าทาง สีหน้า แววตา เพื่อถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความต้องการของผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจและตอบสนองได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการพูดเป็นการสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยใช้น้ำเสียง เพื่อสื่อความหมายไปให้ผู้ฟังรู้หรือเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดหรือความต้องการของตน และสำหรับเด็กปฐมวัยการพูดเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการสื่อสารความรู้สึกนึกคิด หรือความต้องการของตนให้ผู้อื่นได้ทราบ ซึ่งขอบข่ายการพูดของเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการบอกชื่อสิ่งของได้ถูกต้อง แต่งประโยคปากเปล่า และเล่าเรื่องได้ถูกต้อง

2.2 ความสำคัญของการพูด

ผุสดี กุฏอินทร์ (2536 : 186) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นทักษะที่เด็กจำเป็นต้องฝึกฝน เพื่อการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน และเพื่อการทำงานในอนาคต นอกจากการ "พูดได้" แล้ว เด็กควรจะ "พูดเป็น" ด้วย กล่าวคือ สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนถูกต้อง ใช้ภาษาได้เหมาะสม พูดถูกกาละเทศะ เลือกเนื้อหาที่พูดได้เหมาะสม พูดในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม พูดแสดงความคิดเห็นได้ และมีมารยาทในการพูด การฝึกทักษะการพูดจึงควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่แรกเริ่ม

วรรณี โสมประยูร (2537 : 98) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมากที่สุด เพราะคำพูดเป็นเครื่องมือสื่อความคิดที่รวดเร็ว แพร่หลายได้ผลอย่างยิ่ง นอกจากจะพูดในโอกาสทั่วไปในชีวิตประจำวันแล้ว ยังมีโอกาสอื่น ๆ ที่ต้องพูดอย่างเป็นทางการหรือพูดเชิงวิชาการ ซึ่งเป็นการเผยแพร่หรือถ่ายทอดความรู้และความคิดเห็นที่นับว่าสำคัญ

สุภาวดี ศรีวรรธนะ (2542 : 63-64) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นเครื่องมือสำคัญของการติดต่อสื่อสารที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต การฝึกพูดเป็นพื้นฐานที่จะช่วยฝึกทักษะด้านภาษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งจุดประสงค์ของการฝึกพูดมีดังนี้

1. เพื่อให้เด็กพัฒนาการพูดได้คล่องเป็นธรรมชาติ ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ

2. พัฒนาความสามารถในการพูดได้ชัดเจน ได้ฝึกเสียงที่เป็นปัญหาสำหรับเด็ก เช่น เสียง "ส" นอกจากนี้ยังควรพูดด้วยเสียงที่น่าฟัง รื่นหู ไม่ดัง ไม่ค่อยเกินไป มีความมั่นใจในการพูด

3. พูดถูกต้องจนเป็นนิสัย เช่น เด็ก ๆ มักจะพูดประโยคปฏิเสธว่า "ผมเปล่าทำ" ต้องแก้เป็น "ผม ไม่ได้ทำครับ" หรือ "ไม่ได้ทำค่ะ"

4. เพื่อใช้ภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อสังคมกับเพื่อน ๆ และบุคคลอื่น ๆ การที่เด็กจะเป็นที่น่าคบหาสมาคมด้วยย่อมต้องมีภาษาที่สุภาพ ดังนั้นการให้การศึกษาแก่เด็กวัยนี้ย่อมจะต้องฝึกเด็กให้รู้จักใช้คำสุภาพทั้งหลาย เช่น คำว่า "ขอโทษ" "ขอบคุณ" "ขอบใจ" โดยต้องเป็นแบบให้เด็กและต้องให้เด็กใช้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้จะต้องให้รู้จักกาลเทศะด้วย เสียงที่พูดในห้องเรียนย่อมจะไม่ต้องดังเหมือนเสียงที่ใช้ในสนาม

5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่นคือไม่เพียงแต่แสดงความคิดเห็นของตนเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าใจสิ่งที่คนอื่นพูด สามารถพูดสิ่งที่มีผู้กล่าวไว้ได้

6. การฝึกเลียนเสียงคำพูดก่อนที่จะบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ หากไม่ฝึกในเรื่องนี้เด็กบางคนจะเล่าเรื่องไม่ตรงจุด เช่น เด็กอาสาจะเล่าเรื่อง "ไปเที่ยวทะเล" แทนที่จะพูดถึงการไปทะเล เด็กบางคนจะมัวพะวงแต่จุดไม่สำคัญ เช่น มัวแต่พูดเกี่ยวกับการแต่งตัว การซื้อของต่าง ๆ สำหรับการเดินทาง ครูอาจต้องช่วยเตือนเด็กให้พูดเข้ามาหาเรื่องอีกทีหนึ่ง

7. เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น หลักของการออกเสียง เสียงวรรณยุกต์ การเว้นวรรค การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยค และคำบางคำมีความหมายได้หลายอย่าง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการพูดเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญอย่างหนึ่งใช้ในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความคิดเห็น เพื่อให้ผู้อื่นได้รู้และเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กปฐมวัย หากผู้ที่เกี่ยวข้องคือพ่อแม่ และครู รู้จักหาวิธีที่จะส่งเสริมพัฒนาการพูดที่เหมาะสมและฝึกบ่อย ๆ ก็จะทำให้เด็กพูดได้อย่างชัดถ้อยชัดคำ กล้าแสดงออกทางการพูด รู้จักเรียงลำดับการพูดของเรื่องราวก่อนหลังไม่วกไปวนมา ทำให้การสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของตนถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 พัฒนาการความสามารถด้านการพูด

ฉลองรัฐ อินทรีย์ (2522 : 75-76) ได้แบ่งพัฒนาการทางการพูดออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นปฏิกิริยาสะท้อน (Reflexive Vocalization) เป็นการพูดของเด็กทารกคลอดใหม่ การออกเสียงเป็นไปได้โดยอัตโนมัติและยังไม่มีความหมาย ซึ่งต่อมาเมื่ออายุประมาณหนึ่งเดือนครึ่ง ทารกจะเปล่งเสียงต่าง ๆ กันได้ตามความรู้สึกของตนเอง เช่น ชอบ ไม่ชอบ ง่วง หิว เป็นต้น

2. ขั้นเล่นเสียง (Babbling Stage) เป็นการพูดของเด็กทารกอายุตั้งแต่หนึ่งเดือนครึ่งถึงอายุแปดเดือน ซึ่งอวัยวะในการเปล่งเสียงและการฟังเสียงมีการเริ่มพัฒนามากขึ้น เช่น ปาก ลิ้น หู ทารกจะได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตนเอง และมีความสนุกในการเล่นเสียงที่ตนได้ยิน ทารกทุกชาติทุกภาษาจะส่งเสียงเหมือนกันหมดและเสียงที่เปล่งออกมายังไม่บอกความหมายชัดเจน ทารกจะเริ่มมีความรู้สึกนึกคิด เข้าใจแยกแยะออกได้ว่า ตนเองและสิ่งแวดล้อมเป็นคนละส่วนกัน ซึ่งเมื่อเขาอายุน้อยกว่าแปดเดือน เขาจะมีความเข้าใจว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นส่วนหนึ่งของเขา เช่น ขวดนม หมอนที่เขาใช้ ต่อมาเมื่อเขามีอายุเพิ่มมากขึ้นจนถึงอายุแปดเดือน ทารกจะพยายามลองทำเสียงต่าง ๆ ทุกชนิด ซึ่งเป็นการซ้อมเสียงก่อนที่จะสามารถเปล่งออกมาเป็นคำพูดต่อไป

3. ขั้นเลียนเสียง (Lalling Stage) เป็นการพัฒนาการในการพูดของทารกอายุประมาณเก้าเดือน ทารกจะสนุกในการเลียนเสียงที่เขาได้ยินต่อจากการเล่นเสียงของตนเอง ประสาทของการรับเสียงจะมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นและสามารถจับเสียงผู้อื่นพูด ประสาทตาสามารถจับภาพการเคลื่อนไหวของริมฝีปากได้แล้ว ทำให้เด็กมีความสุขที่จะเลียนเสียงผู้อื่นมากกว่าการเลียนเสียงผิด ๆ ถูก ๆ และยังไม่ค่อยเข้าใจความหมายของเสียงพูดของผู้ใหญ่นัก เด็กหูหนวกไม่สามารถพัฒนาทางด้านภาษาถึงขั้นที่สามนี้ เป็นขั้นที่ทารกเริ่มพูดภาษาแม่ของตน (ภาษาแม่ หมายถึง ภาษาซึ่งเราได้มาตั้งแต่แรกเราได้รับการเลี้ยงดูให้เติบโตมาในภาษาใด ภาษานั้นก็กลายเป็น "ภาษาแม่" ของเรา)

4. ขั้นรู้ความหมายของเสียงที่ได้ยิน (True Speech) เป็นการพัฒนาการใช้ภาษาของทารกตั้งแต่อายุหนึ่งถึงสองปีครึ่ง โดยทารกจะใช้ความจำ การใช้เหตุผล การเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่ทารกได้รู้ได้เห็น เช่น ทารกจะเริ่มเข้าใจความหมายของคำว่า "แม่" คือ ผู้ที่เลี้ยงดูตน ให้ความรัก ความอบอุ่น ต่อมาเด็กจะค่อย ๆ หัดพูดทีละคำก่อน แล้วจึงหัดใช้วลี ต่อมาเป็นประโยค ซึ่งยังไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เรื่อย ๆ มาจนสามารถพูดอย่างถูกต้องตามหลักภาษาของชาตินั้น ๆ

สุวรรณี ศรีคุณ (2522 : 13) ได้กล่าวว่า ก่อนที่เด็กจะเข้าโรงเรียนซึ่งมีอายุราว 6 ปี เด็กจะมีความรู้ทางด้านภาษามาจากทางบ้านพอสมควร และความรู้ทางด้านภาษาของเด็กที่พอจะสรุปการพัฒนามาเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. เด็กมีประสบการณ์มาโดยตรง อันเป็นสิ่งถาวรที่มีความหมายต่อเขามาก

2. เด็กรู้จักคำที่มีความหมายแทนสิ่งของ หรือการกระทำ ระยะนี้เป็นระยะที่เด็กสามารถฟัง

อย่างเข้าใจแล้ว

3. เด็กรู้จักใช้ถ้อยคำ อธิบายความหมาย รู้จักใช้คำพูดได้ดีแล้ว เด็กอายุหนึ่งปีจะพูดคำซ้ำ ๆ กันได้ เพราะชอบเลียนเสียงที่เป็นจังหวะ อายุราวสองปีจะสามารถพูดคำศัพท์และพูดประโยคธรรมดาได้ อายุสี่ปีจะพูดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และพูดมากขึ้น อายุหกปีเด็กจะรู้คำศัพท์และพูดได้หลายร้อยคำ สามารถฟังคำศัพท์ได้รู้เรื่อง

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2533 : 90-93) ได้กล่าวถึงความสามารถด้านการพูดของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุ ดังนี้

อายุ 0-2 ปี เด็กแรกเกิดจะสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยภาษาท่าทาง เมื่อพูดได้สามารถพูดคำบางคำได้ชัดเจน แต่จะไม่เข้าใจความหมายของคำ 18 เดือน พูดได้ประมาณ 10 คำ และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ถึง 30 คำ

เมื่ออายุประมาณ 2 ปี ชอบตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม และส่วนมากยังพูดไม่ชัด โดยเฉพาะตัว ร, ล และคำควบกล้ำ บางครั้งยังพูดกลับกัน ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ไม่ควรกล่าวล้อเลียนหรือตำหนิ เพราะจะทำให้เด็กพัฒนาช้า เด็กจะสามารถเข้าใจความหมายและคำมากกว่าส่วนที่ต้องการจะพูดออกมา

อายุ 3 ปี มีพัฒนาการทางภาษาเร็วมาก สามารถตั้งคำศัพท์ใหม่ ๆ หรือเรียกชื่อสิ่งใหม่ตามความเข้าใจของตน สามารถเข้าใจคำพูดง่าย ๆ ของผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่ แต่ยังไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่มองไม่เห็น ดังนั้นการปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้องของผู้ใหญ่ จึงยังไม่สม่ำเสมอ และยังไม่ลืมคำถามว่าทำไม จะพยายามทำความเข้าใจกับคำถามที่ตนเองถามไปเช่นกัน

อายุ 4 ปี ในด้านภาษาเด็กวัยนี้ เริ่มเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีความสนใจคำพูดของผู้ใหญ่ และชอบเลียนแบบ เริ่มพูดประโยคที่ยาว และใช้คำถามที่มีเหตุผลมากขึ้น ชอบฟังนิทานซ้ำ ๆ โดยไม่เบื่อ

อายุ 5 ปี สามารถเข้าใจคำพูด ข้อความยาว ๆ ของผู้ใหญ่ได้ดี และพยายามพูดยาว ๆ โดยเลียนแบบผู้ใหญ่ในการจะสร้างประโยค ชอบฟังนิทานประเภทเทพนิยาย และชอบแสดงบทบาทสมมุติประกอบ

อายุ 6 ปี เด็กส่วนใหญ่จะสนใจในการพูด ชอบสนทนากับเพื่อน ๆ หรือผู้ใหญ่ มากกว่าการเล่นสิ่งของ และมีความสุขมากเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น และไม่ชอบถูกวิจารณ์ต่อหน้าผู้อื่นหรือชุมชน ชอบฟังเรื่องราวต่าง ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เริ่มสนใจในการอ่าน โดยเฉพาะเทพนิยายที่มีภาพประกอบ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยนั้นจะเริ่มมาจากการออกเสียงพูดทีละคำ จากนั้นจึงใช้คำ ๆ เดียว แทนประโยค 1 ประโยค ต่อเมื่อโตขึ้น และสามารถนำคำที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ กันมาประกอบกันเป็นประโยค จนในที่สุดสามารถผูกคำเป็นประโยคต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมาย ความคิด ความต้องการ และความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นทราบได้เช่นเดียวกันกับผู้ใหญ่

2.4 กระบวนการพูด

สุภาวดี ศรีวรรธนะ (2542 : 68-70) กล่าวว่า กระบวนการในการพูดของเด็กปฐมวัยประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ

1. การออกเสียง
2. การสร้างคำ
3. การสร้างประโยค

ทั้งสามขั้นตอนนี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ขั้นตอนใดเป็นไปไม่ได้จะมีผลเสียต่อขั้นตอนอื่น

1. การออกเสียงทำได้โดยการเลียนแบบ เด็กเลียนแบบเสียงคำและสำเนียงจากบุคคลที่เด็ก

ติดต่อเกี่ยวข้องด้วย เมื่อไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ที่สำเนียงพูดต่างออกไป เด็กจะเปลี่ยนภาษาพูดไปตามสิ่งแวดล้อมใหม่นั้น เพราะกลไกการออกเสียงและนิสัยการพูดยังไม่ลงรูปแบบแน่นอน ด้วยเหตุนี้พ่อแม่และนักการศึกษาบางคนจึงเห็นว่า วัยเด็กเล็กเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการเรียนภาษาต่างประเทศ เด็กจะพูดได้เหมือนเจ้าของภาษา แต่ถ้ารอไปเรียนเมื่อเด็กอยู่ชั้นมัธยม เด็กจะพูดภาษาด้วยสำเนียงภาษาแม่ของตน

2. การสร้างคำ คือ การเชื่อมโยงกับความหมาย คำหลาย ๆ คำมีเสียงเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน เช่น สาด สารท ศาสน์ การสร้างคำจึงยากกว่าการออกเสียง ทั้งการเชื่อมโยงเสียงกับความหมายมีโอกาสผิดได้ง่าย ระยะแรกเด็กจะเรียนรู้ความหมายของคำที่ต้องการใช้ก่อน ถ้าไม่พอก็ใช้ท่าทางช่วย เมื่อโตขึ้นก็หันไปใช้คำแสลงแทน เมื่อเด็กไปโรงเรียนเด็กจะทราบศัพท์ใหม่และความหมายใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะครูสอนได้โดยตรง และจากประสบการณ์ของเด็กเองจากการอ่านหนังสือ ฟังวิทยุ หรือดูโทรทัศน์ นอกจากนี้เด็กอายุเท่ากันทราบศัพท์จำนวนไม่เท่ากัน เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านสติปัญญา อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม โอกาสในการเรียนรู้ และแรงจูงใจ

3. การสร้างประโยค ระยะแรกเด็กอายุ 12–18 เดือน พูดประโยคที่มีคำเพียงคำเดียว ใช้ท่าทางประกอบ เช่น "ขอ" และชี้ไปที่ตุ๊กตา หมายความว่า ขอตุ๊กตาให้หนู อายุ 2 ปี เด็กใช้ประโยคสั้น ๆ ได้แล้ว อายุ 4 ปี เด็กจะพูดประโยคต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เด็กชอบใช้ประโยคคำถามมาก พอเด็กพูดได้ เด็กจะพูดไม่หยุด เหมือนกับตอนที่เด็กเดินได้เด็กจะเดินไม่หยุดเช่นเดียวกัน พัฒนาการทั้งสองอย่างนี้ทำให้เด็กเกิดทักษะและความรู้สึกว่าตนมีความสำคัญ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กระบวนการพูดของเด็กปฐมวัยประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การออกเสียง การสร้างคำ และการสร้างประโยค การจัดกิจกรรมส่งเสริมการพูดที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการจะช่วยให้การพัฒนาการพูดเป็นไปอย่างได้ผลดี

2.5 การใช้ภาษาพูด

การใช้ภาษาพูดเป็นทักษะที่ต้องมีการเรียนรู้ การเรียนรู้ภาษาพูดมี 3 วิธี คือ การลองผิดลองถูก การเลียนแบบ และการฝึกการเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือ การฝึกเด็กโดยมีตัวอย่างที่ดีให้เลียนแบบอย่างถูกต้อง เด็กได้รับคำแนะนำและช่วยเหลือให้ทำตามแบบและได้รับการแก้ไขให้พูดให้ถูกต้อง (ธีราพร กุลนานันท์ 2535 : 131)

ประดินันท์ อุปรมัย (2526 : 133-135) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาพูดของเด็กปฐมวัย แบ่งได้เป็น 4 ประการ คือ

1. ความพร้อมของอวัยวะที่เกี่ยวกับการพูดของเด็ก
2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใกล้ชิดและแรงเสริมที่เด็กได้รับ
3. สื่อมวลชน
4. ประสบการณ์แวดล้อมตัวเด็ก

ปัจจัยทั้ง 4 ประการนี้ มีความเกี่ยวข้องกัน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ กล่าวคือ แม้เด็กจะมีความพร้อมของอวัยวะที่เกี่ยวกับการพูด แต่ถ้าเด็กไม่เคยได้ยินภาษาพูด เด็กจะพูดไม่ได้ หรือถ้าได้ยินภาษาพูดจากทั้งผู้ใกล้ชิด สื่อมวลชน และผู้อื่น แต่อวัยวะในการพูดซึ่งรวมถึงอวัยวะในการได้ยินของเด็กบกพร่องหรือไม่พร้อม เด็กก็ไม่สามารถพูดได้หรือพูดได้ไม่ชัดเจน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การใช้ภาษาพูดในเด็กปฐมวัยนั้น จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ ความพร้อมของอวัยวะที่เกี่ยวกับการพูด การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใกล้ชิด สื่อมวลชน และประสบการณ์ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็ก จึงจะทำให้เด็กสามารถใช้ภาษาพูดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2.6 แนวทางในการส่งเสริมความสามารถด้านการพูด

เด็กปฐมวัยมีความอยากรู้อยากเห็น และความต้องการที่จะสื่อสารกับผู้อื่น เป็นสิ่งเร้าให้เกิดการแสดงออกทางความคิดในด้านการพูด แต่เด็กมีถ้อยคำในการสื่อสารที่ค่อนข้างจำกัดจึงพยายามแสวงหาการใช้คำพูดด้วยตนเอง สิ่งเร้าที่มีประโยชน์ต่อการพูดของเด็กคือ การเปิดโอกาสให้เด็กพูดถึงสิ่งที่ชอบด้วยคำพูดของเขาเอง ดังนั้นครูผู้สอนควรจะได้ศึกษาถึงพัฒนาการด้านภาษาและความสามารถในการพูดของเด็กในแต่ละช่วงอายุ เพื่อจัดกิจกรรมตอบสนองความสามารถด้านการพูดได้อย่างเหมาะสมต่อไป (Stewig and Simpson. 1995 : 141)

ผุสดี กุฏอินทร์ (2536 : 186-187) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาส่งเสริมความสามารถด้านการพูด ดังนี้

1. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ไม่เคร่งเครียด ให้เด็กมีความสบายใจและมั่นใจ ครูควรสร้างบรรยากาศให้เด็กมีความไว้วางใจในตัวครูและเพื่อน ๆ เพื่อให้เด็กกล้าพูด กล้าแสดงออก

2. กระตุ้นให้เด็กพูดโดยวิธีสนทนาตั้งคำถามให้เด็กตอบโดยไม่บีบบังคับแต่ช่วยให้เด็กรู้สึกเหมือนพูดคุยธรรมดา เมื่อเด็กมีความมั่นใจแล้วควรกระตุ้นให้เด็กเล่าเรื่องที่เด็กมีประสบการณ์และเรื่องที่ใกล้ตัว เช่น เรื่องในชีวิตประจำวันของเด็ก หรือสถานที่ที่เคยไปเที่ยว เมื่อเด็กกล้าพูดมากขึ้นและอยู่ในชั้นสูงขึ้น ควรให้เด็กได้พูดแสดงความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่ไกลตัวออกไป แต่เป็นปัญหาที่กำลังได้รับความสนใจอยู่ในขณะนั้น โดยอาจจัดในลักษณะของการอภิปราย โต้วาที ฯลฯ

3. จัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการพูดให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์และเนื้อหาในหลักสูตร โดยเลือกกิจกรรมที่สนุกสนานให้เด็กเล่นและได้รับความรู้ไปด้วย

4. ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกในโอกาสต่าง ๆ เช่น เป็นโฆษก เป็นพิธีกร พาผู้ที่มาเยี่ยมโรงเรียนชมสถานที่ และพบปะบุคลากรในโรงเรียน ร่วมแสดงละคร ร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น กิจกรรมของชุมชนต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้ฝึกการพูดให้ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล รวมทั้งมีโอกาสแสดงความคิดเห็นด้วย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การส่งเสริมความสามารถด้านการพูดของเด็กปฐมวัยสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย เช่น การเล่าเรื่องที่เด็กมีประสบการณ์ เรื่องที่ใกล้ตัว การพูดแสดงความรู้สึกและแสดงความคิดเห็น การให้เด็กแสดงออกในโอกาสต่าง ๆ การแสดงละคร การเป็นพิธีกร การร้องเพลง เป็นต้น และโดยธรรมชาติของเด็กปฐมวัย เด็กมีความชอบและสนใจในการร้องเพลงอยู่แล้ว การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการพูดของเด็กปฐมวัยโดยการใช้เพลง จึงน่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กมากที่สุดและได้ผลมากที่สุด

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด

งานวิจัยต่างประเทศ

ซิมสัน (Simpson. 1988) ได้ศึกษาลักษณะภาษาพูดของเด็กปฐมวัย 4 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า การเล่าเรื่องซ้ำช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดภาษาให้ชัดเจนละเอียดลออ ครอบคลุมความหมายที่ต้องการสื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจ ซึ่งความสามารถนี้วัดได้เป็นจำนวนคำต่อประโยค (Length of a T-Unit) ไม่ได้วัดที่ปริมาณคำ ซึ่ง มิลเลอร์ (Miller. 1951) ถือว่าความสามารถนี้เป็นเครื่องมือที่สามารถวัดความซับซ้อนของรูปประโยคได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยในประเทศ

อภิญญา กังสนารักษ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยอายุ 3-6 ปี ที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์และครอบครัวปกติ โดยเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำ และการใช้ประโยคที่มีระดับอายุและเพศต่างกัน และหาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำกับพัฒนาการทางด้านการใช้ประโยค พบว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวปกติมีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ เด็กชายและเด็กหญิงมีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคไม่แตกต่างกัน และพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการทางภาษาด้านการใช้ประโยค

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การพูดเป็นทักษะที่จำเป็นต้องฝึกฝน เพื่อการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน และเพื่อการทำงานในอนาคต สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน ถูกต้อง ใช้ภาษาได้เหมาะสม พูดถูกกาลเทศะ เลือกเนื้อหาที่พูดได้เหมาะสม พูดในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม พูดแสดงความคิดเห็นได้ และมีมารยาทในการพูด การฝึกทักษะการพูดจึงควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่ปฐมวัย

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์ ดังนี้

พัฒนา ชัชพงศ์ (2530 : 24) ได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มิได้มุ่งให้อ่านเขียนได้ดังเช่นระดับประถมศึกษา แต่จะเป็นการปูพื้นฐานให้ โดยคำนึงถึงวัยและความสามารถของเด็กและจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับราศี ทองสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ (2529 : 2) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในห้องเรียนให้กับเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่น การลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2538 : 56-57) กล่าวว่า แนวการจัดประสบการณ์ หมายถึง ทุก ๆ อย่างที่เด็กหรือผู้เรียนได้รับจากโรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น ๆ ตามจุดประสงค์ที่ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้ตั้งไว้

ภรณี คุรุรัตนะ (2540 : 49) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดระบบประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยควรได้รับ มีการกำหนดจุดประสงค์ การดำเนินกิจกรรม โดยเน้นให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และในการดำเนินกิจกรรม ผู้สอนควรคำนึงถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเด็ก การจัดหาสื่ออุปกรณ์ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมกับวัย และที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งคือ การประเมินสิ่งที่เด็กเรียนรู้จากกิจกรรม โดยคำนึงถึงความครอบคลุมของการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

พวงทอง ไสยวรรณ์ (2528 : 160) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมหรือการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นการจัดแบบผสมผสานวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยไม่แยกสอนเป็นรายวิชา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในรูปแบบของการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้า

ด้วยกัน

3.2 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์

เนื่องจากเด็กปฐมวัยกำลังมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การส่งเสริมการจัดประสบการณ์โดยให้เด็กลงมือปฏิบัติเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning by Doing) โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จึงมีความสำคัญมาก ดังที่ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อการเรียนการสอนและประสบการณ์ที่จัดให้กับเด็กเป็นประสบการณ์ตรง เด็กเหล่านี้จะได้ฝึกการคิด การแสดงออกอย่างอิสระ สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์นั้น ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาของตนและส่วนรวมด้วย เนื่องจากเด็กปฐมวัยกำลังมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อการเรียนการสอนและประสบการณ์ที่จัดให้กับเด็กเป็นประสบการณ์ตรง เด็กลงมือปฏิบัติเอง การจัดประสบการณ์โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (จักรสิน พิเศษสาธร. 2521 : 232 ; อ้างอิงจาก Dewey. n.d.)

อุทัย เพชรช่วย (2522 : 24) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กนั้น เด็กยังมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ฝึกการทำกิจกรรมตามลำพัง และการรวมกลุ่มเด็กจึงได้เรียนรู้จากกันและกัน ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้น่าจะทำให้เกิดความเข้าใจกันได้ดีกว่าการเรียนรู้จากครูเสียอีก เพราะภาษาที่เด็กใช้พูดจาสื่อสารกันนั้น สามารถสื่อความหมายได้ดีและเหมาะสมกว่าภาษาของครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ตรง โดยให้เด็กมีอิสระในการคิด การแสดงออก และการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกัน จะทำให้เด็กสามารถเข้าใจกันได้เร็วกว่าครูเป็นผู้อธิบายหรือเล่าให้ฟัง (ศรียา นิยมธรรม. และประภัสสร นิยมธรรม. 2518 : 45 ; อ้างอิงจาก Piaget. n.d.)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การจัดประสบการณ์ตรง โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กมีอิสระในการคิด การแสดงออก และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กในสภาพการณ์ที่เป็นจริง จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถพัฒนาการสื่อสารที่ดี

3.3 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ ให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยการใช้ร่างกายและประสาทรับรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายที่กำหนดไว้ กล่าวคือ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งแนวคิดของนักปรัชญาการศึกษา นักปฐมวัยศึกษา และนักทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ มีอิทธิพลต่อการจัดประสบการณ์และกิจกรรมในระดับปฐมวัยศึกษานั้นมีหลายบุคคลด้วยกัน (พัชรี ผลโยธิน. 2537 : 121-125) ได้แก่

ล็อค (Lock) มีความเห็นว่า เด็กทารกนั้นเปรียบเสมือนผ้าขาว ประสบการณ์ต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมจะมีความสำคัญอย่างมากต่อการเจริญเติบโตของเด็ก ทำให้เด็กมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน

สกินเนอร์ (Skinner) เชื่อว่าพฤติกรรมของคนเรานั้นเกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นได้ด้วยตัวเสริมแรง ดังนั้นในการสอน ครูสามารถนำเด็กไปสู่พฤติกรรมหรือการเรียนรู้ที่ต้องการได้

รุสโซ (Rousseau) นักปรัชญาชาวฝั่งเศส ซึ่งเชื่อในพื้นฐานความดีของสัญชาติญาณในมนุษย์เราเป็นนักวุฒิภาวะนิยมที่มีความเห็นว่า ถ้าเราให้โอกาสเด็กเจริญเติบโตตามวิถีทางธรรมชาติแล้ว เด็กจะพัฒนา

ได้เต็มศักยภาพ เพราะฉะนั้นพ่อ แม่ หรือครู ควรหลีกเลี่ยงที่จะขัดขวางการเจริญเติบโตตามธรรมชาติของเด็ก ไม่บังคับเด็ก

ฟรอยด์ (Freud) มีความเห็นว่า อิทธิพลสำคัยที่สุดของพัฒนาการนั้นมาจากภายในตัวเด็ก ทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และทางกาย

กีเซล (Gesell) มีความเห็นว่า พัฒนาการของเด็กจะเป็นไปตามธรรมชาติ ตามอายุของเด็ก เมื่อถึงวันนั้นเด็กจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องไปเร่งหรือฝึกเด็ก นักการศึกษา หรือพ่อแม่ ควรให้อิสระเด็กในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจ

เพียเจต์ (Piaget) นักจิตวิทยาชาวฝรั่งเศสได้อธิบายถึงกระบวนการคิด และสร้างความรู้ของเด็ก หลักการทางทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์หลายประการที่ช่วยให้ครูคิดสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับเด็ก กล่าวคือ

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่อาศัยความกระตือรือร้น ทั้งทางร่างกาย และจิตใจของผู้เรียน

2. พัฒนาการแต่ละขั้นจะดำเนินไปตามลำดับขั้นตอน จะข้ามขั้นไม่ได้ และด้วยอัตราที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล

3. ภาษาไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้

4. พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กส่งเสริมได้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น ผู้ใหญ่ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ภรณี คุรุรัตนะ (2540 : 50) ได้กล่าวว่า การสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย การบูรณาการกิจกรรมที่สัมพันธ์กัน การปรับบทบาทครู การสร้างปฏิสัมพันธ์ เป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย โดยมีเป้าหมายพัฒนาเด็กในด้านทักษะทางภาษา ความคิดสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่น และทักษะทางสังคม เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานหลายแนวคิด ซึ่งใครจะจัดประสบการณ์แบบใดขึ้นอยู่กับความเชื่อของแต่ละบุคคล แต่การทำให้การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กบรรลุผลตามเป้าหมายได้นั้น สิ่งสำคัญคือบทบาทของครู ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรม ล้วนแต่เป็นหน้าที่ครูในการวางแผนให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน อันจะนำไปสู่เป้าหมายนั้น

3.4 หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

พัฒนา ชัชพงศ์ (2531 : 7) ได้ประมวลหลักการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรม ไว้ดังนี้

1. เป็นการปูพื้นฐานให้กับเด็ก โดยคำนึงถึงความสามารถและความเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นหลัก การจัดกิจกรรมปูพื้นฐาน ทักษะการเรียนรู้ เป็นการฝึกการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เช่น การมอง การดม การฟัง การชิมรส และการสัมผัส

2. บูรณาการด้วยประสบการณ์เข้าด้วยกัน การจัดการศึกษาปฐมวัยไม่ได้แบ่งเป็นรายวิชา แต่จัดรวมกัน (บูรณาการ) เป็นหน่วยประสบการณ์

ภรณี คุรุรัตนะ (2523 : 76-81) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เด็กพัฒนาไปในรูปแบบที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ครูหรือผู้ดูแลเด็ก ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุที่มาของพฤติกรรม และลักษณะพัฒนาการโดยทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการดังกล่าว

กรมวิชาการ (2540ค : 34-35) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

ว ๒๕๕๒ ๑

2. จัดให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

3. ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และเปิดโอกาสให้เด็กริเริ่มกิจกรรมของตนเอง โดยครูเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

4. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีบรรยากาศที่อบอุ่น เพื่อให้เด็กมีความสุข

5. จัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการ โดยคำนึงถึงพัฒนาการทุกด้าน

6. จัดประสบการณ์ตรง ให้เด็กเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีโอกาสสังเกต สำรวจ เล่น ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง

7. จัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของ กับเด็ก และกับผู้ใหญ่

8. จัดให้มีความสมดุล มีทั้งกิจกรรมที่เด็กริเริ่มและครูริเริ่ม กิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวและสงบ

9. จัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลาย ทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่

10. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าผลผลิต

11. จัดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมท้องถิ่นและเอื้อต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

12. จัดกิจกรรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม รักธรรมชาติ และรักท้องถิ่น

13. จัดให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผน ลงมือปฏิบัติ และบอกผลการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองและผู้อื่นได้

14. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

15. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาส ฟัง พูด สังเกต คิด แก้ปัญหา ใช้เหตุผล และฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่านิทาน เล่นบทบาทสมมุติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษานอกสถานที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ (กรมวิชาการ. 2540ก : 36)

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2540 : 16-17) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ไว้ว่ามีวิธีดำเนินกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมและกระตุ้นให้เด็กสนใจที่จะร่วมกิจกรรมต่อไป กิจกรรมที่ใช้อาจเป็นการร้องเพลง คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย ท่าใบ้ ฯลฯ ซึ่งจะใช้ระยะเวลาสั้น ๆ

2. ขั้นสอน เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้รับความรู้และประสบการณ์ด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น

2.1 การสนทนา ซักถาม อภิปราย เป็นการพูดคุย ซักถามระหว่างครูกับเด็ก หรือเด็กกับเด็ก ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

2.2 การเล่านิทาน ครูจะเล่านิทานที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่ครูต้องการให้เด็กเข้าใจหรือให้ปฏิบัติตาม ส่วนมากจะเป็นการปลูกฝังหรือการสอนในเรื่องที่เป็นนามธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น เพราะเด็กในวัยนี้จะชอบฟังนิทาน และชอบเลียนแบบตัวละครในนิทาน ในการเล่านิทานครูอาจใช้รูปภาพหุ่น หรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ประกอบ

2.3 การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง เป็นการสอนที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงเพราะ

ได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ตนเองได้ทดลอง เป็นการฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา และส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

2.4 การจัดทัศนศึกษา เป็นการสอนที่ให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่ง อาจเป็นการพาเด็กไปเรียนนอกห้องเรียน รอบบริเวณโรงเรียน นอกโรงเรียน แต่ครูจะต้องดูแลเอาใจใส่ในเรื่องความปลอดภัย

2.5 การประกอบอาหาร ในบางหน่วยที่สอนเกี่ยวกับผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ต่าง ๆ ครูอาจให้เด็กมีส่วนร่วมในการประกอบอาหาร ทั้งนี้เด็กจะได้รับประสบการณ์จากการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของอาหาร ดิบสุก รับรู้รสและกลิ่นของอาหาร เรียนรู้ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ และเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมหรือหลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้วควรใช้คำถามปลายเปิดในลักษณะต่าง ๆ ที่ชวนให้เด็กคิด ไม่ควรใช้คำถามที่มีคำตอบ "ใช่" "ไม่ใช่" หรือมีคำตอบให้เด็กเลือก ครูควรใจเย็นให้เวลาเด็กคิดตอบ ฯลฯ

3. ขั้นสรุปบทเรียน เป็นการสรุปสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนไปทั้งหมด ให้เด็กได้เข้าใจดียิ่งขึ้น ซึ่งครูอาจใช้คำถาม เพลง คำคล้องจอง เกม ฯลฯ ในการสรุปเรื่องราว

สรุปได้ว่า หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อเน้นให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยยึดหลักการจัดในลักษณะบูรณาการ ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จัดกิจกรรมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง มีรูปแบบที่หลากหลาย สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ กิจกรรมมีความหมายต่อผู้เรียน และหลักการเหล่านี้สอดคล้องกับหลักการสร้างความสนใจของเด็กปฐมวัย

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

งานวิจัยต่างประเทศ

ไบรแอนท์ และฮังเกอร์ฟอร์ด (Bryant and Hungerford. 1977 : 44-49) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์กลวิธีสอนความคิดรวบยอดและค่านิยมทางสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาล โดยทดลองสอนเรื่องสิ่งแวดล้อมและปัญหามลภาวะ ใช้เวลาทดลองสอน 1 เดือน ผลปรากฏว่า นักเรียนอนุบาลสามารถสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับผลสืบเนื่องของสิ่งแวดล้อม และสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และได้อภิปรายผลเพิ่มเติมว่า ข้อค้นพบนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากว่าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนเช่นนี้ในระดับอนุบาลมีน้อยมากและการสอนเช่นนี้ก็มิใช่สิ่งที่กระทำได้โดยง่าย

งานวิจัยในประเทศ

อุบล เวียงสมุทร (2540 : 63-75) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง โดยศึกษากับเด็กอายุ 5-6 ปี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที ผลการทดลองพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น มีความพร้อมทางภาษาแตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เนื้อน้อง สนับบุญ (2541 : 131) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู โดยศึกษากับเด็ก

อายุ 5-6 ปี จำนวน 45 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 จำนวน 15 คน กลุ่มทดลอง 2 จำนวน 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที ผลการทดลองพบว่าความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทานที่เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือก เด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อกับเพื่อน และเด็กเล่าเรื่องตามรูปจากหนังสือที่เด็กเลือกต่อจากครู มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001

สุทธาทิพ มีชูนึก (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเข้าใจคำนามของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยใช้ปริศนาคำทายและเพลง โดยศึกษากับเด็กอายุ 5-6 ปี จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 25 คน กลุ่มควบคุม 25 คน สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที ผลการทดลองพบว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยใช้ปริศนาคำทายและเพลงมีความสามารถในการเข้าใจคำนามไม่แตกต่างกัน แต่ความสามารถในการเข้าใจคำนามของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยใช้ปริศนาคำทายและเพลงหลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยพอสรุปได้ว่าการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยมีหลายลักษณะในการจัดกิจกรรมสามารถใช้วิธีการหลายรูปแบบ ได้แก่ การทดลองปฏิบัติ การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ การเล่านิทาน การใช้ปริศนาคำทาย การใช้เพลง การสนทนา การใช้คำถามระหว่างกิจกรรม ทำให้เด็กมีพัฒนาการสูงขึ้น ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เด็กจะสามารถนำไปใช้ในระดับต่อไป

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลง

4.1 ความหมายของเพลง

ราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 601) ให้ความหมายของเพลงไว้ว่า เพลง คือ สำเนียงขับร้อง ทำนองดนตรี กระบวนรำดาบ เป็นต้น

อาภรณ์ มนตรีศาสตร์ (2517 : 38) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เพลง คือ องค์ประกอบของเสียงดนตรี ทำนอง จังหวะ และเนื้อร้อง

มานิต มานิตเจริญ (2519 : 678) ให้ความหมายว่า เพลง คือ ลำนำ ทำนอง ทำนองดนตรี คำขับร้อง กระบวนวิธีร่ายรำอาวุธ ชื่อการร้องแก้กัน

ระลึก สัทธาพงศ์ (2529 : 1) ให้ความหมายของเพลงว่า เพลง หมายถึง สำเนียงการขับร้อง ซึ่งมีจังหวะและทำนอง หรือเสียงทำนองดนตรี

จักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ (2528 : 3) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า บทเพลงเป็นบทประพันธ์ที่มีทั้งคำร้องและทำนองเพลง

วราห์ วรเวช (2528 : 5) ได้เสนอความคิดเห็นไว้ว่า บทเพลง หมายถึง เนื้อร้องซึ่งแต่งตามหลักเกณฑ์ร้อยกรอง สอดคล้องกลมกลืนกับทำนอง

อัควิทย์ เรืองรอง (2539 : 90) ได้กล่าวว่า บทเพลงเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง (Genre) เพราะเป็นการรังสรรค์ขึ้นจากความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ผ่านภาษาอันเป็นวัสดุในการสื่อสารเช่นเดียวกับวรรณกรรมโดยทั่วไป บทเพลงมีลักษณะเด่น 2 ประการคือ ด้านการใช้ภาษาที่ผ่านการเลือกสรรกลั่นกรอง (Diction) และเรียงร้อยอย่างมีศิลปะโดยผสานกับท่วงทำนองอย่างกลมกลืนกันระหว่างวรรณศิลป์และดีตศิลป์

นิวเฟลด์ท และกูราลนิค (Neufeldt and Guralnik. 1994 : 1978) ให้ความหมายของเพลงไว้ดังนี้

1. การกระทำหรือศิลปะของการขับร้อง
2. ดนตรีที่บรรเลงหรือแต่งขึ้นเพื่อบรรเลงเพลง

3. คำประพันธ์หรือร้อยกรองที่แต่งไว้สำหรับขับร้อง เช่น คำโคลง หรือโคลงที่แสดงความรู้สึก
4. เสียงดนตรีที่บรรเลงเพลง

จากความหมายของเพลงดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า เพลง หมายถึง บทร้อยกรอง ลำนำ หรือเสียงของดนตรีที่สร้างขึ้นมา โดยใส่เนื้อร้อง ทำนองไว้ เพื่อขับร้องหรือบรรเลง หรือขับร้องประกอบดนตรีของมนุษย์นั่นเอง

4.2 ความสำคัญของเพลง

โกวิท ขันธศิริ (2520 : 135) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนเพลงไว้ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาความเจริญเติบโตของเด็กของเด็กในด้านต่าง ๆ
2. เสียงและดนตรีมีอิทธิพลต่อการแสดงออกและการตอบสนองของเด็ก
3. ช่วยพัฒนาความสามารถในทางดนตรีของเด็กให้เข้าสู่หลักเกณฑ์
4. เป็นสื่อการแสดงออกทางด้านอารมณ์
5. เป็นภาษาหนึ่งที่สามารถสื่อความหมาย โดยที่ภาษาพูดไม่สามารถจะแสดงออกได้

ธนู บุณยรัตพันธุ์ (พันธ์ศรี สิทธิชัย. 2529 : 20 ; อ้างอิงจาก ธนู บุณยรัตพันธุ์. 2519 : 49) กล่าวว่า เพลงมีอิทธิพลต่อชีวิตเป็นอย่างยิ่ง ทุกวงการจึงอาศัยเพลงเป็นสื่อกลางเพื่อนำไปสู่เป้าประสงค์ เพลงจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญต่อชีวิตและสังคม เราสามารถนำเพลงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้ทุกสาขาวิชา

สุมนา พานิช (2531 : 96) กล่าวว่า การนำเพลงเข้ามาประกอบการสอนเด็กวัยต่าง ๆ นั้น จะพบว่ามีการนำไปใช้กับเด็กเล็กมากที่สุด เนื่องจากเด็กในวัยนี้ชอบความสนุกสนาน เป็นวัยที่ชอบเรียนรู้และชอบเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา เพลงจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เด็ก ๆ มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลงได้ นอกจากนี้เพลงจะช่วยพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ราตรี รุ่งทวีชัย (2539 : 61) กล่าวว่า ในการสอนหากครูมีเทคนิคในการนำเพลงมาสอนสอดแทรกได้ทุกครั้ง นักเรียนจะมีความสุขในการเรียนมาก อาจใช้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ทบทวน แก้เซ็ง หรือสรุป การสอนดนตรีให้กับเด็กเล็กในชั้นประถมต้นนั้น การร้องเพลงควรเป็นกิจกรรมหลัก ส่วนการเล่นเครื่องดนตรีหรือการฟ้อนรำจะเป็นกิจกรรมรองลงไป โคไล (Kodaly. 1882-1967) ปรมาจารย์ดนตรีเอกของโลก กล่าวว่า เสียงร้องเพลงเป็นสื่อที่ดีที่สุดในการแสดงออกทางดนตรีของเด็ก (ธวัชชัย นาควงษ์. 2537 : 80 ; อ้างอิงจาก Beth & Polly. 1972 : 50)

การ์ราช (Karrach. 1992 : 61) กล่าวว่าเพลงสำหรับเด็ก ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Children's Songs หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า Nursery Rhymes นั้น จัดเป็นบทกวีนิพนธ์ชนิดแรกที่คนเราได้ฟังบทกวีนิพนธ์ประเภทนี้อาจจะไม่ใช่บทกวีนิพนธ์ที่ดีมากนัก แต่ฟังแล้วให้ความรู้สึกมีชีวิตชีวา มีจังหวะลีลาที่เด็กเล็ก ๆ ทุกคนจะชอบฟังและง่ายต่อการจดจำจากเนื้อหาของบทกวีนิพนธ์เหล่านี้ จะนำมนุษย์เราให้หลุดพ้นจากโลกปัจจุบันสู่ดินแดนแห่งจินตนาการ ดินแดนที่ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นนั้นแสนสุข สวยงามและชวนให้ใคร่รู้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เพลงมีอิทธิพลต่อชีวิตเป็นอย่างยิ่ง ทุกวงการอาศัยเพลงเป็นสื่อกลางเพื่อนำไปสู่เป้าประสงค์ ในทางการศึกษาก็เช่นเดียวกัน การนำเพลงไปใช้ประกอบการสอนเด็ก ใช้นำเข้าสู่บทเรียน ใช้สอน หรือสรุป จะช่วยให้เด็กมีความสนุกสนานและมีความสุขในการเรียน

4.3 เพลงและการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

สุมนา พานิช (2531 : 97) กล่าวว่า การสอนเพลงให้แก่เด็กเล็กจะช่วยพัฒนาการเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. พัฒนาสุขภาพพลานามัยของเด็ก เด็กได้มีโอกาสทำท่าทางประกอบและเคลื่อนไหวไปตามเนื้อเพลง

2. พัฒนาอารมณ์ ขณะที่เด็กเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับเพลง เด็กจะมีจิตใจร่าเริงแจ่มใส มีความสนุกสนาน คลายความตึงเครียด และเด็กที่ขี้อายมีโอกาสได้แสดงออกด้วย

3. พัฒนาทางด้านสังคม เพลงเป็นสื่ออย่างหนึ่งซึ่งสามารถชักจูงให้เด็ก ๆ และครูประจำชั้นมีความสนิทสนมกันมากขึ้น และเพลงบางเพลงต้องทำท่าทางร่วมกัน ทำให้เด็กได้ใกล้ชิดกันอีกด้วย

4. พัฒนาสติปัญญา เพลงช่วยให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจดจำเรื่องราวต่าง ๆ และช่วยพัฒนาทักษะความสามารถด้านต่าง ๆ ด้วย

1) พัฒนาด้านภาษา เมื่อเด็กทำท่าทางประกอบเนื้อเพลงแล้วสามารถทายได้ว่าเด็กเข้าใจความหมายในเนื้อเพลงหรือไม่ จากท่าทางที่เด็กทำ

2) พัฒนาด้านคณิตศาสตร์ เพลงช่วยให้เด็กมีความเข้าใจและจดจำเกี่ยวกับจำนวนและความหมายของคำบางคำทางคณิตศาสตร์

3) พัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และธรรมชาติศึกษา เพลงเด็กเล็ก ๆ มีหลายเพลงที่เกี่ยวกับธรรมชาติรอบ ๆ ตัวเด็ก เช่น เกี่ยวกับสัตว์ พืช ปรากฏการณ์ธรรมชาติ ฯลฯ เด็กจะสามารถเข้าใจธรรมชาติรอบ ๆ ตัว ได้จากเพลงเหล่านี้ และจดจำได้แม่นยำ

4) พัฒนาทางด้านสังคมศึกษา เพลงจะช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ เช่น โครงสร้างของสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กว่าในครอบครัวมีผู้ใดบ้าง และใครเกี่ยวข้องเป็นอะไรกับใครบ้าง ให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับกิริยามารยาทที่เด็กต้องปฏิบัติ ในด้านความมีระเบียบวินัย เราก็สามารถนำเพลงมาสอนให้เด็กร้อง หรือเป็นสัญญาณว่าเมื่อได้ยินเพลงเหล่านี้แล้วเด็กจะต้องปฏิบัติตามที่ตกลงกัน เช่น เพลงยืนตรง หรือเพลงกระดิ่งโรงเรียน นอกจากนี้เพลงยังฝึกให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีมีความรับผิดชอบ รู้จักเก็บของเมื่อเล่นเสร็จแล้ว หรือรู้จักทิ้งของให้ถูกที่ และยังช่วยปลูกฝังให้เด็กมีความรักชาติบ้านเมืองและองค์ประมุขด้วย

เจมส์ แรท (นันทิรัตน์ คมขำ. 2539 : 16-20 ; อ้างอิงจาก วิรัช ชุยสูงเนิน. 2525) ได้กล่าวว่า ครูกับเด็กจะเกี่ยวข้องกันตามความเหมาะสมกับวัย การสอนจะต้องเป็นไปตาม พัฒนาการ และความสามารถของเด็กในด้านการเรียนการสอนนั้นยังไม่พอ ครูจะต้องเข้าใจถึงอุปนิสัยของเด็ก ใช้หลักจิตวิทยาแต่ละคน เมื่อทราบเช่นนี้แล้ว ครูจึงต้องวางแผนการสอนเพลงให้เด็กปฐมวัยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามขั้นตอนดังนี้

ตาราง 1 การสอนเพลงตามพัฒนาการของเด็ก

พัฒนาการของเด็ก	คำแนะนำสำหรับครูสอนดนตรี
เด็กที่มีกล้ามเนื้อใหญ่ จะพัฒนาได้ดีกว่าเด็กที่มีกล้ามเนื้อเล็ก	กิจกรรมที่ต้องใช้ร่างกาย เช่น การวิ่ง การเดิน การกระโดด อันเกี่ยวเนื่องกับดนตรี เช่น กิจกรรมเข้าจังหวะ เกมประกอบเพลง หรือการเล่นดนตรีอย่างง่าย ๆ ครูจะต้องแนะนำให้เด็กเข้าใจในกิจกรรมนั้น ๆ พื้นที่ในการเล่นกิจกรรมจะต้องกว้างพอ ครูจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัย เพราะเด็กวัยนี้อาจจะหกล้มได้ง่าย
พัฒนาการด้านภาษาของเด็กอยู่ในวงแคบ ในวงจำกัด แต่ว่าเด็กในวัยนี้พัฒนาการด้านภาษาจะพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว	การสอนดนตรีเกี่ยวกับตัวโน้ต โด เร มี ฟา ซอล ลา ที ควรใช้มือเป็นสัญลักษณ์เริ่มไปทีละน้อย เช่น ซอล-มี แล้ว ซอล-มี-ลา-ซอล-มี อย่างช้า ๆ การร้องเพลงจะต้องใช้เนื้อเพลงง่าย ๆ และสั้น ๆ จังหวะง่าย ๆ และ ช้า ๆ ข้อสำคัญที่สุดครูควรทำเป็นแบบอย่างเพื่อให้เด็กเลียนแบบอย่างเข้าใจ
เด็กวัยนี้มีความสนใจในระยะเวลาสั้นๆ และสนใจเฉพาะกิจกรรมที่กำลังทำอยู่เท่านั้นแต่เด็กส่วนมากมีความกระตือรือร้น	การสอนดนตรีจะต้องให้อยู่ในระยะความสนใจและเป็นประโยชน์มากที่สุด เพื่อให้เด็กได้ผ่อนคลาย เล่นด้วยความสนุก วางตัวแบบสบาย และทำให้เด็กเกิดความคิดริเริ่ม ดังนั้นการร้องเพลงจะต้องมีท่าทางประกอบจังหวะไปพร้อมกับการร้องเพลง
เด็กบางคนเป็นเด็กขี้อายและมีขีดจำกัดในด้านความคิด ความรู้สึก	ครูจะต้องช่วยเหลือเด็กขี้อายในการเรียนดนตรี การร้องเพลง กิจกรรมต่าง ๆ โดยให้เด็กเลียนแบบท่าทางของคน สัตว์ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ง่าย ๆ เมื่อเด็กทำได้เด็กจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และผลสุดท้ายเด็กจะกล้าแสดงออก ไม่ขี้อาย
เด็กวัยนี้มี Self-Centered สูง เช่น ด้านความสุข ความเกลียด ความรัก การแสดงออก และมีอารมณ์แรงกล้า	ครูสอนดนตรีต้องเข้าใจในตัวเด็ก เพราะเด็กวัยนี้ต้องการแสดงออก ต้องการคำชมเชย ต้องการเป็นคนเก่ง ครูต้องช่วยเหลือเป็นรายบุคคล อาจจะให้ร้องเพลงเดี่ยวร้องเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก่อนที่จะมาร้องเป็นกลุ่มใหญ่ เพราะจะทำให้เด็กเกิดการร่วมมือกัน จะเป็นผลต่อเนื่องทางด้านวุฒิ ภาวะทางสังคมและสติปัญญา
เด็กวัยนี้เข้าใจเรื่องเพศยังไม่ชัด	การร้องเพลงไม่ต้องแยกเป็นเพศหญิงหรือชาย ในบทเพลงบางเพลง ให้เด็กร้องได้ทุกคน การเล่นกิจกรรม การสมมุติชื่อ ก็ไม่ต้องแยกเพศเช่นกัน ให้เด็กเล่นปะปนกันไป
ระดับเสียงของเด็กวัยนี้อยู่ในระดับพื้นฐาน (Harmonic Sense)	การร้องเพลง ครูต้องเน้นหนักในด้านท่วงที ทำนอง และจังหวะ ไม่ควรมีการประสานเสียง ถ้าจำเป็นประสานเสียงก็ทำให้ได้เพียงประสานเสียงง่าย ๆ เพียงเล็กน้อย ในการสอนร้องเพลงครูจึงควรระวังเรื่องระดับของเสียง อย่าให้สูงเกินไปหรือต่ำเกินไป
ฟันและกระดูกจะพัฒนาขึ้น แต่ยังไม่สามารถออกแรงกระทำสิ่งใดนาน ๆ ได้ จะเกิดการเมื่อยล้าเร็ว	ในวันหนึ่งอย่างน้อยเด็กควรได้ร้องรำทำเพลงประมาณ 20 นาที การร้องเพลง การเล่นกิจกรรม หรือการใช้นิ้วเล่นดนตรี จะทำให้ร่างกายของเด็กได้เคลื่อนไหว เป็นการส่งเสริมพัฒนาการของร่างกายด้วย

ตาราง 1 (ต่อ)

พัฒนาการของเด็ก	คำแนะนำสำหรับการสอนดนตรี
เด็กวัยนี้ต้องการความสนุก และความอบอุ่นมากที่สุด การพัฒนาการต่าง ๆ เป็นไปอย่างอิสระ	ครูควรนำเอาเพลงหรือกิจกรรมเก่าที่ผ่านมา และเป็นเพลงหรือกิจกรรมที่เด็กทำได้มาขยายอีกครั้ง เพื่อเด็กจะได้เกิดความสนุกสนานในขณะร้องเพลงหรือเล่นกิจกรรม เมื่อเด็กเล่นได้ดีเด็กก็จะเกิดความอบอุ่นทางใจที่สามารถเล่นกิจกรรมนั้น ๆ ได้ ครูต้องคอยกระตุ้นให้เด็กเล่นมาก ๆ จนเกิดทักษะ (skills) เกิดการพัฒนาตามลักษณะของบุคคล ส่งเสริมให้เกิดทักษะใหม่ ๆ ให้เป็นไปทีละน้อย และเพิ่มขึ้นทีละน้อย ทั้งการร้อง การเล่น การฟัง
เด็กวัยนี้ชอบการเลียนแบบ และเลียนแบบได้อย่างรวดเร็ว	ครูควรสอนเพลงพร้อมกับกิจกรรมประกอบเพลง ในรูปแบบการเลียนแบบท่าทางของสัตว์อย่างง่าย ๆ (สัตว์พูดได้) จะทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา พัฒนาการด้านร่างกาย และส่งเสริมการเล่นเป็นกลุ่ม ทำให้เด็ก
เด็กจะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกิดขึ้นโดยตนเองโดยธรรมชาติ นอกเหนือจากที่ครูสอน	ครูควรส่งเสริมการร้องเพลง การแสดงท่าทางประกอบจังหวะ โดยเฉพาะละครที่เกี่ยวกับสัตว์ที่เด็กได้รู้ได้เห็น แต่อย่างไรก็ตาม ครูคอยควบคุมจังหวะ ให้เด็กเล่นเข้าจังหวะที่ถูกต้อง อย่าปล่อยให้เด็กเล่นตามจังหวะแบบสบาย

ที่มา : นันทิรัตน์ คมขำ. (2539). *การศึกษาการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

4.4 ความเป็นมาของเพลงประกอบการสอน

มนุษย์เรามีความสุนทรีย์เกี่ยวกับเรื่องดนตรีและการร้องเพลงมาช้านานแล้ว เมื่อมนุษย์มีอารมณ์ต่างๆ ก็ถ่ายทอดอารมณ์นั้นมาทางเครื่องมือดนตรี ซึ่งบางอย่างมนุษย์มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ได้แก่ อวัยวะทำเสียงต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวตามธรรมชาติ เช่น ปากอาจทำเสียงสูง กลาง ต่ำ แบบต่าง ๆ ได้ มือ เท้า อาจใช้ตีเตาะ กระทืบ หรือทำเสียงและจังหวะต่าง ๆ กัน เมื่อมีภาษาพูด ก็นำเอาคำในภาษามาเรียบเรียงกันให้มีสัมผัสและจังหวะ ทำนอง จนกลายเป็นบทเพลงขึ้นมา ระยะต่อมาเมื่อมีการประดิษฐ์เครื่องมือดนตรีขึ้นก็รู้จักนำภาษาดนตรีมาผสมผสานกันกับเพลงที่คิดขึ้น เพื่อทำให้บทเพลงมีความประสมกลมกลืน ไพเราะ และมีความสมบูรณ์มากขึ้น ต่อมาการแสดงของมนุษย์ด้านเพลงจึงเกิดขึ้นอย่างมากมาย เช่น เพลงเห่กล่อม เพลงปลอบโยน เพลงรัก เพลงปลุกใจ เพลงพื้นเมือง และเพลงทางวิชาการ เป็นต้น

ในราวพุทธศตวรรษที่ 23-24 นักการศึกษาชาวตะวันตกชื่อ Frederic Froebel ได้มีส่วนสนับสนุนให้นำดนตรีเข้ามาประกอบการเรียนการสอน โดยมีความเชื่อว่าเพลงและดนตรีจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ไปพร้อม ๆ กัน

สำหรับประเทศไทยเรานั้นดนตรีและการขับร้องเพลงได้มีบทบาทอย่างรากลึกอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของคนไทยมาช้านานแล้ว เรามีการนำดนตรีและการร้องเพลงมาใช้ในงานพิธีต่าง ๆ

เช่น งานบวช งานแต่งงาน การโกนจุก และงานฉลองต่าง ๆ อยู่เสมอ

ในวงการศึกษาของไทยเราระยะหลังของกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีนักการศึกษาและครูไทยนำบทเพลงและดนตรีเข้ามาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนขึ้น ซึ่งบางท่านเชื่อว่าคงเริ่มมีการแต่งเพลงกันในสมัยรัชกาลที่ 8 โดยเริ่มแต่งเพลงง่าย ๆ สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนกันมากขึ้น (พิทยา รุ่งราตรี. 2534 : 50-51)

หม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา (นันทิรัตน์ คมขำ. 2539 : 14 ; อ้างอิงจาก หม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา. 2520) กล่าวว่า ไทยเริ่มนำเพลงมาใช้ประกอบการเรียนการสอนประมาณ พ.ศ. 2495 ได้มีการฟื้นฟูปรับปรุงการเรียนการสอนแบบมีกิจกรรมประกอบและแบบเรียนปนเล่น จึงมีการนำเพลงมาใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยท่านเป็นผู้ริเริ่มการนำเพลงประกอบการสอนที่ใช้ทำนองเพลงสากลเป็นคนแรกในประเทศไทย

แบลคเบิร์น และไวท์ (พันธ์ศรี สิทธิชัย. 2529 : 20 ; อ้างอิงจาก Blackburn and White. 1983 : 162) ได้ศึกษาถึงผู้นำดนตรีมาใช้ในการเรียนการสอนครั้งแรกและเป็นที่ยอมรับกันคือ ไพธากอรัส นักคณิตศาสตร์ชาวกรีก ซึ่งได้นำดนตรีมาใช้ในการศึกษาคณิตศาสตร์ โดยนำตัวโน๊ตง่าย ๆ ทำนองไพเราะมาใช้กับเด็กระดับประถม ไพธากอรัสใช้เร้าความสนใจให้เด็กเกิดความสนุกสนาน โดยใช้ทักษะทางคณิตศาสตร์และการเรียนรู้ทางอนุมาน เครื่องดนตรีที่ใช้คือ กีตาร์ และหลอดกระดาษ จากการทดลองสอนนี้ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน ซาบซึ้ง และเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม ทั้งเข้าใจถึงความเกี่ยวพันด้านความคิดทางคณิตศาสตร์กับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตจริงได้ดีขึ้น

4.5 วัตถุประสงค์ของการใช้เพลงประกอบการสอน

พิมพ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ (2521 : 5-6) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนเพลงอย่างกว้าง ๆ ว่า เพื่อเน้นเนื้อหาของวิชา ทำให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวของบทเรียนได้รวดเร็วและง่าย นักเรียนจะเกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย ทั้งยังช่วยให้บทเรียนมีกิจกรรมอีกด้วย

สุมนา พานิช (2531 : 98) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนเพลงไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้รับความเพลิดเพลิน
2. เพื่อให้เด็กได้รับความรู้จากบทเรียน
3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ให้แก่เด็ก
4. เพื่อให้มีความคิดริเริ่มแสดงนำประกอบบทเพลง
5. เพื่อกล่อมเกลาให้มีนิสัยอ่อนโยน ละมุนละมัย
6. เพื่อปลูกฝังนิสัยและพื้นฐานทางนาฏศิลป์และดนตรีเบื้องต้นให้แก่เด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2538 : 57) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ทั่วไปในการร้องเพลง ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้รับความเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย
2. เพื่อให้เด็กได้รับความรู้อย่างสนุกสนาน เพราะเป็นการเรียนแบบปนเล่น
3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ให้เด็กมีโอกาสปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและร่วมงานกันได้ดี เกิดความสามัคคี
4. ให้เด็กเกิดความคิดริเริ่มในการแสดงท่าทางประกอบ
5. เพื่อกล่อมเกลาให้เด็กมีนิสัยอ่อนโยน

เยาวพา เดชะคุปต์ (2540 : 102) กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนเพลงไว้ดังนี้

1. ทำให้การเรียนการสอนในเนื้อหา สนุกสนานน่าสนใจและเกิดความเพลิดเพลินในเรื่องที่เรียน

2. ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทำให้การเคลื่อนไหวดูสง่างาม

3. ผ่อนคลายความตึงเครียดของเด็ก

4. ช่วยให้เกิดพัฒนาการทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

5. ฝึกความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก เช่น เมื่อครูเรียกให้ร้องเพลง หรือทำกิจกรรมในชั้นเรียนบ่อย ๆ จะช่วยให้เด็กกล้าแสดงออก เป็นการปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเอง

6. ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เช่น ครูเปิดโอกาสให้เด็กคิดท่าทางประกอบเพลงเองโดยอิสระเสรี ไม่มีข้อกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ เพียงแต่ครูเป็นผู้แนะแนวทางให้

7. ส่งเสริมทักษะในการ เช่น นักเรียนสามารถเคาะจังหวะ หรือแสดงท่าทางให้เข้ากับจังหวะของเพลง

8. สร้างความสัมพันธ์และความสามัคคีในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ให้นักเรียนทำกิจกรรมประกอบเพลง โดยการจับมือเข้าเป็นวงกลม จับมือกันกระโดด ฯลฯ

4.6 การใช้เพลงประกอบการสอน

ครูบางส่วนยังมีความเข้าใจผิดว่า การสอนเด็กร้องเพลงนั้นเป็นการยาก ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการสอน แต่ในความเป็นจริงแล้วครูทุกคนสามารถสอนได้ หากได้รับการอบรมโดยการฝึกหัดให้รู้จักวิธีสอนโดยเฉพาะอย่างถูกต้อง ซึ่งการฝึกหัดนั้นหมายถึงการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ (หม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา. 2521 : 151)

การที่มีผู้เข้าใจผิดว่าผู้สอนดนตรีรวมทั้งบทเพลงด้วย จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาดนตรี หรือเป็นนักดนตรีฝีมือดีเท่านั้น เป็นความเข้าใจที่ผิดเพราะครูระดับอนุบาลและประถมศึกษา ความเชี่ยวชาญไม่ใช่ปัจจัยสำคัญ ความรักดนตรีและความตั้งใจอยากให้เด็กรักดนตรีด้วยเป็นเรื่องสำคัญกว่า เท่าที่มองเห็นปัญหาการสอนเพลงนี้ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นของครู นั่นคือครูไม่มั่นใจว่าตนจะสอนได้ ครูไม่แน่ใจว่าที่ตนสอนอยู่นั้นเป็นวิธีการที่ถูกต้อง ครูขาดการแนะนำจากผู้ที่รับผิดชอบเรื่องการเรียนการสอนในระดับอำเภอและจังหวัด ดังนั้นการจัดการฝึกอบรมครูโดยทั่วไปจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง (สายสุรี จุติกุล. 2518 : 166)

นอกจากจะใช้เพลงประกอบการสอนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ แล้วยังสามารถที่จะนำเพลงและดนตรีไปใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ได้อีก ดังที่ โรเบิร์ต ไนน์ และเวอร์ไนส์ ไนน์ (จิตอารมณ์ สวัสดิชิตัง. 2526 : 20 ; อ้างอิงจาก Nye and Nye. 1964 : 325-327) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของบทเพลงกับวิชาต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. วิชาศิลปศึกษา บทเพลงช่วยเร้าให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางศิลป์ และช่วยสร้างเสริมจินตนาการในการวาดภาพ

2. วิชาพลศึกษา บทเพลงช่วยตอบสนองทางกาย ทำให้มีโอกาสแสดงท่าทางและมีการเคลื่อนไหว

3. วิชาภาษาไทย เราอาจนำบทกลอนมาใส่ทำนองให้เป็นเพลงได้ การอ่านเนื้อเพลงเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ทางด้านทักษะและความเข้าใจในเรื่องการออกเสียง

4. วิชาสังคมศึกษา บทเพลงจะช่วยให้เข้าใจศาสนา ศิลป วัฒนธรรม ประเพณี ของแต่ละชาติ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ และผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้เรียนได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2538 : 61) ได้กล่าวถึงการใช้เพลงที่เหมาะสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. เนื้อร้องง่าย ๆ ใช้คำง่าย ๆ เพื่อให้เด็กฟังแล้วเข้าใจเนื้อร้องได้

2. เนื้อเพลงสั้นพอสมควร ไม่ยาวเกินไป เพราะเด็กจะจำยากและเบื่อหน่าย ถ้าเป็นเนื้อเพลงยาว ๆ ควรเป็นเนื้อร้องที่ครูร้องให้เด็กฟัง แล้วให้เด็กเข้าใจความหมายในเนื้อเพลงก็พอ เนื้อเพลงควรสอดแทรกคุณธรรมไว้ด้วย

3. มีทำนองและระดับเสียงไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป เพราะเด็กส่วนมากไม่สามารถทำเสียงต่ำมาก ๆ ได้ เสียงจะหายไปในลำคอ ยากแก่การร้อง ถ้าเสียงสูงมาก ๆ เด็กก็ไม่สามารถร้องขึ้นไปได้ เด็กชอบร้องเพลงที่มีทำนองไม่เร็วหรือช้ามากเกินไป

4. สามารถทำท่าทางประกอบได้ง่าย การสอนเพลงให้กับเด็กนั้นมิได้มุ่งแต่จะให้ร้องได้อย่างเดียว แต่ควรมีการเคาะจังหวะและการแสดงท่าทางประกอบด้วย

เยาวพา เดชะคุปต์ (2540 : 116) กล่าวถึงการนำเพลงไปใช้ประกอบการเรียนการสอน สามารถเลือกทำได้หลายกิจกรรม เช่น

1. ร้องเพลงให้จังหวะ-ทำท่าทางประกอบ
2. ร้องเพลงทำเสียงดัง-ค่อย ไม่มีเสียง แสดงท่าทาง
3. ร้องเพลงประสานเสียง
4. เล่นบทบาทสมมุติ
5. ทำท่าค้างไม่ขยับเขยื้อน
6. เกมทำตามคำสั่ง

สุกรี เจริญสุข (2541 : 24-26) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของเพลงที่ดีสำหรับเด็ก ในการใช้ประกอบการสอนไว้ ดังนี้

1. ต้องเป็นเพลงที่ดี หมายถึง องค์ประกอบของเพลงที่ดี มีเสียงดี จังหวะดี ทำนอง เนื้อร้องดี

2. เพลงเด็กต้องมีคุณสมบัติของความไพเราะและร่าเริงแจ่มใส ใช้บันไดเสียงที่ร่าเริง (Major) จังหวะสนุกสนานเร้าใจ ลีลาและทำนองเพลงที่สนุก มีคุณภาพเสียงของเครื่องดนตรีที่ดี มีการประสานเสียงที่ละเอียด นำเอาธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัวเด็กให้มากที่สุด

3. เพลงเด็กเป็นเพลงที่มีความสดใสและจริงใจ (Fresh and Sincere) เพื่อเพลงจะได้เข้าไปรักษาความจริงและเสริมสร้างสิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวเด็กให้มั่นคงและมั่นใจขึ้น

4. เพลงเด็กต้องเป็นเพลงที่มีเสียงประสานที่ดี (Harmony) คำว่า "ประสานเสียง" มีความหมายว่า มีความกลมกลืนกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ลงตัวกัน สามัคคีกัน มีความคล้องจอง เกิดความไพเราะ เป็นต้น

สุปรียา มาลากาญจน์ (2523 : 104) ได้แบ่งประเภทของเพลงที่ใช้ประกอบการสอนไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. บทเพลงที่เป็นเนื้อหาในบทเรียนโดยตรง หมายถึง เนื้อหาบางตอน สามารถขับร้องเป็นทำนองเพลงได้ เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงลำตัด เพลงพวงมาลัย เป็นต้น

2. บทเพลงที่แต่งประกอบบทเรียนโดยตรง เช่น เพลงสระต่าง ๆ เพลงคุณธรรมเด็กไทย เพลงแปรงฟัน เป็นต้น

3. บทเพลงที่ใช้ขับร้องกันอยู่ทั่วไป อาจจะเป็นเพลงไทยเดิม เพลงไทยสมัยนิยม เพลงสากล เนื้อหาเหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องในบทเรียน

เยาวพา เดชะคุปต์. (2540 : 111) ได้กล่าวถึงแหล่งที่มาของเพลงไว้ดังนี้

เด็กคือแหล่งที่มาของเพลง เด็กจะมาโรงเรียนพร้อมกับเพลงที่เขาชอบ เช่น เพลงที่ร้องที่บ้าน เพลงที่เคยได้ยินจากวิทยุ โทรทัศน์ เทปเพลง เพลงที่เรียนจากพี่น้องหรือเพื่อน เพลงจากรายการโทรทัศน์ หรือมิวสิกวีดิโอที่เด็กจะสนุกที่จะได้ยินและเรียน

เด็กวัย 5 ขวบ มักมีโอกาสร้องเพลงที่เขาชอบ หรือท่องคำคล้องจองที่เขาชอบ เด็กเล็ก ๆ จะท่องคำคล้องจองได้โดยไม่รู้ความหมาย และชอบที่จะเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ และก็มีนักแต่งเพลงหลายคนที่แต่งทำนองให้เข้ากับบทกลอน หรือคำคล้องจองเหล่านี้

แหล่งที่มาของเพลงอีกแหล่งหนึ่งคือ เพลงพื้นบ้าน ซึ่งเพลงเหล่านี้จะมีความสมบูรณ์ สวยงาม และง่ายต่อการจดจำ ซึ่งเพลงพื้นบ้านหรือเพลงพื้นเมืองนี้ เป็นสิ่งที่ควรนำมาใช้ให้เด็กร้อง เพราะเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของประเทศ และของพื้นบ้านอีกด้วย ซึ่งบางทีในปัจจุบันนี้เราดูจะละเลยเพลงพื้นบ้าน เพลงไทยเดิม เพลงกล่อมลูกต่าง ๆ เหล่านี้ไปเสียแล้ว และหันไปรับเอาเพลงที่มีท่วงทำนองเป็นตะวันตกเข้ามามากขึ้น

พรทิพย์ ชังชาดา (2539 : 17-18) ได้กล่าวถึงเพลงพื้นบ้านว่าหมายถึง เพลงที่ชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่น คิดประดิษฐ์รูปแบบ เนื้อร้อง ทำนองขึ้นเอง ทุกคนยอมรับและนำไปใช้ร่วมกัน

ที่มาของเพลงพื้นบ้าน เกิดจากชุมชนที่ถ่ายทอดปรัชญาความนึกคิดของชาวบ้าน ประเพณีทางศาสนาหรือวัฒนธรรมของชุมชนในถิ่นนั้น ๆ เพลงพื้นบ้านจะมีลักษณะพิเศษตามความนิยมของถิ่นนั้น ๆ รูปแบบหลากหลายแตกต่างแต่ละท้องถิ่น ต่อมาค่อยมีรูปแบบที่ชัดเจน มีสัมผัสคล้องจอง ท่วงทำนองมีลักษณะสัมพันธ์กับธรรมชาติของท้องถิ่นนั้น

เพลงพื้นบ้านมีจุดประสงค์ในการร้อง ดังนี้

1. เพื่อความบันเทิงใจ
2. เพื่อร้องประกอบการทำงาน
3. เพื่อวัตถุประสงค์จำเพาะที่ชุมชนต้องการ
4. เพื่อร้องในประเพณีทางศาสนาและพิธีกรรมตามความเชื่อ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเพลงทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ เพลงจากรายการโทรทัศน์ เพลงพื้นบ้าน และเพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน อย่างละ 8 เพลง รวมทั้งสิ้น 24 เพลง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ ซึ่งมีเพลงต่าง ๆ ดังนี้

1. เพลงจากรายการโทรทัศน์ ได้แก่ เพลงทหารอากาศขาดรัก เพลงกล่อม เพลงค่าน้ำนม เพลงชาวดง เพลงบัวขาว เพลงดอกไม้กับแมลง เพลงไปรษณีย์จ๋า และเพลงอีสาวทรานซิสเตอร์

2. เพลงพื้นบ้าน ซึ่งเป็นเพลงที่ชาวบ้านในท้องถิ่นบ้านห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ เพลงผักและผลไม้ เพลงธรรมชาติท้องทุ่งนา เพลงฝน เพลงลูกอ๊อด เพลงสุนัขคาบรองเท้า เพลงอาหาร เพลงพบกัน และเพลงสาวมอเตอร์ไซค์

3. เพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน ได้แก่ เพลงประสาทสัมผัส เพลงบ้านของฉัน เพลงรักโรงเรียน เพลงสิ่งมีชีวิตสิ่งไม่มีชีวิต เพลงปรากฏการณ์ธรรมชาติ เพลงรักธรรมชาติ เพลงสี และเพลงอาหารดีมีประโยชน์

4.7 การแต่งเพลงประกอบการสอน

มัทธนี ตุลยาทร (2522 : 60) ได้กล่าวถึงหลักในการแต่งเพลงในระดับอนุบาลศึกษา ดังนี้

1. ควรเป็นเพลงที่มีเนื้อร้องสั้น ๆ ประมาณ 2 วรรค ถึง 4 วรรค ใช้คำที่เข้าใจง่าย ในกรณีที่กลอนพาไป ไม่อาจใช้คำที่เด็กคุ้นเคยได้ ต้องอธิบายความหมายของคำนั้นให้เด็กเข้าใจ เช่น เนื้อร้องที่ว่า " ...ฝูงปลาแหวกว่ายไปมาอยู่ในนที... " ควรทำความเข้าใจกับเด็กว่า "นที" หมายถึง "แม่น้ำ" เป็นต้น

2. เนื้อร้องของทุกเพลงควรแทรกเนื้อหาที่มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและเสริมประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ให้กับเด็ก

3. ทำนองเพลงควรเป็นเสียงง่าย ๆ

4. จังหวะของเพลงไม่ควรช้าหรือเร็วเกินไป

5. ในกรณีที่ครูต้องการแต่งเพลงด้วยตนเอง แต่การคิดว่าการแต่งทำนองเพลงเป็นเรื่องยาก ไม่ควรท้อใจ ในขั้นต้นนี้เสนอแนะให้อาศัยทำนองเพลงที่คุ้นเคย

6. ครูควรมีสมุดจดเพลง และทำบันทึกไว้ทุกครั้งว่าเพลงใดบ้างที่เด็กสนใจมากน้อยเพียงใด

ยุพิน พิพิธกุล (2522 : 234-235) ได้เสนอแนะการแต่งเพลงประกอบการสอนไว้ ดังนี้

1. แต่งโดยเทียบเนื้อร้องและทำนองเดิมที่เขามีร้องกันอยู่แล้ว

2. การเลือกทำนองเพลงนั้นควรเลือกทำนองที่ฟังแล้วเกิดความตึกตักน่าสนุกสนาน อยากปรบมือเข้าจังหวะ และควรเลือกจากทำนองเพลงยอดนิยมในแต่ละสมัย เพราะเป็นเพลงที่คนส่วนใหญ่ได้ยินได้ฟังกันอยู่เสมอ ทั้งครูและเด็กจะร้องได้ง่ายขึ้น

3. การใช้ถ้อยคำควรดูด้วยว่าตอนใดควรเป็นเสียงสั้น ตอนใดควรเป็นเสียงยาว เฉพาะตอนลงท้ายที่เป็นเสียงสั้นจะทำให้ไม่ไพเราะ

4. ก่อนลงมือแต่งเพลงต้องฝึกซ้อมร้องเพลงเดิมให้คล่องเสียก่อนและศึกษาเนื้อหาที่จะนำมาแต่งให้ลึกซึ้ง

5. เขียนเพลงเดิมไว้แล้วแต่งเพลงเทียบเคียง โดยให้มีจำนวนพยางค์เท่ากัน หรืออาจมากกว่าน้อยกว่ากันก็ได้

6. ควรเป็นเพลงสั้น ๆ

อำไพ สุจริตกุล (2530 : 29) ได้กล่าวถึงการแต่งเพลงว่า การแต่งเพลงสำหรับเด็ก หรือแต่งเพลงประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ มีขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดแนวคิดให้ชัดเจน ว่าต้องการสอนอะไร

2. เรียบเรียงเป็นเนื้อเพลงคร่าว ๆ ก่อน ด้วยถ้อยคำสั้น ๆ เข้าใจง่าย

3. หาทำนองที่คุ้นหู เช่น เพลงพื้นบ้าน เพลงไทยเดิม เพลงรำวง เพลงโฆษณา หรือแต่งทำนองขึ้นเอง

4. ลองบรรจุเนื้อร้องลงตามทำนองและจังหวะ

5. แก้ไขปรับปรุงเนื้อร้องให้เข้าทำนองจนเป็นที่พอใจ

สุมนา พานิช (2531 : 98) ได้กล่าวถึงลักษณะของเพลงเด็กเล็กว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. เนื้อเรื่องสั้น ๆ ได้ใจความ เพราะเด็กมีความสนใจสั้น จดจำอะไรยาก ๆ ไม่ได้ และพูดประโยคยาว ๆ ยังไม่คล่อง ฉะนั้นเนื้อเพลงเด็กจึงควรสั้น เช่น เพลงสวัสดี ฯลฯ

2. มีถ้อยคำที่ชวนให้เด็กเกิดความสนุกสนาน มีอารมณ์ขัน เพราะวัยนี้ชอบความสนุกสนาน เช่น เพลงผู้โดยสารรถเมล์ เพลงฝน ฯลฯ

3. ใช้คำง่าย ๆ เด็กเข้าใจ ไม่มีคำศัพท์ที่ยากแก่การที่เด็กจะจดจำ เช่น เพลงเดิน-วิ่ง ฯลฯ

4. เนื้อร้องเป็นเรื่องที่เด็กสนใจ เด็ก ๆ ชอบ และสนใจเกี่ยวกับตัวเองและธรรมชาติรอบ ๆ ตัว สัตว์ ฯลฯ เช่น เพลงจิ้งจก เพลงว่าว ฯลฯ

5. ทำนองเพลงง่าย ๆ ไม่ต่ำหรือสูงเกินไป หรือเสียงกึ่ง ๆ ซึ่งจะทำให้เด็กร้องยาก ควรใช้ทำนองที่ใกล้เคียงกับเสียงพูดของเด็ก เช่น เพลงเต่า ฯลฯ

6. มีความหมายดีและให้ความรู้แก่เด็ก เพื่อเป็นการสอดแทรกและปลูกฝังคติธรรม และลักษณะนิสัยที่ดีต่าง ๆ เช่น เพลงเก็บของ เพลงข้ามถนน ฯลฯ

4.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลง

งานวิจัยต่างประเทศ

แมคโดเวล และ ฟลอห์ (Mcdowell. 1974 & Flohr. 1981) ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ดนตรี ได้ข้อสรุปว่า การจัดโปรแกรมดนตรีสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ควรเป็นโปรแกรมการเรียนที่ต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน ถ้าต้องการให้เด็กมีพัฒนาการด้านดนตรี ทั้งนี้เป็นเพราะการเรียนรู้ดนตรีของเด็กก่อนวัยเรียนเป็นไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปทีละเล็กทีละน้อย การจัดโปรแกรมดนตรีเพียงระยะเวลาสั้นจะไม่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านดนตรีแต่อย่างใด ดังนั้นจึงเป็นการดีถ้าโรงเรียนจัดโปรแกรมดนตรีตลอดระยะเวลาที่เด็กเรียน และควรสอดแทรกกิจกรรมด้านดนตรีไว้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านดนตรีอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การให้เด็กมีกิจกรรมด้านดนตรีอย่างสม่ำเสมอ ยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษา โดยเฉพาะการเรียนรู้ศัพท์ พัฒนาการด้านร่างกาย และช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ได้ เนื่องจากเนื้อเพลงที่นำมาร้องมักจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับวิชาใดวิชาหนึ่งเสมอ เช่น เกี่ยวกับสัตว์ ต้นไม้ สังคม หรือแม้แต่คณิตศาสตร์ เป็นต้น

เซย์โบลด์ (Seybold. 1975) ได้วิจัยถึงบทบาทของดนตรีในการสอนพูดแก่นักเรียนที่พูดช้า ผลปรากฏว่า การใช้กิจกรรมทางดนตรีจะช่วยนักเรียนบางระดับให้พูดได้อย่างคล่องแคล่ว แม้ความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองที่ใช้ดนตรีและกลุ่มควบคุมไม่เป็นผลมากนัก แต่ก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ดนตรีเป็นเครื่องมือที่มีผลสำหรับสอนมโนทัศน์ทางภาษาแก่นักเรียนที่พูดช้า และเพิ่มพูนความคล่องแคล่วในการพูดด้วย และเสนอแนะว่าในการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนภาษาแก่ผู้มีปัญหาเรื่องการพูด ดนตรีจะช่วยสร้างบรรยากาศให้เพลิดเพลินและจูงใจให้พูดได้คล่องแคล่วขึ้น

แฟรงเคนเบอร์เกอร์ (Frankenberger. 1979 : 143) ได้ศึกษาผลของการใช้ดนตรีร่วมกับการฝึกอบรมผ่อนคลายกับเด็กที่มีการเรียนรู้ช้าและมีความก้าวร้าว ผลปรากฏว่า การใช้ดนตรีร่วมกับการฝึกอบรมแบบผ่อนคลาย ช่วยทำให้เด็กมีการเรียนรู้ดีขึ้นและมีความก้าวร้าวทางอารมณ์ลดลง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องจะช่วยให้พัฒนาการทางด้านภาษา สติปัญญาของเด็กปฐมวัยได้ผลดีขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยเด็กที่มีปัญหาพัฒนาการช้า และพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กลดลงได้ด้วย

งานวิจัยในประเทศ

ยุพิน พิพิธกุล (2522 : 7) ได้รวบรวมความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้เพลงประกอบการสอนคณิตศาสตร์ ปรากฏผลที่น่าสนใจดังนี้

1. บรรยากาศในชั้นเรียนสนุกสนาน	84.90 %
2. รู้สึกสนุกมีชีวิตชีวา	80.73 %
3. ไม่เบื่อหน่ายบทเรียน	79.17 %
4. สนใจบทเรียนยิ่งขึ้น	75.52 %

สมศักดิ์ ชำนาญกิจ (2523 : 39) ได้ศึกษาการใช้บทเพลงประกอบการสอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้บทเพลงประกอบการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยไม่ใช้บทเพลงประกอบการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมพล ธูปบูชา (2524 : 81) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหลักภาษาด้วยการสอนแบบบรรยายโดยการใช้และไม่ใช้เพลงประกอบการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า กลุ่มที่เรียนหลักภาษาไทยด้วยวิธีการสอนแบบบรรยายมีเกมและเพลงประกอบการสอน ให้ความรู้มากกว่าและความติดทนในเนื้อหาวิชาดีกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีบรรยายเพียงอย่างเดียว

จงดี ทองใย (2526 : 51-54) ได้ศึกษาการใช้บทเพลงประกอบการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเพลงประกอบการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยไม่ได้ใช้บทเพลงประกอบการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พันธ์ศรี สิทธิชัย (2529 : 39-62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อวิธีสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีสอนโดยใช้เพลงประกอบและด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองยังมีเจตคติเชิงอนุมานต่อวิธีสอนภาษาอังกฤษโดยการใช้เพลง

พัชรา พุ่มพชาติ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบผลของการใช้เสียงดนตรีในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เสียงดนตรีสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยได้ ทั้งการก้าวร้าวโดยการกระทำและโดยคำพูด นอกจากนี้การใช้เสียงดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทำให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุทธาทิพ มีชูนึก (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเข้าใจคำนามของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยใช้ปริศนาคำทายและเพลง ผลการศึกษาพบว่า การเข้าใจคำนามของเด็กปฐมวัยกลุ่มที่เรียนโดยการใช้ปริศนาคำทายกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้เพลงไม่แตกต่างกัน แต่เด็กปฐมวัยที่เรียนโดยใช้ปริศนาคำทายและเพลงมีการเข้าใจคำนามหลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทร์เพ็ญ สุภาผล (2535 : 70-73) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือกับเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ มีพฤติกรรมทางสังคมดีกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฉัตรชุดา เธียรปรีชา (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เสียงดนตรี ในการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมในบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีประกอบกับการจัดกิจกรรมแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมในบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีประกอบสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นันทิรัตน์ คมขำ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาของครูผู้สอนชั้นอนุบาล เกี่ยวกับการใช้เพลงในการเรียนการสอนด้านวัตถุประสงค์ในการใช้เพลง แนวการเลือกเพลง เกณฑ์การแต่งเพลง

และวิธีการสอนเพลงให้แก่เด็กวัยอนุบาล ผลการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้เพลงเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ในการพิจารณาเลือกเพลงคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของเด็ก การแต่งเพลงพิจารณาถึงความสนุกสนานของเด็ก วิธีสอนที่ครูส่วนใหญ่ใช้ คือ สอนเพลงประกอบท่าทางตามครู สอนเด็กทั้งชั้น ส่วนปัญหาในการใช้เพลงที่ครูส่วนใหญ่ประสบมากที่สุดคือ ครูทราบแต่เนื้อเพลงแต่ไม่ทราบทำนองเพลง รองลงมาคือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การสอน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการใช้เพลงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เด็กทุกระดับชั้นนั้นสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งด้านภาษา สติปัญญา สังคมและอารมณ์ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กปฐมวัยจะช่วยพัฒนาการทางด้านภาษาเป็นอย่างมาก

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร สร้างความเข้าใจรวมทั้งการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของตนให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รู้และเข้าใจ ในเด็กปฐมวัยการฟังและการพูด ถือเป็นทักษะพื้นฐานทางภาษาที่ควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การฟัง การพูด ของเด็กปฐมวัยได้พัฒนาอย่างเต็มที่ทางหนึ่งก็คือ การใช้เพลงในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย ทั้งนี้ก็เพราะเพลงหรือดนตรีมีประโยชน์ มีคุณค่าช่วยให้พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยเจริญเติบโตได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยที่ชอบและสนใจการร้องเพลง ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

บทที่ 3
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการทดลอง
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองไผ่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองไผ่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งในการเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ห้องเรียน

   1.1 กลุ่มทดลอง ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

   1.2 กลุ่มควบคุม ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

2. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบกับเด็กทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Pretest) หลังจากนั้นทำการตรวจให้คะแนน แล้วพิจารณาเลือกเด็กที่มีคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดจากต่ำสุดขึ้นมากลุ่มละ 20 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้เครื่องมือทดลองและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

   1.1 แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

   1.2 แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

   ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด

3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพัฒนาการของเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย จากเอกสารและผลการวิจัยการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในประเทศไทย ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536ข : 1-176)

1.2 ศึกษาแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลง จากแนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540ข : 36-37)

1.3 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์จากตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา ของศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2541)

1.4 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่มที่ 1 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536ก)

1.5 สร้างแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ จำนวน 24 แผน ซึ่งประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน (ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป) สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล

1.6 นำแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

อาจารย์สรวงพร กุศลส่ง สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์กมล บุญเขต สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์อัมพร วันแต่ง โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง

1.7 ปรับปรุงแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความเห็นสอดคล้องกัน 2 ใน 3 ท่าน โดยปรับกิจกรรมให้สัมพันธ์กับเวลา ปรับเพลงให้มีความยาวของเนื้อเพลงใกล้เคียงกัน และปรับกิจกรรมที่จัดในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมให้มีจำนวนเท่ากันในแต่ละแผน

1.8 นำแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีอายุ 5-6 ปี จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้ คือ 20 นาที

1.9 นำแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบที่ปรับปรุงเหมาะสมแล้ว ไปจัดทำเป็นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารการวัดและการประเมินความพร้อมในการเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 24-44)

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 5 พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 6 การวิเคราะห์และการพัฒนาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 7 การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 8 การวัดและประเมินพัฒนาการและความพร้อมของเด็กปฐมวัย ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2527 : 410-428)

2.3 ศึกษาเอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 7 การวัดและประเมินความพร้อมในการเรียน และหน่วยที่10 วิธีเตรียมความพร้อมภาษาไทยชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาอื่นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2529)

2.4 ศึกษาแบบทดสอบวัดความพร้อมทางภาษาของประภาพันธ์ นิลอรุณ (2530) กานต์ รัตนพันธ์ (2532) ความสามารถทางภาษาของ กาญจนา สุวรรณธาร (2537) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด

2.5 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด จำนวน 60 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง
- 1.1 การจำแนกเสียง จำนวน 10 ข้อ
- 1.2 การเข้าใจความหมายของคำ จำนวน 10 ข้อ
- 1.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด
- 2.1 การบอกชื่อสิ่งของ จำนวน 10 ข้อ
- 2.2 การแต่งประโยคปากเปล่า จำนวน 10 ข้อ
- 2.3 การเล่าเรื่อง จำนวน 10 ข้อ

2.6 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาความสอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.สุวพร เซ็มเฮง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์สมประสงค์ ชัยโฉม สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหล่มเก่า
อาจารย์รำไพ วิลาควง โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง

2.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์พิจารณาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่าน โดยปรับคำชี้แจงและคำสั่งให้มีความชัดเจนขึ้น ปรับสัญลักษณ์ที่ใช้แสดงข้อในแบบทดสอบให้เป็นสัญลักษณ์ชนิดเดียวกันชนิดหนึ่ง ปรับสัญลักษณ์ที่ใช้แสดงหน้าของแบบทดสอบให้เป็นสัญลักษณ์ชนิดเดียวกันอีกชนิดหนึ่ง และปรับปรุงภาพในแบบทดสอบให้สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนขึ้น

2.8 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก 5 ข้อแรก เป็นข้อสอบสำหรับทดสอบ จำนวน 30 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง
- 1.1 การจำแนกเสียง จำนวน 5 ข้อ
- 1.2 การเข้าใจความหมายของคำ จำนวน 5 ข้อ
- 1.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด
- 2.1 การบอกชื่อสิ่งของ จำนวน 5 ข้อ
- 2.2 การแต่งประโยคปากเปล่า จำนวน 5 ข้อ

2.3 การเล่าเรื่อง จำนวน 5 ข้อ

2.9 นำแบบทดสอบที่ได้ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกตามที่ต้องการไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2.10 นำแบบทดสอบทั้งหมดที่มีค่าความเชื่อมั่นตามที่ต้องการมาจัดทำสำเนาตามต้นฉบับจริงสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

4. วิธีดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยแผนการวิจัยแบบ Randomized Control – Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 248-250) มีลักษณะการทดลองดังนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T_1	X	T_2
CR	T_1	-	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

ER แทน กลุ่มทดลอง

CR แทน กลุ่มควบคุม

T_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

T_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

X แทน การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลง

- แทน การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

วิธีดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองมีขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มตัวอย่าง เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์

2. ทำการทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน วันละ 20 นาที ระหว่างเวลา 09.00 น. – 09.20 น. กลุ่มหนึ่ง และระหว่างเวลา 09.30 น. – 09.50 น. อีกกลุ่มหนึ่ง โดยสลับกัน ดังนี้

ตาราง 3 การดำเนินการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สัปดาห์ที่	วัน	เวลาที่ดำเนินการทดลอง	
		09.00 น. – 09.20 น.	09.30 น. – 09.50 น.
1	อังคาร	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	พุธ	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
	พฤหัสบดี	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
2.	อังคาร	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
	พุธ	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	พฤหัสบดี	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
		ฯลฯ	

4. เมื่อครบ 8 สัปดาห์แล้ว ทำการทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด หลังการทดลองด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ เพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด ของกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์และหาคุณภาพด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.1 การคำนวณหาค่าความยากง่าย (Difficulty) ใช้สูตร(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 210)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่าย

R แทน จำนวนเด็กที่ทำข้อนั้นถูก

N แทน จำนวนเด็กที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

1.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 211)

$$D = \frac{R_U - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ D แทน ค่าอำนาจจำแนก
R_U แทน จำนวนเด็กที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
R_L แทน จำนวนเด็กที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
N แทน จำนวนเด็กกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

1.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ใช้สูตร Kuder Richardson KR-20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 197-198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1}\left[1 - \frac{\Sigma pq}{s_t^2}\right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งหมด
p แทน สัดส่วนผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ นั่นคือ สัดส่วนของคนทำถูกกับคนทั้งหมด
q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ 1-P
s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบฉบับนั้น

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-PC ทำการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้
2.1 การหาค่าเฉลี่ยของคะแนน ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 73)

$$\overline{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N แทน จำนวนเด็กปฐมวัย

2.2 การหาค่าความแปรปรวนของคะแนน ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 76)

$$S^2 = \frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
N แทน จำนวนเด็กปฐมวัย
ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-PC ทำการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยคำนวณจากสูตร t – test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 104)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ t แทน ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
ΣD แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
N แทน จำนวนคู่

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยคำนวณจากสูตร t – test แบบ Independent Sample ในรูปแบบ Different Score Independent (Scott. 1967 : 264)

$$S_D^2 = \frac{\Sigma (D_1 - MD_1)^2 + \Sigma (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_D^2}{n_1} + \frac{S_D^2}{n_2}}$$

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution

S_D^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

D_1 แทน ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

D_2 แทน ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

MD_1 แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

MD_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

$S_{MD_1 - MD_2}$ แทน ค่าความแปรปรวนร่วมของผลต่างระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

n_1 แทน จำนวนเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลอง

n_2 แทน จำนวนเด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่าง
$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง
MD	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง
S_D^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการทดลอง
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
กลุ่มทดลอง	แทน	กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ
กลุ่มควบคุม	แทน	กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

2. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม

5. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลอง

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD
กลุ่มทดลอง	20	14.30	1.3018
กลุ่มควบคุม	20	14.05	0.8870

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 4 ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็น 14.30 และ 14.05 ตามลำดับ โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็น 1.3018 และ 0.8870 ตามลำดับ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาครั้งนี้มีพื้นฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดใกล้เคียงกัน โดยคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการฟังและการพูดภายในกลุ่มทดลองก่อนการทดลองมีลักษณะคะแนนกระจายมากกว่ากลุ่มควบคุม

2. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและ

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD
กลุ่มทดลอง	20	25.90	0.7182
กลุ่มควบคุม	20	22.00	1.1239

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็น 25.90 และ 22.00 ตามลำดับ โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็น 0.7182 และ 1.1239 ตามลำดับ แสดงว่าความสามารถด้านการฟังและการพูดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ มีแนวโน้มต่างกัน โดยคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านการฟังและการพูดภายในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีลักษณะคะแนนกระจายน้อยกว่ากลุ่มควบคุม

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t - test แบบ Dependent ผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	SD	t	P-value
ก่อนการทดลอง	20	14.30	1.3018	29.489***	.000
หลังการทดลอง	20	25.90	0.7182		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 6 ปรากฏว่า ความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t – test แบบ Dependent ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	SD	t	P-value
ก่อนการทดลอง	20	14.05	0.8870	28.803***	.000
หลังการทดลอง	20	22.00	1.1239		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 7 ปรากฏว่า ความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2

5. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t - test แบบ Independent ผลปรากฏดังตาราง 8 และตาราง 9 ตามลำดับ และเพื่อให้เห็นคะแนนความแตกต่างที่เกิดจากผลการทดลองที่แท้จริง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมโดยนำคะแนนก่อนการทดลองซึ่งเป็นคะแนนพื้นฐานเดิมไปหักออกจากคะแนนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t-test แบบ Different Score Independent ของ Scott (1967 : 264) ผลปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	t	P-value
กลุ่มทดลอง	20	14.30	1.3018	0.709	.482
กลุ่มควบคุม	20	14.05	0.8870		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 ปรากฏว่า ความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติมีความสามารถด้านการฟังและการพูดใกล้เคียงกัน

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	SD	t	P-value
กลุ่มทดลอง	20	25.90	0.7182	13.076***	.000
กลุ่มควบคุม	20	22.00	1.1239		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 ปรากฏว่า ความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

ตาราง 10 การเปรียบเทียบผลต่างคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	SD	t	P-value
กลุ่มทดลอง	20	11.60	1.7592	7.596***	.000
กลุ่มควบคุม	20	7.95	1.2344		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 10 ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยผลต่างความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบสูงกว่าการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 3

บทที่ 5
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ ซึ่งสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงขึ้น
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงขึ้น
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองไผ่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองไผ่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งในการเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ห้องเรียน

2.1.1 กลุ่มทดลอง ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

2.1.2 กลุ่มควบคุม ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

2.2 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดสอบกับเด็กทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Pretest) หลังจากนั้นทำการตรวจให้คะแนนแล้วพิจารณาเลือกเด็กที่มีคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดจากต่ำสุดขึ้นมากลุ่มละ 20 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้เครื่องมือทดลองและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่
   1.1 แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ
   1.2 แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ
2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่
   ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง
   ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด

วิธีดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองมีขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มตัวอย่าง เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. ทำการทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแต่ละกลุ่มได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง
4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลอง ด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
5. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ เพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยคำนวณจากสูตร t–test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 104)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยคำนวณจากสูตร t–test แบบ Independent Samples ในรูปแบบ Different Score Independent (Scott. 1967 : 264)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยหลังการทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติก่อนการทดลองและหลังการทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยหลังการทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าก่อนการทดลอง

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

อภิปรายผล

1. จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็น 14.30 และ 14.05 ตามลำดับ โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 1.3018 และ 0.8870 ตามลำดับ แสดงว่า ก่อนการทดลองความสามารถด้านการฟังและการพูดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างลักษณะการกระจายของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว กลุ่มทดลองมีลักษณะการกระจายของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดมากกว่ากลุ่มควบคุม นั่นคือความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กภายในกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันมาก ในทำนองเดียวกันความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กภายในกลุ่มควบคุมมีความสามารถด้านการฟังและการพูดใกล้เคียงกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพื้นฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดใกล้เคียงกัน แต่ความแตกต่างของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดภายในกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันมากกว่ากลุ่มควบคุม

สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็น 25.90 และ 22.00 ตามลำดับ โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.7182 และ 1.1239 ตามลำดับ แสดงว่า หลังการทดลองความสามารถด้านการฟังและการพูดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาความแตกต่างลักษณะการกระจายของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว กลุ่มทดลองมีลักษณะการกระจายของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดน้อยกว่ากลุ่มควบคุม นั่นคือความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กภายในกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดใกล้เคียงกัน ในทำนองเดียวกันความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กภายในกลุ่มควบคุมมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันมาก และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนความสามารถด้าน

การฟังและการพูดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติตามรูปแบบของผู้วิจัย เน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลาง มีความเป็นอิสระ เด็กได้แสดงออก และกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้เด็กได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษา รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความสนใจและธรรมชาติของเด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทางภาษาได้ดีและเป็นการเรียนรู้ภาษาอย่างมีความสุข (บังอร พานทอง. 2540 : 29-38) เป็นการจัดสิ่งแวดล้อม บรรยากาศ และสถานการณ์ที่มุ่งกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ ตามความสนใจและพอใจ เป็นการ เรียนรู้อย่างมีความสุข (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. 2540 : 54) นอกจากนี้การนำเพลงเข้ามาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพิทักษ์ คชวงษ์ (2541 : 20-34) ที่กล่าวว่า เพลงและดนตรีเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง และเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้การเรียนการสอนปฐมวัยได้ผลดี เป็นการนำสิ่งที่เด็กชอบที่เด็กพอใจมาเป็นสิ่งเร้า ทำให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งพัฒนาการทางด้านภาษา จึงทำให้ความสามารถด้านการฟังและการพูดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันดังกล่าว โดยความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

2. จากการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ ปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติมีความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 และข้อ 2 โดยหลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ มีความสามารถด้านการฟังและ การพูดสูงกว่าก่อนการทดลอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะวิธีการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามรูปแบบของผู้วิจัยทั้งสองรูปแบบมีหลักการที่เหมือนกัน คือ เป็นวิธีการจัดประสบการณ์ตรงให้แก่เด็ก เปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างอิสระในสภาพการณ์ที่เป็นจริง เด็กเกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษา ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของจอห์น ดิวอี้ ที่กล่าวว่า เด็กเรียนรู้ได้ดีจากการกระทำ (Learning by doing) และเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ตรง (พัฒนา ชัชพงศ์. 2540 : 15) ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ ผู้วิจัยได้ใช้เพลง 3 รูปแบบ ได้แก่ เพลงจากรายการโทรทัศน์ เพลงพื้นบ้าน และเพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน อย่างละ 8 เพลง รวมทั้งสิ้น 24 เพลง ไปให้เด็กฟัง ให้เด็กพูดคำกลอนตามเนื้อเพลง ให้เด็กร้องเพลงพร้อมให้จังหวะ ให้ร้องเพลงเสียงดัง เสียงค่อย เสียงปกติ ทำท่าทางตามเนื้อเพลง แสดงบทบาทสมมุติ ปฏิบัติตามคำสั่ง แต่งประโยคปากเปล่า สนทนาซักถาม และเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเพลง ส่งผลให้เด็กได้พัฒนาความสามารถด้านการฟัง การพูด การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่องได้เป็นอย่างดี ประกอบกับเด็กทุกคนมีความสามารถซ่อนอยู่ภายใน เมื่อได้รับการเร้า การเสริมแรงจากบุคคลใกล้ชิด ด้วยกิจกรรมและวิธีการที่เหมาะสม ก็จะแสดงความสามารถนั้นออกมา (วาสี ปรุงสิงห์. 2524 : 17 ; อ้างอิงจาก Froebel. n.d.) การให้เด็กได้รับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ การให้เด็กมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง การกระตุ้นและตอบสนองความสนใจของเด็ก ให้เด็กลงมือกระทำ

สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะช่วยพัฒนาสติปัญญา พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างดี (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2543 : 74) นอกจากนี้พัฒนาการทางภาษาของเด็กจะเป็นไปด้วยดี เมื่อเด็กได้มีผู้ปฏิสัมพันธ์ทางภาษาด้วยอย่างสม่ำเสมอ ได้เล่นกับเสียงชนิดต่าง ๆ มีโอกาสได้ยินได้ฟังเสียงต่าง ๆ ที่หลากหลาย รวมทั้งมีโอกาสใช้ภาษาตามวัยของตน เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ได้ฝึกใช้อวัยวะการออกเสียงและทดลองเปล่งเสียงต่าง ๆ ตามที่ได้ยินมา ได้รับการตอบสนองในทางบวกเมื่อแสดงความสนใจที่จะใช้ภาษา ได้รับการฝึกฝนให้ใช้ภาษาอย่างถูกกาละเทศะและเหมาะสม (เยาวพา เดชะคุปต์. 2540 : 22) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคาเร็น และคนอื่น ๆ (Karen and others. 1989 : 5-26) ที่กล่าวว่า การใช้ภาษาในชั้นเรียน ครูมีอิทธิพลมากในการช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาให้กับเด็ก เด็กจะเรียนรู้และรู้วิธีการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติตามรูปแบบของผู้วิจัย สามารถพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

3. จากการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ ปรากฏว่า ความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติมีความสามารถด้านการฟังและการพูดใกล้เคียงกัน และจากการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ ปรากฏว่า ความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ และเพื่อให้เห็นคะแนนความแตกต่างที่เกิดจากผลการทดลองอย่างแท้จริง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมโดยนำคะแนนก่อนการทดลองซึ่งเป็นคะแนนพื้นฐานเดิมไปหักออกจากคะแนนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t-test แบบ Different Score Independent ของ Scott (1967 : 264) ผลปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยผลต่างความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบสูงกว่าการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 3 เมื่อพิจารณาความแตกต่างลักษณะการกระจายของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว กลุ่มทดลองมีลักษณะการกระจายของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดมากกว่ากลุ่มควบคุม นั่นคือความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กภายในกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันมาก ในทำนองเดียวกันความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กภายในกลุ่มควบคุมมีความสามารถด้านการฟังและการพูดใกล้เคียงกัน และเมื่อพิจารณาความแตกต่างลักษณะการกระจายของคะแนนความ

สามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลองของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว กลุ่มทดลองมีลักษณะการกระจายของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดน้อยกว่ากลุ่มควบคุม นั่นคือความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กภายในกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดใกล้เคียงกัน ในทำนองเดียวกันความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กภายในกลุ่มควบคุมมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัย เนื่องจากธรรมชาติของเด็กวัยนี้มีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง จะทำกิจกรรมที่ตนสนใจและพอใจเท่านั้น ครูจะจัดสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ขึ้นมาเพื่อเป็นการสอนโดยตรงไม่ได้จึงจำเป็นต้องเตรียมสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก ให้เด็กเกิดความสนใจและพอใจที่จะเล่นหรือกระทำพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งจะเกิดการเรียนรู้ขึ้นโดยทางอ้อมตามที่ครูวางแผนกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมไว้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช. 2524ก : 194 ; อ้างอิงจาก Piaget. 1962) ซึ่งสอดคล้องกับเยาวพา เดชะคุปต์ (2540 : 102) ที่กล่าวว่า ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยมีความสนใจและชอบร้องเพลงหรือเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่าง ๆ ให้เข้ากับจังหวะเพลง การใช้เพลงประกอบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ดังกล่าวจึงช่วยเร้าความสนใจและก่อให้เกิดการเรียนรู้ และชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 127) ได้กล่าวว่า โลกของเด็กเป็นโลกแห่งดนตรีหรือเพลง ไม่ว่าเริ่มตั้งแต่เสียงเต้นของหัวใจแม่ เสียงเพลงที่แม่กล่อม การดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ และชมภาพยนตร์ มักจะมีเสียงดนตรีหรือเพลงอยู่เสมอ ประสบการณ์ทางดนตรีหรือเพลง จึงควรเป็นส่วนหนึ่งของการบูรณาการชีวิตของเด็กที่ทางโรงเรียนควรจัดให้มีขึ้นเพราะคุณค่าของดนตรีหรือเพลงจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับซูซูกิ (Zuzuki) และแอลเมอร์เชล (Allmershell) ที่กล่าวว่าการให้เด็กฟังเพลงตั้งแต่วัยเด็กเป็นสิ่งสำคัญควรทำให้มากและสม่ำเสมอ เพราะดนตรีหรือเพลงก็เหมือนภาษาพูดของมนุษย์ ถ้าเด็กได้ฟังตั้งแต่ยังเด็กก็เท่ากับเด็กได้พัฒนาการรับรู้เสียงดนตรีหรือเพลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2524ข : 189) นอกจากนี้เพลงเป็นทั้งสื่อและสิ่งเสริมสามารถนำมาใช้จัดประสบการณ์เตรียมความพร้อมทั้งการฟังและการพูดได้เป็นอย่างดี (บุญชู สนั่นเสียง. 2539 : 559) ซึ่งสอดคล้องกับพิทักษ์ คชวงษ์ (2541 : 25-29) ที่กล่าวว่า เพลงช่วยพัฒนาทักษะด้านการฟัง กล่าวคือ ช่วยให้เด็กรู้จักฟัง แยกความแตกต่างของระดับเสียง สูง ต่ำ ดัง ค่อย หนัก เบา แหลม ทุ้ม รู้จักแยกอัตราจังหวะ ช้า ปานกลาง เร็ว ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการฟังคำพูดที่ประกอบด้วยเสียงหนักเบา เสียงวรรณยุกต์ทางภาษาที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาการพูด การออกเสียงของเด็ก เพราะในขณะที่เด็กร้องเพลง เด็กจะต้องรู้จักควบคุมการหายใจ รู้จักควบคุมการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อที่ใช้ในการพูด รู้จักจังหวะของคำพูด รู้จักรูปประโยคที่ถูกต้อง และจากผลการวิจัยของแมคโดเวลล์ และฟลอร์ (Mcdowell. 1974 & Flohr. 1981) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ดนตรีของเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า การให้เด็กมีกิจกรรมด้านดนตรีหรือเพลงอย่างสม่ำเสมอช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษา โดยเฉพาะการเรียนรู้คำศัพท์ และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ได้ เนื่องจากเนื้อเพลงที่นำมาร้องมักจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งเสมอ เช่น เกี่ยวกับสัตว์ ต้นไม้ สังคม หรือแม้แต่คณิตศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเซย์โบลด์ (Seybold. 1975) ที่ได้วิจัยถึงบทบาทของดนตรีหรือเพลงในการสอนพูดแก่เด็กที่พูดช้า ผลปรากฏว่า การใช้กิจกรรมทางดนตรีหรือเพลงจะช่วยเด็กบางระดับให้พูดได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นเครื่องมือที่มีผลสำหรับสอนมโนทัศน์ทางภาษาแก่เด็กที่พูดช้าเพิ่มพูนความคล่องแคล่วในการพูด รวมทั้งช่วยสร้างบรรยากาศให้เพลิดเพลิน และจูงใจให้พูดคล่องแคล่วขึ้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้เพลงประกอบช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการฟังและการพูดดีขึ้น ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริม

ประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบจึงสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

1. ลักษณะการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือเมื่อพิจารณาความแตกต่างลักษณะการกระจายของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว กลุ่มทดลองมีลักษณะการกระจายของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดมากกว่ากลุ่มควบคุม นั่นคือความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กภายในกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันมาก ในทำนองเดียวกันความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กภายในกลุ่มควบคุมมีความสามารถด้านการฟังและการพูดใกล้เคียงกัน และเมื่อพิจารณาความแตกต่างลักษณะการกระจายของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว กลุ่มทดลองมีลักษณะการกระจายของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดน้อยกว่ากลุ่มควบคุม นั่นคือความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กภายในกลุ่มทดลองมีความสามารถด้านการฟังและการพูดใกล้เคียงกัน ในทำนองเดียวกันความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กภายในกลุ่มควบคุมมีความสามารถด้านการฟังและการพูดแตกต่างกันมาก ดังนั้นการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบส่งผลให้ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยดียิ่งขึ้น สำหรับสัปดาห์แรกของการทดลองเด็กจะไม่กล้าแสดงออกและขาดทักษะในการพูดสื่อความหมาย แต่เมื่อครูสร้างความคุ้นเคยและแนะนำให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ และยอมรับในการแสดงออกของเด็กแล้ว เด็กจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีความเชื่อมั่นในการแสดงออก กล้าที่จะสื่อความคิดออกมาเป็นคำพูด ทำให้มีทักษะในการพูดสื่อความหมายเพิ่มขึ้นและกล้าแสดงออกมากขึ้น นอกจากนี้เด็กบางคนมีปัญหาเรื่องการปรับตัวในระยะแรก ๆ จะไม่ร่วมร้องเพลงหรือกิจกรรมอื่นใด ได้แต่นั่งฟังครูและเพื่อนเฉย ๆ ทำให้ครูเข้าใจไปว่าเด็กไม่ได้เกิดการเรียนรู้เลยตลอดเวลาที่ผ่านมา จนกระทั่งได้รับฟังการบอกเล่าจากผู้ปกครองว่าเมื่อเด็กผู้นั้นกลับไปบ้านสามารถร้องเพลงให้คุณพ่อคุณแม่ฟังได้ทุกวัน ครูจึงควรให้เวลาเด็กลักษณะนี้เพื่อให้เขาได้ปรับตัวบ้าง ไม่ควรใช้วิธีบังคับฝืนใจ

2. ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ ผู้วิจัยได้นำเพลงจากรายการโทรทัศน์ เพลงพื้นบ้าน และเพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน มาใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการความสามารถด้านการฟัง การพูด เป็นอย่างดี แต่การนำเพลงพื้นบ้านไปใช้ในการจัดกิจกรรมนั้นเด็กจะเรียนรู้ได้เร็วและดีกว่าเพลงจากรายการโทรทัศน์และเพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะเด็กมีความคุ้นเคยกับเนื้อร้องและทำนอง จึงทำให้เด็กมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงขึ้น

3. เพลงช่วยพัฒนาด้านอารมณ์จิตใจ กล่าวคือ เพลงมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด ความสามารถโน้มน้าวจิตใจให้เด็กเคลิบเคลิ้ม คล้อยตาม ช่วยผ่อนคลายความเครียด จะเห็นได้ว่าเด็กมีอารมณ์ร่าเริงสนุกสนานอย่างเห็นได้ชัด จากการที่เด็กแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา เช่น ปรบมือตามจังหวะ ผงกศีรษะยักไหล่หรือโยกไหล่ตามจังหวะเพลง นอกจากนี้ยังมีการกระโดดและเต้นไปตามจังหวะ เป็นต้น

4. เพลงช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการฟัง กล่าวคือ ช่วยให้เด็กสามารถจำแนกเสียงโดยสามารถบอกชนิดของเสียงที่ได้ยินได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายของคำที่ได้ยิน สามารถแปลความหมายหรือสื่อความหมายได้ถูกต้อง รวมทั้งสามารถฟังคำสั่งได้อย่างเข้าใจและปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างถูกต้อง

5. เพลงช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการพูด กล่าวคือ สามารถบอกชื่อสิ่งของได้อย่าง

ถูกต้อง พูดประโยคอย่างมีความหมาย แต่งประโยคปากเปล่าได้ สามารถเล่าเรื่องราวได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่เน้นถึงการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งยึดเด็กเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกให้มากที่สุด และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องลดบทบาทลง เปิดโอกาสให้เด็กฝึกฟัง พูด และใช้ภาษามากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำเมื่อเด็กต้องการ ในระยะแรก ๆ ครูควรให้กำลังใจ สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ยอมรับการแสดงออกและการสื่อความหมายของเด็กทั้งทางสีหน้า น้ำเสียง และคำพูด ตามสมควร เพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจและเกิดความเชื่อมั่นในการสื่อความคิดออกมาเป็นภาษาพูดให้เพื่อนและครูได้รับฟัง

2. ในการใช้เสียงเพลงประกอบกิจกรรมเสริมประสบการณ์นั้น ควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อม เช่น ขนาดของห้อง ลักษณะของวัสดุที่ใช้บุห้องเป็นปูน หรือกระจก หรือไม้ เป็นต้น ห้องปิดหรือห้องเปิด เพราะเกี่ยวกับความดังค่อยของเสียงที่อาจมีผลกระทบต่อความชัดเจนในการได้ยินเสียงเพลงของเด็ก

3. ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลจากการวิจัยนี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยได้โดยการใช้เทปเพลงประกอบการสอนตามรูปแบบของผู้วิจัย ไม่จำเป็นต้องเก่งหรือมีทักษะความสามารถในด้านการร้องเพลงก็ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงในท้องถิ่นที่มีผลต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

2. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงกล่อมเด็กที่มีผลต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

3. ผู้วิจัยทำการศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบที่มีผลต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ เพื่อวัดตัวแปรตามอื่น ๆ เช่น ความสามารถด้านการอ่านและการเขียน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการทางสติปัญญา เป็นต้น

4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบระหว่างเพลงจากรายการโทรทัศน์ เพลงพื้นบ้าน และเพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียนที่ส่งผลต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2540ก). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี).* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2540ข) *แนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2540ค) *หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2541). *ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนา - หลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

กาญจนา สุวรรณธาร. (2537). *ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ที่ครูมีปฏิสัมพันธ์และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก.* ปริญญา-นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

กานต์ รัตนพันธ์. (2532). *การศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้และไม่ใช้จดหมายข่าวแบบสื่อสาร 2 ทาง.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

กิติยาดี บุญซื่อ. (2520). "กลุ่มทักษะภาษาไทย," ใน *หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สารมวลชนแผนกการพิมพ์.

โกวิท ขันธศิริ. (2520). "กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย:ดนตรีและการเคลื่อนไหว," ใน *หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สารมวลชนแผนกการพิมพ์.

จงดี ทองใย. (2526). *การใช้บทเพลงประกอบการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

จักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์, พระองค์เจ้า. (2528). *วันสุนทราภรณ์ และ 25 ผู้ร่วมงาน.* กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

จักรสิน พิเศษสาธร. (2521). *ทฤษฎีและนักปรัชญาการศึกษาชาวตะวันตก.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

จันทร์เพ็ญ สุภาผล. (2535). *การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

จิตอารมณ์ สวัสดิชิตัง. (2526). *การวิเคราะห์มโนทัศน์ทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ปรากฏในเพลงไทยสมัยนิยม.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

ฉลองรัฐ อินทรีย์. (2522). *อิทธิพลของสิ่งต่าง ๆ ที่มีต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

ฉัตรชุดา เธียรปรีชา. (2537). *พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมในบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีประกอบ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2521). *นวกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา, หม่อม. (2521). "กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย:ดนตรีและการเคลื่อนไหว," ใน *หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สารมวลชน แผนกการพิมพ์.

ธวัชชัย นาควงษ์. (2537, พฤษภาคม). "เล่นเกมประกอบเพลง," *ก้าวไกล.* 5(1) : 81.

ธีราพร กุลนานันท์. (2535). *การพัฒนาบุคลิกภาพสำหรับเด็กปฐมวัย.* นครสวรรค์ : คอมพิวเตอร์แอนด์กราฟฟิค.

นันทิรัตน์ คมขำ. (2539). *การศึกษาการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

นิตยา ประพฤติกิจ. (2536). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

เนื้อน้อง สนับบุญ. (2541). *ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทาน.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

บังอร พานทอง. (2540, เมษายน). "การสอนภาษาโดยเน้นพื้นฐานประสบการณ์," *วารสารการศึกษาปฐมวัย.* 1(2) : 29-38.

บันลือ พฤกษะวัน. (2520). *อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา แนวบูรณาการทางการสอน.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

บุญชู สนั่นเสียง. (2539). "การจัดหาและการผลิตสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย," ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยหน่วยที่ 10.* พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประดินันท์ อุปรมัย. (2526). *วรรณกรรมและลีลาคดีระดับปฐมวัยศึกษา.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประภาพันธ์ นิลอรุณ. (2530). *ความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

ผุสดี กุฏอินทร์. (2536). "การพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทางภาษา," ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาทักษะและประสบการณ์พื้นฐานสำหรับเด็กประถมศึกษา.* นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข. (2525). *การศึกษารูปแบบของการเล่านิทานที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

พรทิพย์ ซังธาดา. (2539). *วรรณกรรมท้องถิ่น.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พรทิพย์ บุษรานุวงศ์. (2522*). การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะการฟังภาษาไทยสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. (2533). *ปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะพัฒนาการและการเรียนรู้.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พวงทอง ไสยวรรณ์. (2528). *การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน.* พิษณุโลก : วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม.

พัชรา พุ่มพชาติ. (2533). *อิทธิพลของเสียงดนตรีที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

พัชรี ผลโยธิน. (2537). "การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ในระดับปฐมวัยศึกษา," ใน *เอกสารการสัมมนาการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 4-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหมิตร.

พัฒนา ชัชพงศ์. (2530). *การจัดประสบการณ์และกิจกรรมระดับปฐมวัย.* เอกสารการบรรยายชุดที่ 8 แผนกการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

_____. (2531). *การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ชุดอบรมบุคลากรระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 2.* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.

_____. (2540, เมษายน). "โครงสร้างและการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาก่อนประถมศึกษา," *วารสารการศึกษาปฐมวัย.* 1(2) : 15.

พันธ์ศรี สิทธิชัย. (2529). *เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อวิธีสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีสอนโดยใช้เพลงประกอบและด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาอังกฤษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

พิทยา รุ่งราตรี. (2534). *เพลงเพื่อการศึกษา"อำเภอใน 73 จังหวัดของไทย,"* พระนครศรีอยุธยา : สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

พิทักษ์ คชวงษ์. (2541, มกราคม). "ดนตรี:อัญมณีเลอค่าพัฒนาเด็กปฐมวัย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย.* 2(1) : 20-34.

พิมพ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์. (2521). *บทเพลงสำหรับเด็ก.* กรุงเทพฯ : สุทธิสารการพิมพ์.

ภรณี คุรุรัตนะ. (2523). *เด็กก่อนวัยเรียน.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด กรมประชาสงเคราะห์.

_____. (2540, มกราคม). "เด็กปฐมวัยในท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง," *วารสารการศึกษาปฐมวัย.* 1(1) : 49.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2524ก). *เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 6-10.* กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.

_____. (2524ข). *เอกสารการสอนชุดวิชาวรรณกรรมและลีลาคดีระดับปฐมวัยศึกษาหน่วยที่ 8-15.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย.

_____. (2527). *หลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 5-8.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย.

มัทธนี ตุลยาทร. (2522). *เพลงประกอบกิจกรรมและเสริมประสบการณ์ในระดับอนุบาลศึกษา.* ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มานิต มานิตเจริญ. (2519). *พจนานุกรมไทย.* กรุงเทพฯ : กรุงสยามการพิมพ์.

ยุพิน พิพิธกุล. (2522). *การใช้บทเพลงประกอบการสอนคณิตศาสตร์.* กรุงเทพฯ : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). *การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

_____. (2540). *ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ระลึก สัทธาพงศ์ และคนอื่น ๆ. (2529). *เพลงค่ายพักแรม.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.* กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

ราตรี รุ่งทวีชัย. (2539, มกราคม-มีนาคม). "เพลงกับการสอนคณิตศาสตร์," *สารพัฒนาหลักสูตร.* 15(124) : 61.

ราศี ทองสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ. (2529). *เอกสารชุดอบรมหน่วยที่ 6 การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและการศึกษาดูงาน.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วรรณพร ภิรมย์รื่น. (2522, ธันวาคม). "การสอนฟังในโรงเรียนประถมศึกษา," *จุลสารการประถมศึกษา.* 7(16).

วรรณภา หารชุมพล. (2530*). การฟังเข้าใจภาษาของเด็กไทยอายุระหว่าง 5 ปี ถึง 6 ปี 1 เดือน ในเขต กทม.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

วรรณี โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

วราภรณ์ รักวิจัย. (2528). *เอกสารประกอบการสอน กร.311 การศึกษาก่อนวัยเรียน.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วราห์ วรเวช. (2528). *วันสุนทราภรณ์ และ 25 ผู้ร่วมงาน.* กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

วรี เกี่ยสกุล. (2530). *การเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและแบบฝึกหัด.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

วาสี ปรุงสิงห์. (2524). *การศึกษารูปแบบกิจกรรมการศึกษาที่จัดในชั้นอนุบาล.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

วิจิตร อาวะกุล. (2524). *เพื่อการพูด การฟัง และการประชุมที่ดี.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา – พานิช.

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. (2518). *พัฒนาการทางภาษา.* กรุงเทพฯ : เจริญพัฒน์.

ศศิธร ขันติธรางกูล. (2520). *พัฒนาการของความสามารถในการฟังและความสามารถในการอ่านของนักเรียนในระดับประถมศึกษา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ. (2521). *ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้บทเพลงประกอบการสอน.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

สมพล ธูปบูชา. (2524). *เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหลักภาษาด้วยการสอนแบบบรรยายโดยการใช้และไม่ใช้เพลงประกอบการสอน.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

สมศักดิ์ ชำนาญกิจ. (2523). *การใช้บทเพลงประกอบการสอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2541, มีนาคม). "ระบบการเตรียมความพร้อมทางสมอง," *วารสารวิชาการ.* 1(3) : 11-12.

สายสุรี จุติกุล. (2518). "การสอนดนตรี นาฏศิลป์ และการละครในโรงเรียน," ใน *จุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2540). *แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 เล่ม 1.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2528). *แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2529). *เอกสารชุดอบรมบุคลากรระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 7 และหน่วยที่ 10.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2536ก). *แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เล่ม 1.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2536ข). *เอกสารและผลการวิจัยการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในประเทศไทย.* กรุงเทพฯ : กองวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2538). *แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 เล่ม 1.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2539). *การวัดและประเมินความพร้อมในการเรียน.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2541). *คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับก่อนประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2538). *แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ : แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย).* กรุงเทพฯ : อีเลคทรอนิคส์เวิล์ด.

_____. (2543, มกราคม). "ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางบ้านกับความสามารถด้านสติปัญญาของเด็กอายุ 4-7 ปี," *วารสารการศึกษาปฐมวัย.* 4(1) : 74.

สุกรี เจริญสุข. (2541, มกราคม). "เพลงเด็ก," *วารสารการศึกษา.* 21(4) : 24-26.

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรัมพรรย์. (2520). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2540, มกราคม). "การจัดการศึกษาปฐมวัยแบบเรกจิโอ เอมิเลีย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย.* 1(1) : 54.

สุทธาทิพ มีชูนึก. (2533). *การเปรียบเทียบความสามารถในการเข้าใจคำนามของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยใช้ปริศนาคำทายและเพลง.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

สุปรียา มาลากาญจน์. (2523). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา.* นครศรีธรรมราช : โครงการตำรา และเอกสารวิชาการ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช.

สุภาวดี ศรีวรรธนะ. (2542). *พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยและวิธีการส่งเสริม.* นครสวรรค์ : เจ.กรุ๊ป แอ็ดเวอร์ไทซิ่ง/อินทนนท์ การพิมพ์.

สุมนา พานิช. (2531). *การเตรียมความพร้อมเด็กเล็ก.* ราชบุรี : โรงเรียนชุมชนราชบุรี. เอกสารโรเนียว.

สุวรรณี ศรีคุณ. (2522). *เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาการศึกษา 231 กลุ่มวิชาทักษะภาษาไทย.* นครราชสีมา : วิทยาลัยครูนครราชสีมา.

หรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อภิญญา กังสนารักษ์. (2530). *การศึกษาพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคในการสื่อความหมายของเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์และในครอบครัวปกติ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

อัดวิทย์ เรืองรอง. (2539, ตุลาคม-ธันวาคม) "ภาษาไทยในเพลง," *สารสถาบันภาษาไทย.* 3(4) : 90.

อาภรณ์ มนตรีศาสตร์. (2517). *วิชานาฏศิลป์.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อารมณ์ สุวรรณปาล และปรีชา เนาว์เย็นผล. (2539). "การเตรียมความพร้อมด้านทักษะ," ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 11.* พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อำไพ สุจริตกุล. (2530). *กลวิธีสอนจริยศึกษาและการสอนสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ : วงศ์สว่างการพิมพ์.

อุทัย เพชรช่วย. (2522, มกราคม). "การให้นักเรียนสอนกันเอง," *มิตรครู.* 27(2) : 24.

อุบล เวียงสมุทร. (2540, เมษายน). "รายงานการวิจัยเรื่องความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่นและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง," *วารสารการศึกษาปฐมวัย.* 1(2) : 64.

อุษา ชูชาติ. (2542). *สรุปสาระการสัมมนาสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร.* ณ ห้องกรุงธนบอลรูม โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ วันศุกร์ที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2542.

Bryant, C.K. and Hungerford, H.R. (1977). "Analysis of Strategies for Teaching Environmental Concepts and Values Classification in Kindergarten," *Journal of Environment Education.* 9(1) : 44-49.

Dibiasio, Marie C. (1978, November). "The Relationship of Listenjng and Reading in Grade Two, Four and Six," *Dissertation Abstracts International.* 39 : 273A-274A.

Flohr, J.W. (1981). "Short-term Music Instruction and Young Children's Development Music Attitude," *Journal of Research in Music Education.* 29 : 219-233.

Frankenberger, A.W. (1979). *Relation Training with Aggressive Mentally Retarded Adults.* Ohio : Ph.D. Dissertation.

Karen, F.T. and others (1991). "Young Children' s Oral Language, Reading and Writing," *Journal of Research in Childhood Educatoin.* 5(1) : 5-26.

Karrach, J.R. (1992). "Nursery Rhymes," in *Children's Britanica* V.13. p.61.

Kennedy, Larry D. (1975). *Teaching the Elementary Language Arts.* New York : Harper and Row, Publishers.

Machado, Jeanne M. (1980). *Early Childhood Experience in Language Arts.* New York : Delamar Publisher.

Mcdowell, R.H. (1974). "The Development and Implementation of a Rhythmic Ability Test Designed for Four-year-old Preschool Children," *Dissertation Abstracts International.* Doctoral Dissertation, University of North Carolina. 35 : 2029A.

Miller, G.A. (1951) *Language and Communication.* New York : McGraw-Hill Book Co.

Neufeldt, Victoria and Guralnik, David B. (1994). *Webster's New World Dictionary of American English.* New York : Prentice Hall.

Piaget, J. and Inhelder, B. (1969). *The Psychology of the Child.* New York : Weaver, Helen, Basic Books.

Scott, W.A. and Wertherimer, A. (1967). *Introduction to Psychological Research.* 4th ed. New York : John Wiley and Son.

Seybold, C.D. (1975). *Research in Music Behavior.* New York : Teacher College Press.

Simpson, T. (1988). *Characteristic of Oral Language used by selected four- years old in story Retellings.* (Ph.D.), University of Missouri-Columbia.

Smith, James A. (1973). *Creative Teaching of the Language Arts in Elementary School.* Boston : Allyn and Bacon, Inc.

Stewig, W.J. and Simpson, Jett M. (1995). *Language Arts in the Early Childhood Classroom.* California : Wadsworth Publishing Company.

Woodward, V.A., Carolyn Burke and Jerome Hastc. (1977). Children's Initial Encouters with Written Language," in *Eary Childhood Education.* Indiana University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คู่มือการใช้แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

คู่มือการใช้แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

คู่มือการใช้แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

คู่มือการใช้แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

.....

หลักการและเหตุผล

การฟังและการพูดเป็นทักษะพื้นฐานทางภาษาที่สำคัญของเด็กปฐมวัย เมื่อเด็กได้ฝึกการฟังและการพูดแล้วการอ่านและการเขียนจึงจะเป็นการฝึกในขั้นต่อไป การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ เป็นการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ใช้เพลงตามรูปแบบของผู้วิจัยทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ เพลงจากรายการโทรทัศน์ เพลงพื้นบ้าน และเพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน อย่างละ 8 เพลง รวมทั้งสิ้น 24 เพลง ไปให้เด็กฟัง ให้เด็กพูดคำกลอนตามเนื้อเพลง ให้เด็กร้องเพลงพร้อมให้จังหวะ ให้ร้องเพลงเสียงดัง เสียงค่อย เสียงปกติ ทำท่าทางตามเนื้อเพลง แสดงบทบาทสมมุติ ปฏิบัติตามคำสั่ง แต่งประโยคปากเปล่า สนทนาซักถาม และเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเพลง เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถด้านการฟัง การพูด การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการ เล่าเรื่อง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดในด้านการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่อง ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลง

เนื้อหา

กิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ในด้านการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่อง

หลักการจัดกิจกรรม

1. จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ ซึ่งได้แก่ เพลงจากรายการโทรทัศน์ เพลงพื้นบ้าน และเพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน อย่างละ 8 เพลง รวมทั้งสิ้น 24 เพลง
2. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที

บทบาทของเด็ก

ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่อง

บทบาทของครู

1. จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

2. กระตุ้นให้เด็กร่วมกิจกรรมการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่อง

3. สังเกตการร่วมกิจกรรมของเด็ก

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เตรียมเด็กให้พร้อมและชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม
2. ฟังเพลง

ขั้นสอน

1. เด็กพูดคำกลอนของเนื้อเพลงตามครูทีละวรรค จนจบเนื้อเพลง โดยเน้นพูดคำถูกต้อง ชัดเจน ในกรณีเพลงพื้นบ้านที่ใช้ภาษาถิ่น ครูต้องแปลภาษาถิ่นเป็นภาษาไทยกลาง เพื่อให้เด็กเข้าใจและทราบความหมายด้วย
2. ร้องเพลงตามครูทีละวรรค และร้องทั้งเพลงพร้อมกัน
3. เด็กและครูสนทนาเกี่ยวกับคำและความหมายของคำตามเนื้อเพลง ดังนี้
   - 3.1 เพลงกล่าวถึงสิ่งใด และมีความสำคัญอย่างไร
   - 3.2 เด็กรู้สึกอย่างไรที่ได้ฟังเพลงนี้
   - 3.3 มีคำอะไรที่สนใจ และมีความหมายอย่างไร
4. เด็กอาสาสมัครออกมาเป็นผู้สั่งให้เพื่อน ๆ ปฏิบัติตามคำสั่งตามที่ตกลง เช่น
   - 4.1 ผู้ออกคำสั่งว่า "ทหารอากาศ" ให้เพื่อน ๆ ทุกคนร้องเพลงเสียงปกติ
   - 4.2 ผู้ออกคำสั่งว่า "เครื่องบิน" ให้เพื่อน ๆ ทุกคน ร้องเพลงเสียงดัง
   - 4.3 ผู้ออกคำสั่งว่า "ทหาร" ให้เพื่อน ๆ ปรบมือ 1 ครั้ง แล้วนับ "หนึ่ง"
5. เด็กเลือกคำที่มีในเพลงมาแต่งประโยคปากเปล่า
6. เด็กเล่าเรื่องเกี่ยวกับเนื้อหาเพลง
7. เด็กนับปากเปล่า 1-10 หรือนับสิ่งของ ของจริง จำนวน 1-10

ขั้นสรุป

ฟังเพลงและร้องเพลง

การประเมินผล

เป็นการประเมินผลจากแบบทดสอบ ดังนี้

1. การจำแนกเสียง
2. การเข้าใจความหมายของคำ
3. การปฏิบัติตามคำสั่ง
4. การบอกชื่อสิ่งของ
5. การแต่งประโยคปากเปล่า
6. การเล่าเรื่อง

คู่มือการใช้แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

คู่มือการใช้แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

.....

หลักการและเหตุผล

การฟังและการพูดเป็นทักษะพื้นฐานทางภาษาที่สำคัญของเด็กปฐมวัย เมื่อเด็กได้ฝึกการฟังและการพูดแล้วการอ่านและการเขียนจึงจะเป็นการฝึกในขั้นต่อไป การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยการสนทนาซักถามตามเนื้อหาในหน่วยการเรียน การเล่าประสบการณ์ การแสดงบทบาทสมมุติ การปฏิบัติตามคำสั่ง การแต่งประโยคปากเปล่า การเล่าเรื่องตามเนื้อหาในหน่วยการเรียน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถด้านการฟัง การพูด การจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่อง

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดในด้านการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่อง ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

เนื้อหา

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยในด้านการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่อง

หลักการจัดกิจกรรม

1. จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ
2. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที

บทบาทของเด็ก

ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่อง

บทบาทของครู

1. จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ
2. กระตุ้นให้เด็กร่วมกิจกรรมการจำแนกเสียง การเข้าใจความหมายของคำ การปฏิบัติตามคำสั่ง การบอกชื่อสิ่งของ การแต่งประโยคปากเปล่า และการเล่าเรื่อง
3. สังเกตการร่วมกิจกรรมของเด็ก

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เตรียมเด็กให้พร้อมและชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม
2. เด็กและครูสนทนาตามเนื้อหาบทเรียน

ขั้นสอน

1. เด็กและครูสนทนาเกี่ยวกับคำและความหมายของคำตามเนื้อหาบทเรียน
2. เด็กเล่าเรื่องเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียน
3. เด็กแสดงบทบาทสมมุติตามเนื้อหาบทเรียน
4. เด็กอาสาสมัครออกมาเป็นผู้สั่งให้เพื่อน ๆ ปฏิบัติตามคำสั่งที่เกี่ยวกับคำตามเนื้อหาบทเรียน
5. เด็กเลือกคำที่มีในเนื้อหาบทเรียนมาแต่งประโยคปากเปล่า
6. เด็กแต่งประโยคปากเปล่าเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน
7. เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

ขั้นสรุป

เด็กและครูช่วยกันสรุปเนื้อหาบทเรียน

การประเมินผล

เป็นการประเมินผลจากแบบทดสอบ ดังนี้

1. การจำแนกเสียง
2. การเข้าใจความหมายของคำ
3. การปฏิบัติตามคำสั่ง
4. การบอกชื่อสิ่งของ
5. การแต่งประโยคปากเปล่า
6. การเล่าเรื่อง

ภาคผนวก ข

แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

เพลงจากรายการโทรทัศน์ "เพลงทหารอากาศขาดรัก"

.....

จุดประสงค์

1. เพื่อฝึกการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง
2. เพื่อฝึกการพูด การสนทนาโต้ตอบครู และแต่งประโยคปากเปล่า
3. เด็กเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับทหารอากาศ

เนื้อหา

ทหารอากาศ เป็นอาชีพหนึ่งของคนในชุมชน

กิจกรรมการเรียนการสอน

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นนำ 1. เตรียมเด็กให้พร้อมและชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2. ฟังเพลง "ทหารอากาศขาดรัก"	**ขั้นนำ** 1. เตรียมเด็กให้พร้อมและชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2. ฟังเสียงเครื่องบินและสนทนาซักถามเกี่ยวกับทหารอากาศ
ขั้นสอน 1. เด็กพูดคำกลอนของเนื้อเพลงตามครูทีละวรรค ครูพูด "ไกลสุดสายตา" เด็กพูด "ไกลสุดสายตา" ครูพูด "ขอบฟ้าสีคราม" เด็กพูด "ขอบฟ้าสีคราม" ฯลฯ เด็กพูดตามครูจนจบเนื้อเพลง โดยเน้นพูดถูกต้อง ชัดเจน 2. เปิดเทปเพลง เด็กและครูร้องตาม พร้อมเคาะจังหวะตามเพลง 3. ครูนำภาพทหารอากาศ เครื่องบิน ให้เด็กๆ ดู	**ขั้นสอน** 1. เด็กและครูสนทนาเกี่ยวกับภาพทหารอากาศเครื่องบิน ที่ครูนำมาให้เด็กดู 2. เด็กเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับทหารอากาศให้เพื่อน ๆ ฟัง 3. ครูนำภาพเกี่ยวกับทหารอากาศที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ให้เด็กดู แล้วให้เด็กเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับภาพนั้น 4. เด็กและครูสนทนาเกี่ยวกับอาชีพทหารอากาศ และความสำคัญของทหารอากาศ 5. ให้เด็กแสดงความคิดเห็นว่าถ้าประเทศไทยไม่มีทหารอากาศจะเป็นอย่างไร

กิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
4. สนทนาซักถามเกี่ยวกับภาพและซักถามเกี่ยวกับเพลง ดังนี้ 4.1 เด็กเห็นภาพอะไร 4.2 เด็กคิดถึงสิ่งใดบ้างเมื่อฟังเพลงนี้ 4.3 เนื้อเพลงกล่าวถึงอะไรบ้าง และมีความสำคัญอย่างไร 5. เด็กอาสาสมัครออกมาเป็นผู้ออกคำสั่งให้เพื่อน ๆ ปฏิบัติตามข้อตกลง ดังนี้ 5.1 ผู้ออกคำสั่งว่า "ทหารอากาศ" ให้เพื่อน ๆ ทุกคนร้องเพลงเสียงปกติ 5.2 ผู้ออกคำสั่งว่า "เครื่องบิน" ให้เพื่อน ๆ ทุกคน ร้องเพลงเสียงดัง 5.3 ผู้ออกคำสั่งว่า "ทหาร" ให้เพื่อน ๆ ทุกคน ปรบมือ 1 ครั้ง แล้วนับ "หนึ่ง" 6. เด็กเลือกคำในเพลงมาแต่งประโยคปากเปล่า	6. เด็กแต่งประโยคปากเปล่าโดยใช้คำว่า "ทหารอากาศ" "เครื่องบิน"
ขั้นสรุป ฟังเพลงและร้องเพลง "ทหารอากาศขาดรัก"	**ขั้นสรุป** เด็กและครูช่วยกันสรุปเกี่ยวกับอาชีพทหารอากาศ

สื่อการสอน

1. เทปเพลง "ทหารอากาศขาดรัก"
   ไกลสุดสายตาขอบฟ้าสีครามแผ่นดินสยาม
   ใครรุกใครรานแล้วเป็นไม่ได้
   ทหารอากาศองอาจคะนองปกป้องฟ้าไทย
   ไตรรงค์ผืนใหญ่เทิดไว้สูงล้น
2. เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ
3. เทปเสียงเครื่องบิน
4. แผ่นภาพทหารอากาศ เครื่องบิน และแผ่นภาพทหารอากาศที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ

การประเมินผล

1. สังเกตการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง
2. สังเกตการพูด การสนทนาโต้ตอบครู และแต่งประโยคปากเปล่า
3. สังเกตการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับทหารอากาศ

แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ
เพลงพื้นบ้าน "เพลงผักและผลไม้"

.....

จุดประสงค์

1. เพื่อฝึกการฟัง การพูด และการสนทนาโต้ตอบครู
2. เพื่อฝึกการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผัก ผลไม้ และการแต่งประโยคปากเปล่า
3. เพื่อฝึกการนับปากเปล่า 1-10

เนื้อหา

ผักและผลไม้

กิจกรรมการเรียนการสอน

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นนำ 1. เตรียมเด็กให้พร้อมและชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2. ฟังเพลง "ผักและผลไม้"	**ขั้นนำ** 1. เตรียมเด็กให้พร้อมและชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2. เด็กและครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับผลไม้ในท้องถิ่น
ขั้นสอน 1. เด็กพูดคำกลอนของเนื้อเพลงตามครูทีละวรรค ครูพูด "สับปะรด" เด็กพูด "สับปะรด" ครูพูด "คนลาวเฮาเอิ้น" เด็กพูด "คนลาวเฮาเอิ้น" ฯลฯ เด็กพูดตามครูจนจบเนื้อเพลง พร้อมทั้งแปลภาษาถิ่นเป็นภาษาไทยกลาง โดยเน้นพูดคำถูกต้องชัดเจน 2. เปิดเทปเพลง เด็กและครูร้องตาม พร้อมเคาะจังหวะตามเพลง	**ขั้นสอน** 1. ครูนำผักและผลไม้ให้เด็กๆ ดู แล้วให้เด็กๆ บอกชื่อผลไม้นั้น 2. เด็กเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับผักและผลไม้ในท้องถิ่น ให้เพื่อน ๆ ฟัง 3. เด็กและครูสนทนาเกี่ยวกับผักและผลไม้ 4. เด็กอาสาสมัครออกมาหยิบผักและผลไม้ชูขึ้น แล้วให้เพื่อน ๆ บอกชื่อผลไม้นั้นเป็นภาษาไทยกลาง 5. เด็กแต่งประโยคปากเปล่าโดยใช้ชื่อผลไม้ในท้องถิ่นนั้น 6. เด็กนับปากเปล่าผลไม้จำนวน 1-10

กิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
3. เด็กอาสาสมัครออกมาหยิบผักและผลไม้ชูขึ้นแล้วให้เพื่อน ๆ บอกชื่อผลไม้นั้นเป็นภาษาไทยกลาง 4. สนทนาซักถามเกี่ยวกับเพลง ดังนี้ 4.1 เนื้อเพลงกล่าวถึงอะไรบ้าง 4.2 เด็กคิดถึงสิ่งใดบ้างเมื่อฟังเพลงนี้ 4.3 เด็กลองบอกซิว่ามีสิ่งใดบ้างที่เพลงไม่ได้กล่าวถึง แต่มีอยู่ในท้องถิ่นของเรา 5. เด็กแต่งประโยคปากเปล่า 5.1 นำชื่อผลไม้ที่มีในเพลงมาแต่งประโยคปากเปล่า 5.2 นำชื่อผลไม้ที่มีในท้องถิ่นแต่ไม่มีในเพลงมาแต่งประโยคปากเปล่า 6. เด็กนับปากเปล่าผลไม้จำนวน 1-10	
ขั้นสรุป ฟังเพลงและร้องเพลง "ผักและผลไม้"	**ขั้นสรุป** เด็กและครูช่วยกันสรุปเกี่ยวกับผักและผลไม้

สื่อการสอน

1. เทปเพลง "ผักและผลไม้"

สับปะรดคนลาวเฮาเอิ้นบักนัด	ลูกฟักคนลาวเฮาเอิ้นบักโต่น
ลูกฝรั่งคนลาวเฮาเอิ้นบักสีดา	ลูกน้อยหน่าคนลาวเฮาเอิ้นบักเขียบ
ปลาแดกก็คือปลาร้า	ส่วนพุทราคนลาวเฮาเอิ้นบักกะทัน
มะละกอคนลาวเฮาเอิ้นบักหุ่ง	คนลาวคนกรุงมักตำบักหุ่งใส่ปลาแดก

2. เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ
3. ผักและผลไม้ ได้แก่ สับปะรด ฟัก ฝรั่ง น้อยหน่า พุทรา มะละกอ

การประเมินผล

1. สังเกตการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง
2. สังเกตการพูด การสนทนาโต้ตอบครู และแต่งประโยคปากเปล่า
3. สังเกตการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผักและผลไม้

หมายเหตุ

ภาษาถิ่น	ภาษาไทยกลาง
เฮา	เรา
เอิ้น	เรียก
บักนัด	สับปะรด
บักโตน	ฟัก
บักสีดา	ฝรั่ง
บักเขียบ	น้อยหน่า
ปลาแดก	ปลาร้า
บักกะทัน	พุทรา
บักหุ่ง	มะละกอ
มัก	ชอบ

แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ เพลงที่แต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน "เพลงประสาทสัมผัส"

.....

จุดประสงค์

1. เพื่อฝึกการฟังและการรู้ความหมายของคำ
2. เพื่อฝึกการปฏิบัติตามคำสั่ง และรู้ค่าจำนวน 1-3
3. เพื่อฝึกการพูดและการแต่งประโยคปากเปล่า
4. เด็กบอกชื่ออวัยวะประสาทสัมผัสได้

เนื้อหา

อวัยวะประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง

กิจกรรมการเรียนการสอน

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นนำ 1. เตรียมเด็กให้พร้อมและชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2. ฟังเพลง "ประสาทสัมผัส"	**ขั้นนำ** 1. เตรียมเด็กให้พร้อมและชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2.เด็กและครูสนทนาเกี่ยวกับอวัยวะประสาทสัมผัส
ขั้นสอน 1. เด็กพูดคำกลอนของเนื้อเพลงตามครูทีละวรรค ครูพูด "ตาเรามีไว้ดู" เด็กพูด "ตาเรามีไว้ดู" ครูพูด "หูเรามีไว้ฟัง" เด็กพูด "หูเรามีไว้ฟัง" ฯลฯ เด็กพูดตามครูจนจบเนื้อเพลง โดยเน้นพูดคำถูกต้อง ชัดเจน 2. เปิดเทปเพลง พร้อมกับใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ทำจังหวะตามเพลง	**ขั้นสอน** 1. เด็กเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับอวัยวะประสาทสัมผัสทั้ง 5 2. เด็กและครูอภิปรายเกี่ยวกับอวัยวะประสาทสัมผัสทั้ง 5 3. เด็กอาสาสมัครออกมาเป็นผู้สั่งให้เพื่อน ๆ ปฏิบัติตามคำสั่งที่เกี่ยวกับอวัยวะประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยอิสระ เช่น จับหู จับจมูก เป็นต้น 4. เด็กอาสาสมัครออกมาชูบัตรภาพอวัยวะประสาทสัมผัส แล้วให้เพื่อน ๆ บอกชื่ออวัยวะประสาทสัมผัสนั้น

กิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
3. เด็กอาสาสมัครออกมาออกคำสั่งให้เพื่อน ๆ ปฏิบัติตาม 3.1 ผู้ออกคำสั่งว่า "ตา" ให้เพื่อน ๆ ทุกคน กระโดดไปข้างหน้าหนึ่งก้าว พร้อมกับนับ "หนึ่ง" 3.2 ผู้ออกคำสั่งว่า "หู" ให้เพื่อน ๆ ทุกคน กระโดดไปข้างหน้าสองก้าว พร้อมกับนับ "สอง" 3.3 ผู้ออกคำสั่งว่า "จมูก" ให้เพื่อน ๆ ทุกคน กระโดดไปข้างหน้าสามก้าว พร้อมกับนับ "สาม" 4. ร้องเพลงประสานเสียง โดยแบ่งเด็กเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ร้อง "ตาเรามีไว้ดู" กลุ่มที่ 2 ร้อง "ตาเรามีไว้ดู" โดยกำหนดให้กลุ่มที่ 1 ร้องเพลงไปจนถึงครึ่งเพลง แล้วจึงให้กลุ่มที่ 2 เริ่มร้องใหม่ ร้องสลับกันไปเรื่อย ๆ 5. สนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อเพลง ดังนี้ 5.1 เพลงกล่าวถึงสิ่งใด และมีความสำคัญอย่างไร 5.2 เด็ก ๆ รู้สึกอย่างไร เมื่อร้องเพลงนี้ 5.3 มีคำอะไรบ้างที่สนใจและมีความหมายอย่างไร 6. เด็กเลือกคำที่มีในเพลงแต่งประโยคปากเปล่า	5. เด็กอาสาสมัครออกมาออกคำสั่งให้เพื่อน ๆ ปฏิบัติตาม 5.1 ผู้ออกคำสั่งว่า "ให้เพื่อน ๆ ทุกคน กระโดดไปข้างหน้าหนึ่งก้าว พร้อมกับนับ หนึ่ง" 5.2 ผู้ออกคำสั่งว่า "ให้เพื่อน ๆ ทุกคน กระโดดไปข้างหน้าสองก้าว พร้อมกับนับ สอง" 5.3 ผู้ออกคำสั่งว่า "ให้เพื่อน ๆ ทุกคน กระโดดไปข้างหน้าสามก้าว พร้อมกับนับ สาม" 6. เด็กเลือกบัตรภาพอวัยวะประสาทสัมผัส แล้วให้เด็กแต่งประโยคปากเปล่าจากบัตรภาพที่เลือกนั้น
ขั้นสรุป ฟังเพลงและร้องเพลง "ประสาทสัมผัส"	**ขั้นสรุป** เด็กและครูช่วยกันสรุปเกี่ยวกับอวัยวะประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่อะไรบ้าง

สื่อการสอน

1. เทปเพลง "ประสาทสัมผัส"

ตาเรามีไว้ดู หูเรามีไว้ฟัง
จมูกมีไว้ดมกลิ่น ลิ้นมีไว้ชิมรสอาหาร
ทั้งหมดนั้นคือร่างกาย ใช้ประสาทสัมผัส

2. เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ
3. อวัยวะประสาทสัมผัสของตัวครูและเด็ก

4. บัตรภาพอวัยวะประสาทสัมผัส หู ตา จมูก ปาก มือ

การประเมินผล

1. สังเกตการฟังและการรู้ความหมายของคำ
2. สังเกตการปฏิบัติตามคำสั่ง และรู้ค่าจำนวน 1-3
3. สังเกตการพูดถาม-ตอบและการแต่งประโยคปากเปล่า
4. สังเกตการบอกชื่ออวัยวะประสาทสัมผัส

ภาคผนวก ค

เพลงที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์

เพลงที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์

เพลงที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์

เพลงจากรายการโทรทัศน์	เพลงพื้นบ้าน	เพลงที่แต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน
เพลงทหารอากาศขาดรัก	เพลงผักและผลไม้	เพลงประสาทสัมผัส
เพลงกล่อม	เพลงธรรมชาติท้องทุ่งนา	เพลงบ้านของฉัน
เพลงค่าน้ำนม	เพลงฝน	เพลงรักโรงเรียน
เพลงชาวดง	เพลงลูกอ๊อด	เพลงสิ่งมีชีวิตสิ่งไม่มีชีวิต
เพลงบัวขาว	เพลงสุนัขคาบรองเท้า	เพลงปรากฏการณ์ธรรมชาติ
เพลงดอกไม้กับแมลง	เพลงอาหาร	เพลงรักธรรมชาติ
เพลงไปรษณีย์จ๋า	เพลงพบกัน	เพลงสี
เพลงอีสาวทรานซิสเตอร์	เพลงสาวมอเตอร์ไซค์	เพลงอาหารดีมีประโยชน์

ตัวอย่างเพลงที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์

1. เพลงจากรายการโทรทัศน์

เพลงทหารอากาศขาดรัก

ไกลสุดสายตาขอบฟ้าสีคราม แผ่นดินสยาม
ใครรุกใครรานแล้วเป็นไม่ได้
ทหารอากาศองอาจคะนองปกป้องฟ้าไทย
ไตรรงค์ผืนใหญ่เทิดไว้สูงล้น

2. เพลงพื้นบ้าน

เพลงผักและผลไม้

สับปะรดคนลาวเฮาเอิ้นบักนัด ลูกฟักคนลาวเฮาเอิ้นบักโต่น
ลูกฝรั่งคนลาวเฮาเอิ้นบักสีดา ลูกน้อยหน่าคนลาวเฮาเอิ้นบักเขียบ
ปลาแดกก็คือปลาร้า ส่วนพุทราคนลาวเฮาเอิ้นบักกะทัน
มะละกอคนลาวเฮาเอิ้นบักหุ่ง คนลาวคนกรุงมักตำบักหุ่งใส่ปลาแดก

3. เพลงที่แต่งขึ้นโดยสอดคล้องกับหน่วยการเรียน

เพลงประสาทสัมผัส

ตาเรามีไว้ดู หูเรามีไว้ฟัง จมูกมีไว้ดมกลิ่น ลิ้นมีไว้ชิมรสอาหาร
ทั้งหมดนั้นคือร่างกาย ใช้ประสาทสัมผัส

ภาคผนวก ง

คู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

คู่มือแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

คู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

คู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด ของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้ใช้เพื่อทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 2 (อายุ 5-6 ปี) ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ
2 ในการดำเนินการทดสอบให้มีผู้ดำเนินการทดสอบ 1 คน และผู้ช่วยดำเนินการทดสอบ 1 คน สำหรับดูแลอำนวยความสะดวกให้ผู้รับการทดสอบสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามคำอธิบายของผู้ดำเนินการทดสอบ
3. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้
   ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง
   - แบบทดสอบที่ 1.1 การจำแนกเสียง จำนวน 5 ข้อ
   - แบบทดสอบที่ 1.2 การเข้าใจความหมายของคำ จำนวน 5 ข้อ
   - แบบทดสอบที่ 1.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 5 ข้อ

   ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด
   - แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งของ จำนวน 5 ข้อ
   - แบบทดสอบที่ 2.2 การแต่งประโยคปากเปล่า จำนวน 5 ข้อ
   - แบบทดสอบที่ 2.3 การเล่าเรื่อง จำนวน 5 ข้อ
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดสอบ กำหนดเวลาข้อละ 1 นาที
5. เกณฑ์ในการให้คะแนน

   ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง
   - แบบทดสอบที่ 1.1 การจำแนกเสียง ให้ข้อละ 1 คะแนน
     โดยเด็กกากบาทตรงกับรูปภาพที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว
   - แบบทดสอบที่ 1.2 การเข้าใจความหมายของคำ ให้ข้อละ 1 คะแนน
     โดยเด็กกากบาทตรงกับรูปภาพที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว
   - แบบทดสอบที่ 1.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง ให้ข้อละ 1 คะแนน
     โดยเด็กสามารถฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ดำเนินการทดสอบได้ถูกต้อง

   ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด
   - แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งของ ให้ข้อละ 1 คะแนน
     โดยเด็กต้องสามารถบอกชื่อสิ่งของในภาพได้ถูกต้อง
   - แบบทดสอบที่ 2.2 การแต่งประโยคปากเปล่า ให้ข้อละ 1 คะแนน
     โดยเด็กต้องแต่งประโยคให้ถูกต้องเหมาะสม
   - แบบทดสอบที่ 2.3 การเล่าเรื่อง ให้ข้อละ 1 คะแนน
     โดยเด็กต้องเล่าเรื่องให้ถูกต้องเหมาะสมตรงกับพฤติกรรมในรูปภาพและเล่าเรื่องราวที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับภาพ

เป็นประโยคที่มีข้อความว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน

วิธีดำเนินการทดสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมการก่อนทดสอบ ดังนี้
   1.1 ตรวจจำแนกแบบทดสอบให้ครบถ้วนและเขียนชื่อของผู้รับการทดสอบเตรียมไว้ให้พร้อม
   1.2 ศึกษาแบบทดสอบและคู่มือให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมด จนสามารถใช้คำอธิบายได้คล่องแคล่ว
   1.3 จัดสถานที่สอบให้อยู่ในสภาพที่สะดวกสบาย จัดโต๊ะเก้าอี้ให้เหมาะสมกับผู้รับการทดสอบ
   1.4 เตรียมอุปกรณ์ในการทดสอบ ดังนี้
      1.4.1 แบบทดสอบและคู่มือทดสอบ อย่างละ 1 ชุด
      1.4.2 นาฬิกาเที่ยงตรง 1 เรือน
      1.4.3 ดินสอที่มีคุณภาพดี สีเข้มเห็นชัดเจน
   1.5 ก่อนทำการทดสอบจัดให้ผู้รับการทดสอบ ดื่มน้ำและเข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย
   1.6 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องแสดงความเป็นกันเอง ทำให้ผู้ได้รับการทดสอบไม่กังวล มีความมั่นใจ และร่วมมือทำแบบทดสอบเป็นอย่างดี
   1.7 ผู้ดำเนินการทดสอบแนะนำการเขียนเครื่องหมายกากบาท (x) ให้เด็กเขียนอย่างชัดเจนบนกระดานดำ
2. ดำเนินการทดสอบตามขั้นตอน ดังนี้
   2.1 ดำเนินการทดสอบทีละ 1 แบบทดสอบ
   2.2 ให้ผู้รับการทดสอบเปิดทีละหน้า และทำทีละข้อ โดยใช้กระดาษปิดข้ออื่นไว้
   2.3 ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำสั่ง ข้อละ 2 ครั้ง
   2.4 ผู้ดำเนินการทดสอบและผู้ช่วยสังเกตให้ผู้รับการทดสอบทำทุกคน
   2.5 เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบ 1 แบบทดสอบ ให้ผู้รับการทดสอบพักประมาณ 5 นาที
   2.6 ให้เขียนชื่อ นามสกุล ที่หน้าปกแบบทดสอบของผู้รับการทดสอบทุกคน ให้เรียบร้อยก่อนดำเนินการทดสอบทุกครั้ง

คู่มือแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

คู่มือแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

แบบทดสอบที่ 1.1 การจำแนกเสียง

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบความสามารถในการบอกชนิดของเสียงที่ได้ยิน

การให้คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

เวลาในการทำการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะแบบทดสอบ เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

จำนวนข้อสอบ จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง
1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อแล้วตอบว่ามีภาพอะไรบ้าง
3. ครูพูดซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักเรียนพูดตาม
4. ครูเปิดเทปเสียงให้นักเรียนฟังทีละเสียง แล้วให้นักเรียนกากบาท(x)ทับภาพตามเสียงที่ได้ยิน

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (x) ทับภาพ ตามเสียงที่ได้ยินจากเทป

หน้า	ข้อ	เสียงจากเทป
แตงโม	ปลา	เสียงปรบมือ
	ปลาหมึก	เสียงรถยนต์
	กุ้ง	เสียงคนไอ
มะม่วง	หอย	เสียงพูดคำว่า "ม้า"
	เต่า	เสียงพูดคำว่า "ส้มโอ"

แบบทดสอบที่ 1.2 การเข้าใจความหมายของคำ

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจความหมายของคำกับภาพได้

การให้คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

เวลาในการทำการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะแบบทดสอบ เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

จำนวนข้อสอบ จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อแล้วตอบว่ามีภาพอะไรบ้าง
3. ครูพูดซ้ำอีกครั้ง แล้วให้นักเรียนพูดตาม
4. ครูอ่านคำถามทีละข้อ แล้วให้นักเรียนกากบาท(x)ทับภาพที่ตรงกับความหมายของคำที่เป็นคำตอบ

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (x) ทับภาพที่ตรงกับความหมายของคำ

หน้า	ข้อ	คำถาม
มังคุด	กบ	เด็ก ๆ บอกได้ไหมว่าสัตว์ชนิดใดอยู่ได้ทั้งบนบกและในน้ำ (เต่า)
	จระเข้	ถ้าอยากให้ร่างกายแข็งแรง ควรรับประทานอะไร (นม)
	มด	เด็ก ๆ บอกได้ไหมว่าผลไม้ชนิดใดมีเมล็ดมาก (น้อยหน่า)
ทุเรียน	แมงมุม	เด็ก ๆ บอกได้ไหมว่าผักชนิดใดมีเนื้อสีเหลือง (ฟักทอง)
	ผีเสื้อ	เด็ก ๆ บอกได้ไหมว่าผู้ที่มีหน้าที่รักษาคนป่วยคือใคร (หมอ)

แบบทดสอบที่ 1.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบความสามารถในการฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้

การให้คะแนน ปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้องได้ 1 คะแนน ปฏิบัติไม่ถูกต้องได้ 0 คะแนน

เวลาในการทำการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะแบบทดสอบ เป็นการทดสอบเชิงปฏิบัติ ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งที่ครูสั่ง

จำนวนข้อสอบ จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง
1. แบบทดสอบฉบับนี้ เป็นแบบทดสอบรายบุคคล ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่ง แล้วให้คะแนนทีละคน
2. เตรียมเด็กให้มีสมาธิที่จะฟังคำสั่งของครู
3. ครูออกคำสั่งช้า ๆ ชัด ๆ ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตาม (ครูพูดซ้ำ 2 ครั้ง)

คำสั่ง ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครู

คำสั่งที่	การปฏิบัติ
1.	ให้เด็ก ๆ เอามือข้างหนึ่งจับหู มืออีกข้างหนึ่งจับจมูกแล้วนั่งลง
2.	ให้เด็ก ๆ ยืนตรง ชูมือสองข้างเหนือศีรษะ แล้วกระโดดขึ้น 2 ครั้ง
3.	ให้เด็ก ๆ กระโดดอยู่กับที่ 2 ครั้ง แล้วเปล่งเสียงว่า "ไชโย"
4.	ให้เด็ก ๆ นั่งยอง ๆ เอามือเท้าเอว แล้วกระโดดไปข้างหน้า 3 ก้าว
5.	ให้เด็ก ๆ ทำท่าเดินแบบเป็ด แล้วส่งเสียงร้องแบบเป็ด

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด

แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งของ

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบความสามารถในการบอกชื่อสิ่งของที่รู้จักได้ถูกต้อง

การให้คะแนน บอกชื่อสิ่งของในภาพได้ 1 คะแนน บอกไม่ได้ 0 คะแนน

เวลาในการทำการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะแบบทดสอบ การบอกชื่อสิ่งของในภาพที่กำหนดให้

จำนวนข้อสอบ จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล

2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อ และบอกว่าเป็นภาพอะไร

คำสั่ง ให้นักเรียนดูรูปภาพสิ่งของแล้วบอกว่าเป็นภาพอะไร

หน้า	ข้อ	ภาพ
น้อยหน่า	นก	ตา
	หนู	มังคุด
ละมุด	แมว	กบ
	หมี	กุ้ง
กล้วย	สุนัข	ฟักทอง

แบบทดสอบที่ 2.2 การแต่งประโยคปากเปล่า

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบความสามารถด้านการพูดเป็นประโยคอย่างมีความหมาย

การให้คะแนน ถ้าแต่งประโยคได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ได้ 1 คะแนน และ
ถ้าแต่งประโยคไม่ถูกต้องเหมาะสม ได้ 0 คะแนน

เวลาในการทำการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะแบบทดสอบ แต่งประโยคจากภาพที่กำหนดให้

จำนวนข้อสอบ จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อ แล้วแต่งประโยคปากเปล่า ให้สอดคล้องกับภาพ

คำสั่ง ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วแต่งประโยคให้สอดคล้องกับภาพ

หมายเหตุ 1. ในกรณีที่เด็กแต่งประโยคนอกเหนือไปจากคำตอบที่เฉลยไว้ให้ในแต่ละข้อแต่แต่งประโยคได้สอดคล้องกับภาพก็ถือว่าถูกต้องและได้คะแนน 1 คะแนนเช่นกัน
2. ในขณะที่กำลังทดสอบ ถ้าเห็นภาพแล้วไม่ยอมตอบคำถาม ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิด แล้วรอให้เด็กตอบสักครู่ เมื่อเด็กไม่ยอมตอบจึงเลื่อนไปทำข้ออื่นต่อไป

หน้า	ข้อ	ภาพ
มะละกอ	แพะ	เด็กหญิงกำลังมองดูดอกไม้
	แกะ	เด็กกำลังเดินข้ามทางม้าลาย
ลำไย	ช้าง	ผีเสื้อกำลังบินหนีเด็ก
	ม้า	เด็กชายกำลังอาบน้ำ
ฝรั่ง	วัว	เด็กหญิงให้อาหารไก่ที่ลานบ้าน

แบบทดสอบที่ 2.3 การเล่าเรื่อง

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบความสามารถในการอ่านภาพ และการแปลความหมายเป็นคำพูดที่เป็นประโยคสมบูรณ์ คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน

การให้คะแนน ถ้าเล่าเรื่องราวได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน ได้อย่างถูกต้อง ได้คะแนน 1 คะแนน บอกไม่ได้ 0 คะแนน

เวลาในการทำการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

ลักษณะแบบทดสอบ เล่าเรื่องจากภาพที่กำหนดให้

จำนวนข้อสอบ จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล

2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อ แล้วเล่าเรื่องจากภาพที่เห็น ว่าใคร กำลังทำอะไร อยู่ที่ไหน

คำสั่ง ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วเล่าเรื่องราวให้สอดคล้องกับภาพ(ใคร ทำอะไร ที่ไหน)

หมายเหตุ 1. ในกรณีที่เด็กเล่าเรื่องราว นอกเหนือไปจากคำตอบที่เฉลยไว้ให้ในแต่ละข้อ แต่เล่าเรื่องราวได้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน และมีความเกี่ยวข้องสอดคล้องกับภาพ ก็ถือว่าถูกต้องและได้คะแนน 1 คะแนนเช่นกัน

2. ในขณะที่กำลังทดสอบ ถ้าเห็นภาพแล้วไม่ยอมตอบคำถาม ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิด แล้วรอให้เด็กตอบสักครู่ เมื่อเด็กไม่ยอมตอบจึงเลื่อนไปทำข้ออื่นต่อไป

หน้า	ข้อ	ภาพ
ส้ม	ควาย	เด็กชายนั่งรับประทานอาหารอยู่ที่โต๊ะอาหาร
	เป็ด	คนผู้ชายนั่งดูโทรทัศน์อยู่ในบ้าน
ขนุน	ไก่	คนผู้ชายพายเรืออยู่ในน้ำ
	กระต่าย	เด็กชายนั่งเล่นอยู่ใต้ต้นไม้
เงาะ	ลิง	เด็กชายรดน้ำดอกไม้อยู่ในบ้าน

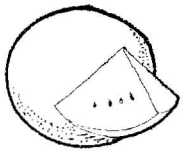
แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

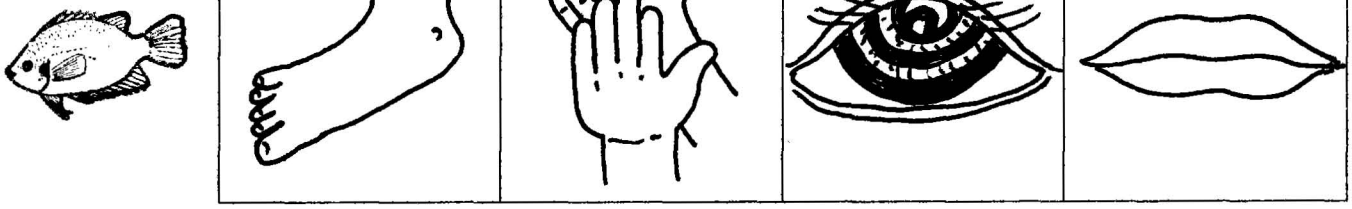
แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด

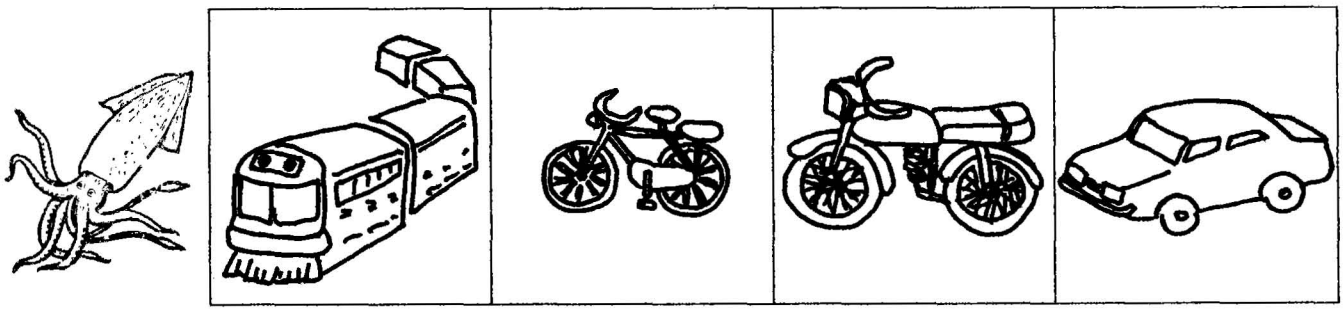
ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

แบบทดสอบที่ 1.1 การจำแนกเสียง

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (x) ทับภาพ ตามเสียงที่ได้ยินจากเทป

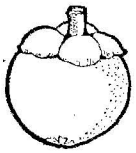

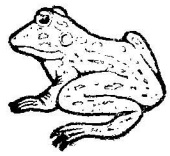

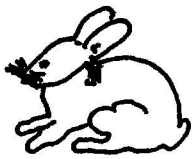

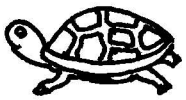
แบบทดสอบที่ 1.2 การเข้าใจความหมายของคำ

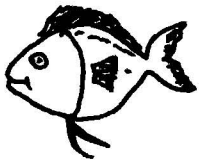
คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (x) ทับภาพที่ตรงกับความหมายของคำ

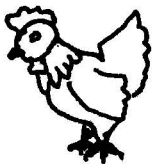

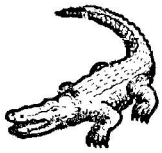

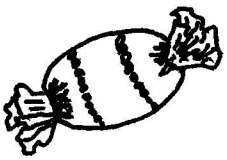

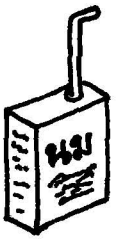

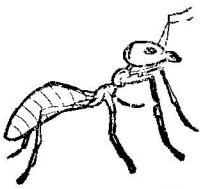

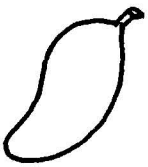

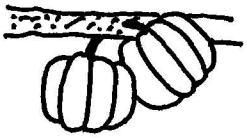

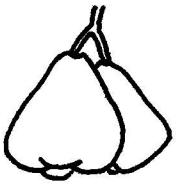

แบบทดสอบที่ 1.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง

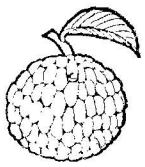
คำสั่ง ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครู

คำสั่งที่	การปฏิบัติ
1.	ให้เด็ก ๆ เอามือข้างหนึ่งจับหู มืออีกข้างหนึ่งจับจมูกแล้วนั่งลง
2.	ให้เด็ก ๆ ยืนตรง ชูมือสองข้างเหนือศีรษะ แล้วกระโดดขึ้น 2 ครั้ง
3.	ให้เด็ก ๆ กระโดดอยู่กับที่ 2 ครั้ง แล้วเปล่งเสียงว่า "ไชโย"
4.	ให้เด็ก ๆ นั่งยอง ๆ เอามือเท้าเอว แล้วกระโดดไปข้างหน้า 3 ก้าว
5.	ให้เด็ก ๆ ทำท่าเดินแบบเป็ด แล้วส่งเสียงร้องแบบเป็ด

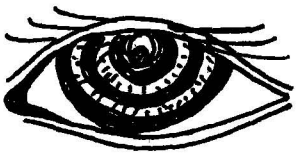
ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด

แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งของ

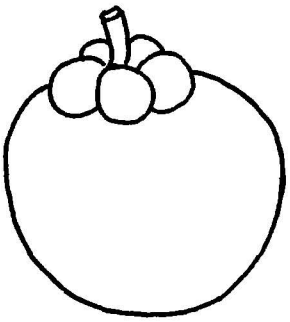
คำสั่ง ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วบอกว่าเป็นภาพอะไร

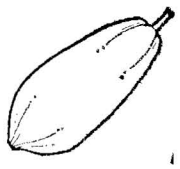

แบบทดสอบที่ 2.2 การแต่งประโยคปากเปล่า

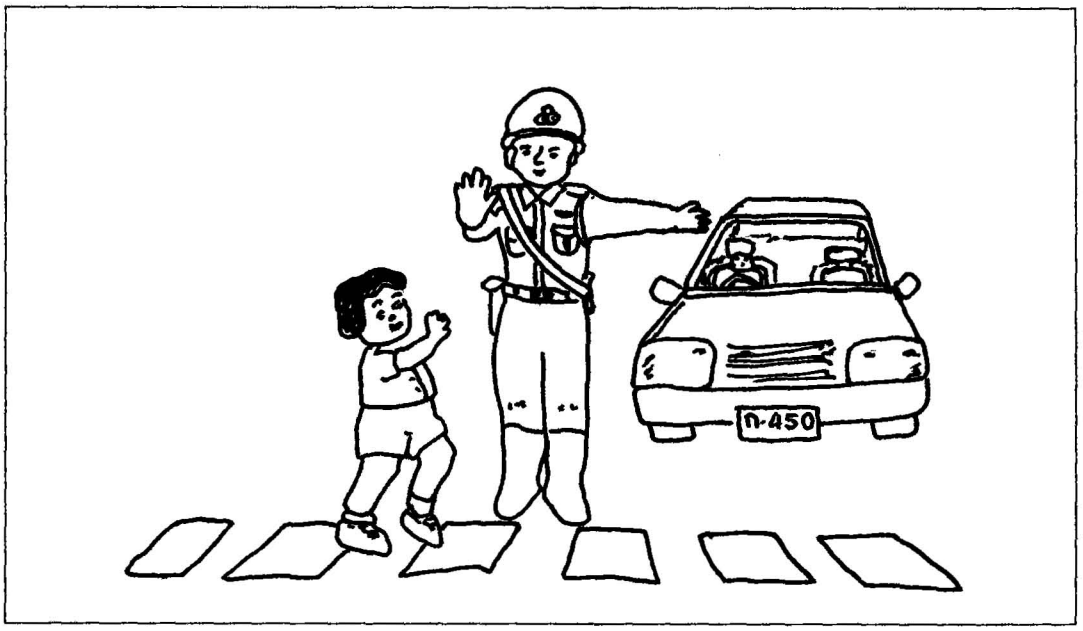
คำสั่ง ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วแต่งประโยคให้สอดคล้องกับภาพ

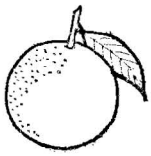

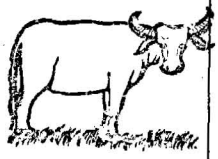

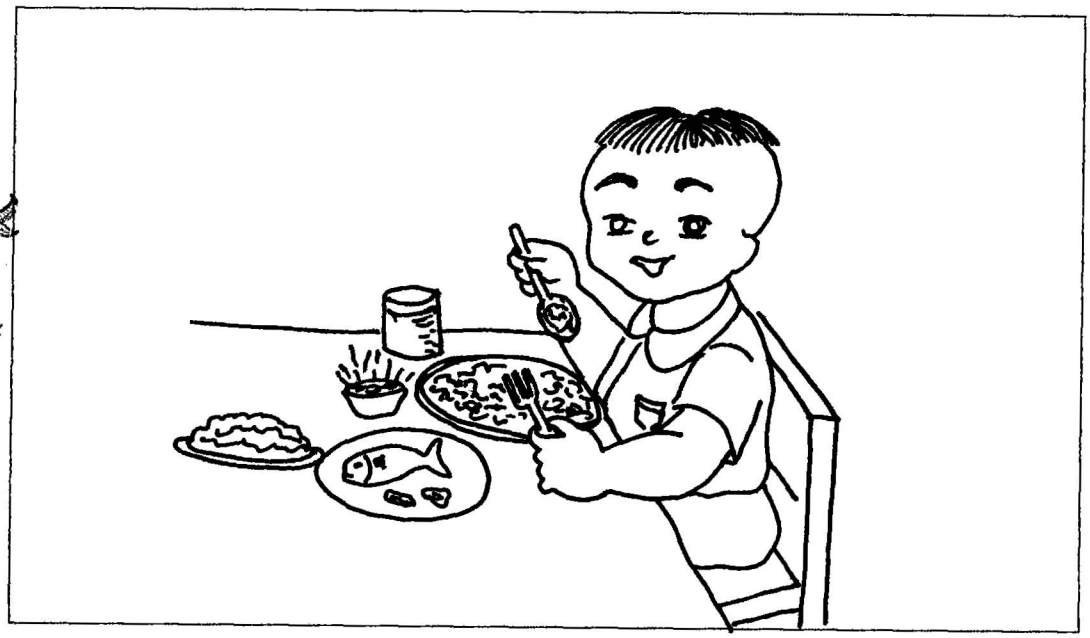

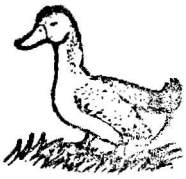
แบบทดสอบที่ 2.3 การเล่าเรื่อง

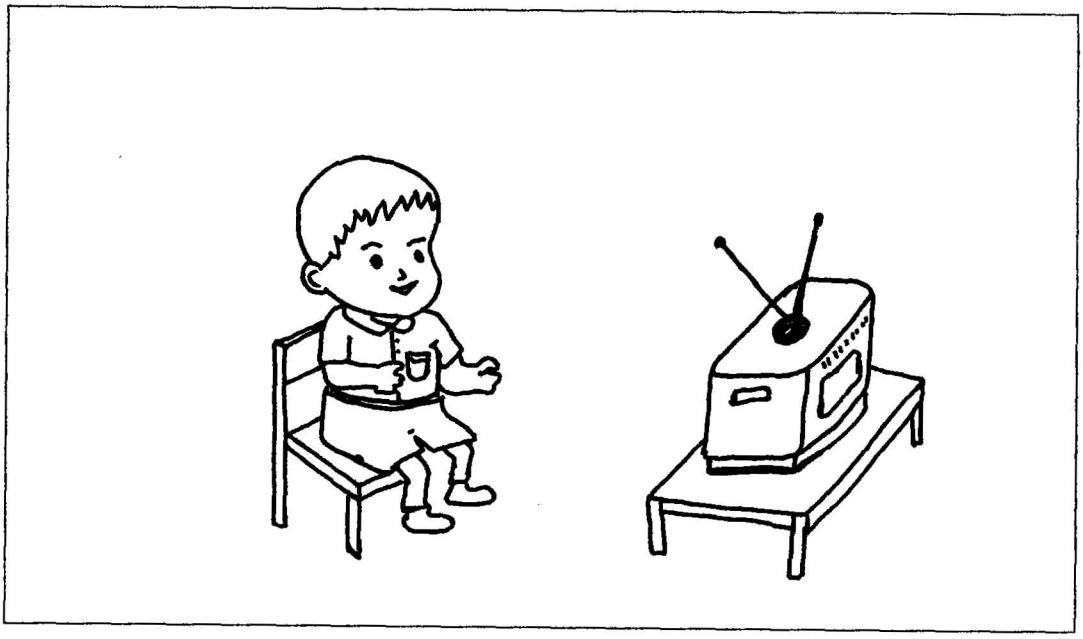
คำสั่ง ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วเล่าเรื่องราวให้สอดคล้องกับภาพ (ใคร ทำอะไร ที่ไหน)

ภาคผนวก จ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

หนังสือราชการขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ

อาจารย์สรวงพร กุศลส่ง	สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์กมล บุญเบต	สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์อัมพร วันแต่ง	โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง

2. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด

อาจารย์ ดร.สุวพร เซ็มเฮง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์สมประสงค์ ชัยโฉม	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหล่มเก่า
อาจารย์รำไพ วิลาควง	โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง

หนังสือราชการขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

ที่ ทม 1012/ 1607

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 พฤษภาคม 2543

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนอนุบาลหนองไผ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ

เนื่องด้วย นางนงเยาว์ คลิกคลาย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับอนุบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ ในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2543

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางนงเยาว์ คลิกคลาย ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 258-4119, 664-1000 ต่อ 5644, 5664
โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ 0116 50

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 พฤษภาคม 2543

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยโป่งไผ่ขวาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ และแนวการจัดกิจกรรมฯ

เนื่องด้วย นางนงเยาว์ คลิกคลาย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้เพลงประกอบ" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ทดลองสอนกับนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 40 คน โดยใช้แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการใช้เพลงประกอบ และทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2543

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางนงเยาว์ คลิกคลาย ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 258-4119, 664-1000 ต่อ 5644, 5664
โทรสาร. 258-4119

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางนงเยาว์ คลิกคลาย
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	120 หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ 67220
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง-ไผ่ขวาง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ 67140
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2514	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีเพชรบูรณ์วิทยานุกูลนารี
พ.ศ. 2524	ค.บ. (วิชาเอกภาษาไทย) วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2543	กศ.ม. (วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ